Utgiftsområde 20

Klimat, miljö och natur

Utgiftsområde 20 – Klimat, miljö och natur

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 5

2 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur ... 7
2.1 Principerna för utformningen av denna proposition ... 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
2.3 Utgiftsutveckling ... 9
2.4 Skatteutgifter ... 10

3 Miljöpolitik ... 11
3.1 Mål ... 11
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 13
3.3 Resultatredovisning ... 13
3.4 Generationsmålet ... 15
3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 15
3.4.2 Resultatredovisning ... 15
3.5 Begränsad klimatpåverkan ... 19
3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 19
3.5.2 Resultatredovisning ... 19
3.6 Frisk luft ... 24
3.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 24
3.6.2 Resultatredovisning ... 25
3.7 Bara naturlig försurning ... 26
3.7.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 26
3.7.2 Resultatredovisning ... 26
3.8 Giftfri miljö ... 28
3.8.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 28
3.8.2 Resultatredovisning ... 28
3.9 Skyddade ozonskikt ... 32
3.9.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 33
3.9.2 Resultatredovisning ... 33
3.10 Säker strålmiljö ... 33
3.10.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 34
3.10.2 Resultatredovisning ... 34
3.11 Ingen övergödning ... 36
3.11.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 36
3.11.2 Resultatredovisning ... 36
3.12 Levande sjöar och vattendrag ... 39
3.12.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 39
3.12.2 Resultatredovisning ... 40
3.13 Grundvatten av god kvalitet ... 43
3.13.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 44
3.13.2 Resultatredovisning ... 44
3.14 Hav i balans samt levande kust och skärgård ... 46
3.14.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 46
3.14.2 Resultatredovisning ... 46
3.15 Myllrande våtmarker ... 49
3.15.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 49
3.15.2 Resultatredovisning ... 50
3.16 Levande skogar ... 52
3.16.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 52
3.16.2 Resultatredovisning ... 53
3.17 Ett rikt odlingslandskap ... 56
3.17.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 56

3.17.2 Resultatredovisning ... 57
3.18 Storslagen fjällmiljö ... 59
3.18.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 59
3.18.2 Resultatredovisning ... 59
3.19 God bebyggd miljö ... 61
3.19.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 61
3.19.2 Resultatredovisning ... 61
3.20 Ett rikt växt- och djurliv ... 64
3.20.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 65
3.20.2 Resultatredovisning ... 65
3.21 Fonder ... 71
3.21.1 Batterifonden ... 71
3.21.2 Kadmiumbatterifonden ... 71
3.21.3 Kärnavfallsfonden ... 71
3.22 Den årliga revisionens iakttagelser ... 72
3.23 Budgetförslag ... 73
3.23.1 1:1 Naturvårdsverket ... 73
3.23.2 1:2 Miljöövervakning m.m. ... 76
3.23.3 1:3 Åtgärder för värdefull natur ... 77
3.23.4 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden ... 79
3.23.5 1:5 Miljöforskning ... 81
3.23.6 1:6 Kemikalieinspektionen ... 82
3.23.7 1:7 Avgifter till internationella organisationer ... 85
3.23.8 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn ... 86
3.23.9 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut ... 88
3.23.10 1:10 Klimatanpassning ... 90
3.23.11 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ... 90
3.23.12 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar ... 92
3.23.13 1:13 Internationellt miljöarbete ... 93
3.23.14 1:14 Skydd av värdefull natur ... 95
3.23.15 1:15 Havs- och vattenmyndigheten ... 97
3.23.16 1:16 Klimatinvesteringar ... 98
3.23.17 1:17 Klimatpremier ... 100
3.23.18 1:18 Industriklivet ... 102
3.23.19 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv ... 103
3.23.20 1:20 Driftstöd för bio-CCS ... 105
3.23.21 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden ... 106
3.23.22 1:22 Miljöprövningsmyndigheten ... 108
3.23.23 Investeringsplan för Naturvårdsverket ... 108

4 Miljöforskning ... 111
4.1 Mål ... 111
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 111
4.3 Resultatredovisning ... 111
4.3.1 Formas finansierade forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande ... 111
4.3.2 Programinsatser ... 112
4.3.3 Analys och kommunikation ... 113
4.3.4 Stiftelser verksamma inom området ... 113
4.4 Budgetförslag ... 114
4.4.1 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad ... 114
4.4.2 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning ... 115

5 Agenda 2030 ... 117

5.1 Mål 117
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 117
5.3 Resultatredovisning 117

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet regeringen beslutar, att disponera de avgifter som tas ut av länsstyrelsen för prövning av rörliga miljösanktionsavgifter enligt EU-förordningen om fluorerade växthusgaser och EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen (avsnitt 3.23.1).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Naturvårdsverket	857 585
1:2 Miljöövervakning m.m.	418 714
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 768 335
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818
1:5 Miljöforskning	93 825
1:6 Kemikalieinspektionen	345 653
1:7 Avgifter till internationella organisationer	342 531
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	359 155
1:10 Klimatanpassning	89 500
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 280 565
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450
1:13 Internationellt miljösamarbete	57 400
1:14 Skydd av värdefull natur	775 500
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	379 940
1:16 Klimatinvesteringar	3 650 000
1:17 Klimatpremier	2 520 000
1:18 Industriklivet	1 003 000
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000
1:20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	900 000
1:22 Miljöprövningsmyndigheten	125 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	141 848
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408
Summa anslag inom utgiftsområdet	**19 155 227**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Miljöövervakning m.m.	120 000	2028–2030
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 300 000	2028–2037
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	3 465 000	2028–2056
1:5 Miljöforskning	150 000	2028–2031
1:7 Avgifter till internationella organisationer	2 120 000	2028–2053
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	220 000	2028–2030
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	816 000	2028–2035
1:13 Internationellt miljösamarbete	7 000	2028–2030
1:14 Skydd av värdefull natur	35 000	2028–2069
1:16 Klimatinvesteringar	4 600 000	2028–2030
1:17 Klimatpremier	1 840 000	2028–2030
1:18 Industriklivet	3 850 000	2028–2033
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	160 000	2028–2031
1:20 Driftstöd för bio-CCS	30 762 000	2028–2046
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	2 100 000	2028–2032
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	2 200 000	2028–2032
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**53 745 000**	

2 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

2.1 Principerna för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur är indelat i områdena Miljöpolitik (avsnitt 3) och Miljöforskning (avsnitt 4). Miljöpolitiken utgår från de nationella miljökvalitetsmål och det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen. Målen är styrande för allt miljöarbete som Sverige bedriver nationellt, inom EU och internationellt. Miljömålssystemet ger också en struktur för en systematisk uppföljning av miljöpolitiken som grund för ett strategiskt åtgärdsarbete. Myndigheter som finansieras inom utgiftsområdet är Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad. Myndigheter som delvis finansieras från utgiftsområdet är bl.a. Sveriges geologiska undersökning, länsstyrelserna, Statens geotekniska institut, Lantmäteriet, Statens energimyndighet, Boverket, Transportstyrelsen, Myndigheten för civilt försvar och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Länsstyrelserna och 26 andra myndigheter har i sina instruktioner ett utpekat ansvar att verka för att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet. Åtta av dessa myndigheter har även ett utpekat ansvar för att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av ett eller flera miljökvalitetsmål. Dessa myndigheter är följande:

- Boverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Kemikalieinspektionen
- Naturvårdsverket
- Skogsstyrelsen
- Statens jordbruksverk
- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Sveriges geologiska undersökning.

Naturvårdsverket har i uppgift att vägleda de myndigheter som har ett ansvar i miljömålssystemet i deras arbete med genomförande och uppföljning.

Klimatlagen (2017:720) trädde i kraft 2018. Den utgör en viktig del i arbetet inom politikområdet.

Regeringen föreslår att 19,1 miljarder kronor anvisas utgiftsområde 20 Klimat miljö och natur för 2027.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Miljöpolitik	**12 173**	**17 846**	**15 943**	**17 873**	**17 600**	**12 602**
1:1 Naturvårdsverket	656	787	780	**858**	829	826
1:2 Miljöövervakning m.m.	374	408	404	**419**	419	399
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 361	1 853	1 787	**1 768**	1 548	1 443
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	964	824	859	**814**	789	704
1:5 Miljöforskning	93	94	93	**94**	94	94
1:6 Kemikalieinspektionen	301	340	341	**346**	348	353
1:7 Avgifter till internationella organisationer	325	329	321	**343**	336	346
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	40	100	99	**100**	100	100
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	300	337	353	**359**	369	376
1:10 Klimatanpassning	89	90	88	**90**	90	90
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 303	1 389	1 376	**1 281**	1 161	844
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	62	163	359	**163**	163	163
1:13 Internationellt miljösamarbete	48	57	57	**57**	42	42
1:14 Skydd av värdefull natur	1 181	1 186	1 175	**776**	776	776
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	355	373	376	**380**	375	365
1:16 Klimatinvesteringar	1 608	4 290	3 865	**3 650**	4 000	1 500
1:17 Klimatpremier	1 203	2 573	2 012	**2 520**	2 043	20
1:18 Industriklivet	1 800	653	983	**1 003**	653	653
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	87	115	103	**115**	115	115
1:20 Driftstöd för bio-CCS	14	1 384	15	**1 714**	1 714	1 714
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	9	500	496	**900**	1 400	1 400
1:22 Miljöprövningsmyndigheten				**125**	236	280
Miljöforskning	**1 274**	**1 280**	**1 278**	**1 282**	**1 284**	**1 286**
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	136	139	139	**142**	144	146
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 137	1 140	1 139	**1 140**	1 140	1 140
Äldreanslag		**7 000**	**6 674**			
2026 1:22 Fossilfria drivmedel och elektrifiering vid statliga myndigheter		500	232			
2026 1:23 Stöd för sänkta priser i kollektivtrafik		6 500	6 442			
Totalt för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur	**13 447**	**26 125**	**23 895**	**19 155**	**18 884**	**13 888**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**19 625**	**19 625**	**19 625**
Pris- och löneomräkning[2]	31	55	85
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-501	-796	-5 823
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**19 155**	**18 884**	**13 888**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	9 984
Verksamhetsutgifter[2]	9 020
Investeringar[3]	151
Summa utgiftsram	**19 155**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2026	2027
Nedsatt förmånsvärde för miljöanpassade bilar (A14)	5 570	5 690
Skattelättnad för cykelförmån (A35)	460	460
Skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen (A36)	280	280
Förmånsvärde för drivmedel (A37)	-110	-110
Förmånsvärde för äldre bilar (A39)	0	0
Reparationer av cyklar, skor, lädervaror m.m. mervärdesskattesats 12% (E4)	190	190

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

3 Miljöpolitik

3.1 Mål

Målen för miljöpolitiken är strukturerade i enlighet med miljömålssystemet enligt följande (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377):

- ett generationsmål som anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen,
- miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till,
- etappmål som beskriver de samhällsomställningar som är viktiga steg för att nå Generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken (se avsnitt 3.4). De 16 miljökvalitetsmålen är följande: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183 och prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48).

Regeringen har beslutat om etappmål inom miljömålssystemet. Etappmålen ska vägleda det konkreta arbetet för att nå miljökvalitetsmålen och Generationsmålet. Riksdagen har beslutat om etappmål som ska öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). De etappmål om klimat som riksdagen har beslutat redovisas mer utförligt i klimatredovisningen. Etappmålen är målövergripande och kan därför bidra till att nå fler än ett mål. Sammantaget finns 19 etappmål med målår som sträcker sig till 2025 eller senare. Övriga etappmål där målåret är passerat är slutredovisade i tidigare budgetpropositioner. Förutom målstrukturen för miljöarbetet omfattar även miljömålssystemet regelbundna uppföljningar av miljömålen som görs i bred samverkan mellan myndigheter inklusive länsstyrelserna. Sammanlagt finns det 27 nationella myndigheter och länsstyrelser på regional nivå som har ett ansvar i miljömålssystemet.

Miljömålen utgör det nationella genomförandet av Agenda 2030:s miljörelaterade mål och delmål. Arbetet för att nå miljömålen bidrar även till att nå andra mål i Agenda 2030. Generationsmålet och de 16 miljökvalitetsmålen kopplar tydligt till flera av målen i Agenda 2030, se tabell 3.1. För en övergripande redovisning av arbetet med Agenda 2030, se vidare avsnitt 5.

I avsnitt 3.43.20 redovisas Generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Tabell 3.1 Koppling mellan Sveriges nationella miljömål och de 17 globala målen för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030

Nationella miljömål	Mål i Agenda 2030
Generationsmålet	2 Ingen hunger 3 Hälsa och välbefinnande 6 Rent vatten och sanitet 7 Hållbar energi för alla (9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur) 11 Hållbara städer och samhällen 12 Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Begränsad klimatpåverkan	7 Hållbar energi för alla 13 Bekämpa klimatförändringen (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Frisk luft	3 Hälsa och välbefinnande 11 Hållbara städer och samhällen (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Bara naturlig försurning	15 Ekosystem och biologisk mångfald
Giftfri miljö	2 Ingen hunger 3 Hälsa och välbefinnande 6 Rent vatten och sanitet 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 12 Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och marina resurser (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Skyddande ozonskikt	3 Hälsa och välbefinnande
Säker strålmiljö	3 Hälsa och välbefinnande 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Ingen övergödning	6 Rent vatten och sanitet 14 Hav och marina resurser (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Levande sjöar och vattendrag	6 Rent vatten och sanitet 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Grundvatten av god kvalitet	6 Rent vatten och sanitet 13 Bekämpa klimatförändringen 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Hav i balans samt levande kust och skärgård	(2 Ingen hunger) 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Myllrande våtmarker	(6 Rent vatten och sanitet) 13 Bekämpa klimatförändringen 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Levande skogar	15 Ekosystem och biologisk mångfald
Ett rikt odlingslandskap	2 Ingen hunger 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Storslagen fjällmiljö	15 Ekosystem och biologisk mångfald
God bebyggd miljö	6 Rent vatten och sanitet 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11 Hållbara städer och samhällen 12 Hållbar konsumtion och produktion
Ett rikt växt- och djurliv	(3 Hälsa och välbefinnande) 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Anm.: I tabellen framgår vilka nationella miljömål som i huvudsak kopplar till respektive mål för Agenda 2030. Indirekta kopplingar mellan de svenska miljömålen och målen i Agenda 2030 visas inom parentes medan resterande visar direkta kopplingar. Kartläggningen har gjorts av miljömålsansvariga myndigheter med vägledning från Naturvårdsverket (Fi2016/01355). Kopplingen mellan Myllrande våtmarker och mål 13 Bekämpa klimatförändringar har Regeringskansliet lagt till.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Till varje miljökvalitetsmål hör ett antal s.k. preciseringar. Preciseringarna beskriver innebörden av miljökvalitetsmålet och det miljötillstånd som ska uppnås och de är bedömningsgrunder för resultaten i budgetpropositionen. Varje mål följs upp med stöd av ett antal indikatorer som redovisas återkommande i budgetpropositionen i form av tabeller eller diagram.

Etappmålens uppfyllelse bedöms utifrån elementen i målformuleringarna och de regelbundna uppföljningarna från myndigheterna. Förutom Naturvårdsverket har åtta andra nationella myndigheter ett utpekat ansvar för uppföljning av olika delar av miljömålen. Dessutom har länsstyrelserna tillsammans med Skogsstyrelsen ett ansvar för regionala bedömningar.

Den resultatredovisning som lämnas här bygger huvudsakligen på resultat som avser 2025, men även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2026 beaktas i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog förs med miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

3.3 Resultatredovisning

Under 2025 och 2026 har många insatser gjorts för att nå miljömålen. Resultaten för respektive miljökvalitetsmål redovisas mer utförligt i de särskilda målavsnitten. I detta avsnitt redovisas frågor av mer tvärgående karaktär av betydelse för måluppfyllelsen.

Regeringen beslutade den 5 februari 2026 om en svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (KN2026/00242) och har även beslutat om två etappmål. Strategin uppfyller ett internationellt åtagande och lägger fast regeringens inriktning för att nå de globala målen för biologisk mångfald. Strategin bidrar till att uppfylla Generationsmålet (se avsnitt 3.4) och flera miljökvalitetsmål.

Miljömålsberedningen redovisade i februari 2025 sitt delbetänkande Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (SOU 2025:21). Åtaganden för markanvändningssektorn fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/839 av den 19 april 2023, (Land Use Land Use Change and Forestry, LULUCF). Delbetänkandet har remitterats och förslagen har delvis tagits om hand i budgetpropositionen för 2026 och i Sveriges strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (National Biodiversity Strategy and Action Plan, NBSAP, se avsnitt 3.4.2).

Sverige har lämnat in sin 7:e nationalrapport till Konventionen om biologisk mångfald (SÖ 1993:77). Tillsammans med övriga parters rapporter gör Sveriges rapport det möjligt att följa upp arbetet för att nå de globala målen för biologisk mångfald.

Miljömålsrådet har för elfte året redovisat vilka åtgärder myndigheterna har vidtagit och avser att vidta i samverkan för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen. Rådet har under perioden 2022–2026 arbetat inom fem programområden varav ett avslutades 2025. Regeringen beslutade den 16 april 2026 att förlänga Miljömålsrådets uppdrag t.o.m. den 6 maj 2030 (KN2026/00875).

Naturvårdsverket redovisar att de 186 statliga myndigheter som omfattas av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter har ett utsläpp av ca 430 300 ton koldioxid under 2025. Det är en minskning med 7 procent jämfört med

2024. Utsläppen från maskiner och övriga fordon, som används i verksamhetsutövningen, och är kategorin med störst utsläpp, minskade med 7 procent bl.a. på grund av den ökade reduktionsplikten från halvårsskiftet 2025. Utsläppen från tjänsteresor minskade med 9 procent från 2024.

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna har gjort insatser för skydd och skötsel av värdefull natur, vattenförvaltning och bekämpning av invasiva främmande arter. Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen har även bidragit till att återställa våtmarker. Åtgärder som länsstyrelserna och Statens jordbruksverk har gjort inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken har också varit betydande.

Effektivare tillståndsprocesser, tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken är en grundläggande förutsättning för företagens klimatomställning och för att uppnå miljökvalitetsmålen. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att miljöprocesserna ska bli mer effektiva och förutsebara.

Miljötillståndsutredningen redovisade i januari 2025 sitt betänkande En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98). I oktober 2025 remitterades promemorian Ny myndighet för miljöprövning (KN2025/01878). Den 5 mars 2026 tillsatte regeringen utredningen om inrättande av en ny myndighet för miljöprövning (dir. 2026:13). Myndigheten ska pröva ärenden enligt miljöbalken samt verka för en samlad, effektiv och rättssäker miljöprövning som bidrar till en hållbar utveckling, klimatomställningen och att stärka totalförsvaret. Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2027.

Naturvårdsverket utvecklar en ny nationell digital lösning för företagens miljöinformation och rapportering. Uppdraget delredovisades i februari 2026 (KN2025/00365). Naturvårdsverket utvecklar även ett system för digital tillsynsvägledning. Informationssystemen ska bidra till både effektivisering och förenkling för företag, kommuner och berörda myndigheter.

Att underlätta utbyggnaden av ny fossilfri kraft är ett viktigt led i arbetet för att möjliggöra klimatomställningen samt för att uppnå målet om nettonollutsläpp senast 2045. Naturvårdsverket har redovisat uppdraget att utveckla planeringsförutsättningar och arbetssätt med tillståndsprocesser för etablering av ny kärnkraft (KN2025/02214). Inom uppdraget har bidrag lämnats till 13 kommuner som arbetat med att analysera och kartlägga förutsättningar för ny kärnkraft i Sverige. Kommunernas utredningar visar på förutsättningar för ny kärnkraft på många platser i landet och en ökad beredskap inför framtida etableringar. Uppdraget har genomförts med stöd av Strålsäkerhetsmyndigheten, Statens energimyndighet, Boverket, Affärsverket svenska kraftnät och berörda länsstyrelser.

Vindkraften kan på kortare sikt stå för majoriteten av tillkommande elproduktion. Regeringen har tagit fram ett vindkraftspaket som ska förbättra förutsättningarna att bygga ut landbaserad och kustnära vindkraft. Det första steget var att inrätta ett stöd till kommunerna baserat på fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar i syfte att öka kommunernas incitament att säga ja till mer vindkraft och samtidigt kompensera de kommuner som redan har tillåtit att vindkraftverk byggs (prop. 2024/25:168). Det andra steget har tagits genom en ny lag om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar i syfte att stärka den lokala nyttan och öka acceptansen för ny vindkraft (prop. 2025/26:239). Denna lag ger närboende på ett avstånd upp till nio verkshöjder rätt till vindkraftsersättning direkt från verksamhetsutövarna. Som ett tredje steg har regeringen tillsatt en utredning om hur fastighetsägare med en bostad intill en kommande vindkraftsanläggning ska ges rätt att få fastigheten inlöst till sitt marknadsvärde före anläggningens tillkomst, efter att anläggningen tagits i drift

(dir. 2026:58). Syftet med detta är att minska oron bland närboende och stärka den lokala acceptansen för ny vindkraft. Regeringen arbetar också för att förbättra förutsättningarna att bygga ut den havsbaserade vindkraften.

Naturvårdsverkets redovisning av statistik avseende handläggningstiderna i tillståndsprocesserna visade för 2025 att medianen för handläggningstiden för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avgörs av mark- och miljödomstolarna var 464 dagar för 2025, att jämföra med 474 dagar för 2024, 428 dagar för 2023, 474 dagar för 2022 och 501 dagar för 2021. För miljöprövningsdelegationerna var motsvarande handläggningstider för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet 331 dagar för 2025, att jämföra med 322 dagar för 2024, 335 dagar för 2023, 349 dagar för 2022 och 299 dagar för 2021 (KN2026/01036). Handläggningstidens variation mellan åren påverkas delvis av antalet inkomna ansökningar men även av komplexiteten i de inkomna ansökningarna.

3.4 Generationsmålet

Generationsmålet innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta förutsätter en ambitiös och effektiv miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang. Generationsmålet visar vilken samhällsomställning som behövs för att uppnå nationella miljömål och bidra till de globala målen för hållbar utveckling.

3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området består bl.a. av Generationsmålets strecksatser:

- ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad
- den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart
- människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas
- kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen
- en god hushållning sker med naturresurserna
- andelen fossilfri energi ökar och energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön
- konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser och utveckling av BNP som diagram.

3.4.2 Resultatredovisning

Under 2025 och delar av 2026 har insatser gjorts som bidragit i arbetet med att nå Generationsmålet. Redovisningen är uppdelad på tre områden, men är baserad på Generationsmålets sju strecksatser.

Ekosystemens resiliens och bevarande av biologisk mångfald

Flera viktiga insatser genomfördes under 2025 för att stärka ekosystemens förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster och bidra till bevarande av biologisk mångfald och värdefulla natur- och kulturmiljöer, inklusive vatten och hav.

Den svenska strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster bidrar till att uppfylla Sveriges åtagande inom Konventionen om biologisk mångfald och är Sveriges s.k. NBSAP. En NBSAP är ett av åtagandena under konventionen om biologisk mångfald. I strategin beskrivs hur Sverige arbetar för att nå de globala målen där insatserna för att nå miljömålen är grunden. Utöver att stärka regeringens arbete inom skydd och skötsel av natur fastslår strategin även att näringslivet har en central roll genom sitt beroende och påverkan på biologisk mångfald. Samtidigt med strategin tog regeringen beslut om ett nytt och ett uppdaterat etappmål: dels ett etappmål om vilda pollinatörer som innebär att mångfalden av vilda pollinatörer senast 2030 ska förbättras och minskningen av deras populationer stoppas (KN2026/00245), dels ett etappmål om att en majoritet av kommunerna senast 2030 ska ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter (KN2026/00249).

Regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket att i dialog med myndigheter och aktörer samverka om näringslivets beroende och påverkan på biologisk mångfald. I arbetet ingår att stärka företagens konkurrenskraft och beredskap. Uppdraget ska redovisas i september 2028.

Arbetet med att genomföra havsmiljöpropositionen (prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske) har fortsatt. I enlighet med propositionen har regeringen under 2025 beslutat om ändringar i fiskeförordningen (1993:1097) som innebär att ett generellt förbud mot bottentrålning, med möjlighet till beslut om undantag i särskilda fall, införs i marina skyddade områden innanför trålgränsen. Förbudet trädde i kraft den 1 juli 2026. Regeringen har även infört ett nationellt förbud mot utsläpp av tvättvatten från skrubbrar från fartyg som trädde i kraft 1 juli 2025. Havs- och vattenmyndigheten har på regeringens uppdrag sammanställt status för skydd av akvatiska områden och uppdaterat handlingsplanen för marint områdesskydd.

Nämdöskärgårdens nationalpark, Sveriges 31:a nationalpark, invigdes i september 2025 efter att riksdagen beslutat i enlighet med regeringens proposition (prop. 2024/25:142, bet. 2024/25:MJU21, rskr. 2024/25:177) och därigenom utvidgat Sveriges skydd av marina områden med drygt 17 000 hektar.

Myndigheternas arbete med bekämpning av invasiva främmande arter har fortsatt. Genom ramavtal med Svenska jägareförbundet har utrotningsåtgärder genomförts i hela landet mot mårdhund, bisam, nilgås och vattensköldpadda. Den 1 april 2026 beslutade regeringen om förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter. Förordningen trädde i kraft 15 maj 2026 och omfattar bl.a. bestämmelser om 34 invasiva främmande arter av nationell betydelse.

Regeringen mottog 27 februari 2026 ett förslag till utkast till svensk nationell plan för restaurering av natur från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk och Boverket. Regeringen beslutade den 3 september 2026 ett utkast till Sveriges naturrestaureringsplan till EU-kommissionen (KN2026/01742). Detta är ett led i Sveriges efterlevnad av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur (EU:s förordning om restaurering av natur). Länsstyrelserna har under 2025 tagit beslut om 122 nya naturreservat omfattande ca 81 500 hektar. Utöver detta har länen arbetat med förvaltning och skötsel, t.ex. avslutade Länsstyrelsen i Skåne län under

2025 ett femårigt projekt där 100 av länets riksintressen för kulturmiljövård har fått uppdaterade kunskapsunderlag och beslut. Detta underlättar den kommunala planeringen.

Giftfri cirkulär ekonomi, effektiv resurshushållning och hållbara konsumtionsmönster

Under 2025 har regeringen och andra berörda myndigheter fortsatt arbetet för samhällets omställning till resurseffektiva och giftfria kretslopp och minskad påverkan på människors hälsa och miljö. Inom EU har regeringen med stöd av berörda myndigheter deltagit aktivt i förhandlingsarbetet. Sverige har varit aktiva för att få genomslag för svenska intressen i förhandlingar av rättsakter som har stor påverkan på svenska regler och svenska företag. Regeringen och myndigheterna har deltagit aktivt i framtagande av följdlagstiftning på EU-nivå för t.ex. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 av den 19 december 2024 om förpackningar och förpackningsavfall (förpackningsförordningen), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter (ekodesignförordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier (batteriförordningen).

Inom förhandlingen av Europaparlamentets och rådets förordning om cirkularitetskrav för fordonskonstruktion och hantering av uttjänta fordon har Sverige framgångsrikt drivit frågan om att skydda det svenska rörliga kulturarvet samt om att införa ökade cirkularitetskrav för fordon.

Sverige driver fortsatt på för en global överenskommelse om ett nytt rättsligt bindande avtal mot plastföroreningar. Parterna lyckades inte enas om ett avtal vid det femte förhandlingsmötet. Förhandlingsarbetet kommer att återupptas vid kommande möte.

På nationell nivå har regeringen beslutat om en reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning med omfattande ändringar i avfallsförordningen (2020:614). Ändringarna gäller exempelvis enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling av restavfall, livsmedels- eller köksavfall och förpackningsavfall, krav på ytterligare industriell sortering av förpackningsavfall och skrymmande avfall, förtydliganden om separat insamling av textilavfall och om utsortering av bygg- och rivningsavfall. Efter förslag i propositionen Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning (prop. 2025/26:108, bet. 2025/26:MJU19, rskr. 2025/26:227) har det bl.a. införts ansvarsbestämmelser där avfallsproducenter i detaljhandeln fått ett eget ansvar i stället för kommunen för det avfall som klassas som kommunalt avfall. Även avfallsproducenter av förbrukat matfett, förbrukat kontorspapper och returpapper har fått ett eget ansvar. Kommunen har fått ett andrahandsansvar för avfallet. Vidare utövar kommunerna inte längre tillsyn över de egna skyldigheterna på avfallsområdet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet. De kommunala avfallsplanerna har förenklats avseende omfattningen på innehållet och hur ofta som de måste revideras. Kommunen ska också göra en ekonomisk särredovisning av avfallsområdet avseende omfattningen på innehållet och hur ofta som de måste revideras. Det har även införts en mer ändamålsenlig och hållbar hantering av schaktmassor som ska bidra till en mer cirkulär ekonomi. Regeringen har även beslutat om författningsändringar till följd av revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157 av den 11 april 2024 om transport av avfall (EU:s avfallstransportförordning).

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram förslag till ett nationellt program för cirkularitet av kritiska råmaterial. Vidare har Statens geologiska undersökning (SGU)

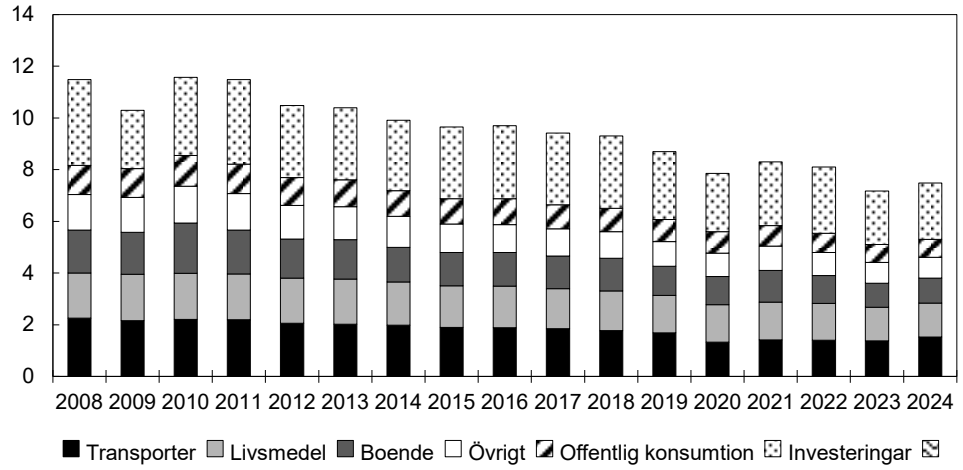
fått i uppdrag att inrätta och utveckla en databas över stängda utvinningsanläggningar för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial.

Arbetet mot den illegala hanteringen av avfall har fortsatt inom den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrott där en slutredovisning av Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Skåne, Stockholms och Västra Götalands län har lämnats till regeringen (KN2026/00788). Redovisningen har remitterats.

Sveriges konsumtion av varor och tjänster har ökat över tid vilket påverkar miljö och hälsa i Sverige och i andra länder. Generationsmålets indikator för konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp mäter utsläpp från varor och tjänster som används i Sverige oavsett var utsläppen sker. De konsumtionsbaserade utsläppen visar på en minskande trend under det senaste decenniet. År 2023 uppgick de till ca 80 miljoner ton, vilket motsvarar ca 7,6 ton per person och år. Jämfört med 2022 minskade de konsumtionsbaserade utsläppen med ca 8 miljoner ton eller ca 9 procent. Minskningen sammanfaller med en nedgång i efterfrågan i Sveriges ekonomi och beror framför allt på minskade bruttoinvesteringar där den största utsläppsminskningen skedde inom byggprodukter till följd av minskad nybyggnation. Cirka 64 procent av utsläppen kommer från hushållens konsumtion och ca 36 procent från offentlig konsumtion och investeringar. 64 procent av utsläppen uppstod utomlands.

Diagram 3.1 Utsläpp av växthusgaser orsakade av svensk konsumtion per person och år 2008–2024

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Källa: Naturvårdsverket.

Fossilfri energi

Andelen fossilfri slutanvändning av energi var 67 procent 2024, vilket innebär en nedgång på 71 procent jämfört med 2023 års nivå. Den minskade andelen förklaras huvudsakligen av sänkningen av reduktionsplikten, vilket har ökat användningen av petroleumprodukter till 85 TWh jämfört med tidigare 71 TWh samt minskat användningen av biobränslen.

Under 2025 genomförde regeringen flera viktiga insatser för att stärka utvecklingen mot fossilfri energi och en effektiv energianvändning. Riksdagen har under året beslutat om en ordning för statligt stöd till investeringar i ny kärnkraft, lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Stödet omfattar investeringar motsvarande upp till 5 000 MW elektrisk effekt, vilket bedöms motsvara

omkring fyra storskaliga reaktorer. Naturvårdsverket har även fått i uppdrag att under 2026 fördela 20 miljoner kronor till kommuner som bedriver förstudier för etablering av ny kärnkraft (KN2025/02400). I januari 2025 lämnade Havs- och vattenmyndigheten förslag till nya havsplaner som ska skapa förutsättningar för en årlig produktion av 120 TWh från havsbaserad vindkraft. Planerna bereds nu inom Regeringskansliet. Förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (Klimatklivet) stödjer övergång till fossilfri energi. Med stöd av förordningen beviljades under 2024 t.ex. 2 miljarder kronor i stöd till biogasproduktion. Totalt har ca 5,4 miljarder kronor beviljats i stöd till biogasproduktion som sammantaget beräknas öka Sveriges biogasproduktion med 2,24 TWh. Förordningen (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning (Industriklivet) har bidragit till en ökad produktion av biodrivmedel. Under 2025 började två nya anläggningar tillverka biodrivmedel, vilket ökade produktionskapaciteten för biodrivmedel från 1,1 till 2,3 miljoner kubikmeter. För att främja en effektiv energianvändning har regeringen beslutat om en förlängning och utveckling av bidraget för energieffektivisering i småhus. Bidraget har funnits sedan 2023 och efter förslag i budgetpropositionen för 2026 förlängdes det genom en förstärkning på 300 miljoner kronor per år fram till slutet av 2030.

Forskning och innovation är centralt för energiomställningen. Under 2025 har Statens energimyndighet inom forskningsprogrammet *Framtidens elsystem* beviljat stöd på totalt ca 178 miljoner kronor till 22 forsknings- och innovationsprojekt för utvecklingen av framtidens kärnkraft. De energipolitiska målen följs upp inom utgiftsområde 21 Energi.

3.5 Begränsad klimatpåverkan

Miljökvalitetsmålet innebär att halten av växthusgaser i atmosfären i enlighet med FN:s ramkonvention om klimatförändringar (SÖ 1993:13) ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Arbetet med att nå målet ska ske på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att nå det globala målet.

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den bedömningsgrund som används för att redovisa resultaten inom området är:

– Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Som komplement till denna bedömningsgrund redovisas indikatorerna Global medeltemperatur och Växthusgasutsläpp i Sverige som diagram.

3.5.2 Resultatredovisning

På global nivå fortsätter växthusgaser och medeltemperatur att öka

Den globala medeltemperaturen har ökat markant jämfört med medeltemperaturen under 1800-talets andra hälft, vilket framgår av diagram 3.2. År 2025 var den globala årsmedeltemperaturen den tredje högsta som hittills uppmätts. Dessförinnan hade 2024 och 2023 varit det varmaste respektive näst varmaste året. Drivkraften bakom

den pågående temperaturökningen är den förhöjda och fortsatt ökande halten av växthusgaser i atmosfären. Om miljökvalitetsmålet fortsatt ska vara möjligt att uppnå måste de globala utsläppen omgående börja minska i en mycket snabb takt. I stort sett behöver de globala växthusgasutsläppen halveras från dagens nivåer till 2030 och de globala koldioxidutsläppen nå netto noll kring 2050.

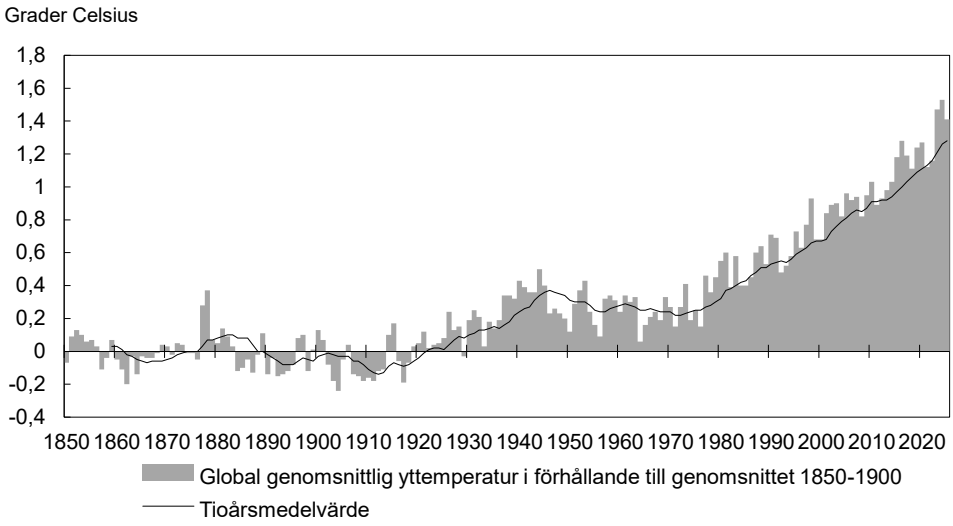
Utsläppen i Sverige behöver fortsatt minska

Sveriges utsläpp av växthusgaser (exklusive markanvändningssektorn) uppgick till ca 48,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2024. Jämfört med 1990 har utsläppen minskat med ca 33 procent. Det har skett parallellt med en stark ekonomisk tillväxt och en växande befolkning.

Drygt en tredjedel av utsläppen i Sverige kommer från inrikes transporter, en tredjedel från industrin och en tredjedel från övriga sektorer, främst jordbruk, el- och fjärrvärmeproduktion samt arbetsmaskiner. Mellan 2023 och 2024 ökade utsläppen i Sverige med drygt 7 procent. Ökningen kan främst förklaras av den sänkta reduktionsplikten, vilket medförde ökad användning av fossila bränslen. Enligt preliminär statistik minskade utsläppen 2025 med knappt 3 procent jämfört med 2024, vilket främst förklaras av utsläppsminskningar inom sektorerna inrikes transporter, industri samt el- och fjärrvärme.

Trenden för nettoupptaget i markanvändningssektorn har vänt och upptaget ökar igen efter att det under en tioårsperiod minskat. Nettoupptaget i markanvändningssektorn 2024 var ca 54 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Nettoupptaget sker framför allt på skogsmark och det ökade nettoupptaget kan förklaras genom ökad tillväxt, lägre naturlig avgång och minskad avverkning. I bilaga till volym 1 Klimatredovisning finns en mer detaljerad redovisning av bl.a. utsläppsutvecklingen, scenarier och klimatmålen. I resultatredovisningen för Generationsmålet (avsnitt 3.4) redovisas konsumtionsbaserade utsläpp.

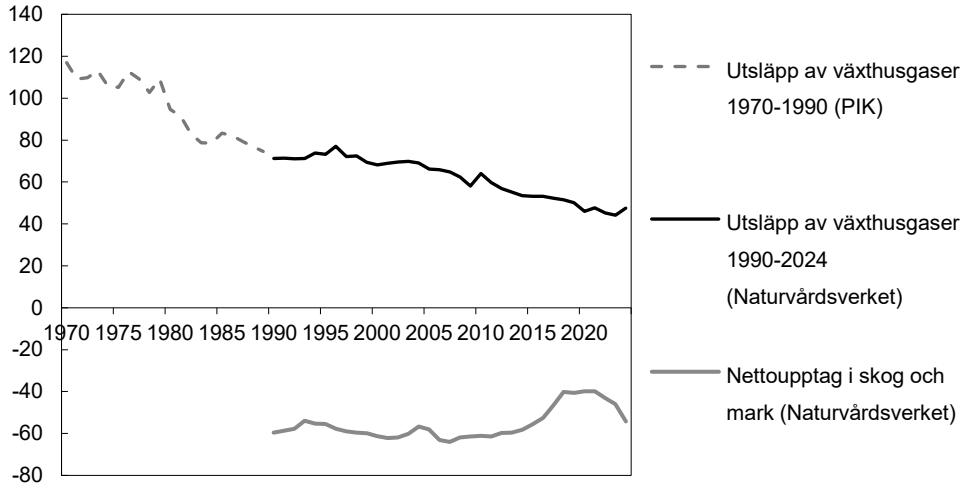
Diagram 3.2 Global genomsnittlig medeltemperatur 1850–2025 i förhållande till genomsnitt under förindustriell tid 1850–1900

Källa: Naturvårdsverket.

Diagram 3.3 Utsläpp av växthusgaser i Sverige 1970–1990 och statistik över utsläpp och upptag 1990–2024

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Källa: Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK) och Naturvårdsverket.

Klimatpolitiken fortsätter att utvecklas

Under 2025 beviljades genom Klimatklivet (anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar*) totalt 1,3 miljarder kronor i stöd till nya åtgärder och ca 5 300 ansökningar beviljades stöd under året. Den vanligaste åtgärdskategorin bland inkomna ansökningar under 2025 var laddinfrastruktur, följt av energikonvertering och energieffektivisering. De åtgärder som hittills beviljats stöd från Klimatklivet förväntas bidra med en årlig minskning av växthusgaser i Sverige och utomlands som motsvarar 3,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter, under den tid som åtgärderna är i funktion.

Under 2025 beviljade Statens energimyndighet en miljard kronor i stöd från anslaget 1:18 *Industriklivet* till 21 projekt för forskning, innovation och investeringar i syfte att minska växthusgasutsläppen från industrins processer eller längre ner i värdekedjan, eller att uppnå negativa utsläpp. Flera viktiga teknikspår finansieras av Industriklivet, vilka inbegriper bl.a. biomassa, elektrifiering, vätgas och avskiljning och lagring eller användning av koldioxid (CCUS). De projekt som fått stöd inom anslaget 1:18 *Industriklivet* t.o.m. den 31 december 2025 uppskattas ha en sammanlagd potential att reducera de fossila växthusgasutsläppen med ca 20,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år i Sverige och utomlands. Projekt för negativa utsläpp genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp uppskattas kunna bidra med ca 6,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Regeringen har i september 2026 gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som främjar en långsiktig omställning av svensk industri till låga eller inga växthusgasutsläpp och som stärker konkurrenskraften.

Statens energimyndighet har i uppdrag att utforma och hantera stödsystemet för avskiljning, transport och geologisk lagring av biogen koldioxid (bio-CCS) under anslaget 1:20 *Driftstöd för Bio-CCS*. Under 2025 genomförde Statens energimyndighet en andra omvänd auktion för bio-CCS.

Klimatpremien är ett marknadsintroduktionsstöd för elbussar, utsläppsfria lätta och tunga lastbilar, fordonsgasdrivna tunga lastbilar samt miljöarbetsmaskiner. Klimatpremien administreras av Statens energimyndighet. Under 2025 betalades stöd inom anslaget 1:17 *Klimatpremier* ut för 596 elbussar, 190 tunga ellastbilar, 1 402 lätta ellastbilar, 126 tunga fordonsgaslastbilar och 43 eldrivna arbetsmaskiner. Statens energimyndighet har under 2024 betalat ut totalt 983 miljoner kronor i stöd från anslaget.

Skrotningspremien, förordningen (2024:627) om skrotningspremie till privatpersoner vid köp eller leasing av elbil, var en tillfällig ersättning riktad till privatpersoner för att skrota en äldre bil med förbränningsmotor och ersätta den med en ny eller begagnad elbil. Mellan augusti 2024 och den 31 oktober 2025, som var sista ansökningsdag för skrotningspremien, betalade Boverket ut 4 313 skrotningspremier. Totalt betalades 101 miljoner kronor ut i ersättning. Intresset för premien ökade i och med att regeringen under våren 2025 beslutade att höja premiebeloppet till 25 000 kronor, samtidigt som stödet breddades genom att inkludera även bilar i utsläppsklass Euro 5.

I mars 2026 började den nya elbilspremien, riktad till hushåll med lägre inkomster i landsbygdskommuner och andra områden med dålig tillgång till kollektivtrafik, att gälla. Premien har tagits fram inom ramen för den sociala klimatfonden (anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden*).

I maj 2026 presenterade Utredningen om styrmedel för ett fossilfritt samhälle sitt betänkande (SOU 2026:33). Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

I oktober 2025 presenterade Miljömålsberedningen sitt delbetänkande Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030 (SOU 2025:107). Utredningen bereds inom Regeringskansliet.

EU har antagit ett nytt mål till 2040

Ett förslag till ändring av den europeiska klimatlagen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet (europeisk klimatlag) presenterades den 2 juli 2025. Regeringen har verkat för att EU bör anta ett klimatmål för 2040 som innebär att nettoutsläppen minskar med 90 procent till 2040 jämfört med 1990, förutsatt att genomförandet bedöms vara realistiskt (2024/25:FPM65). Arbetet ledde fram till beslut om att ändra den europeiska klimatlagen genom att införa ett bindande mellanliggande klimatmål för 2040 på en minskning med 90 procent av nettoutsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivåer. Fastställandet av ett mellanliggande klimatmål för unionen för 2040 trädde i kraft den 7 april 2026.

Utsläppen från svenska stationära anläggningar som ingår i EU ETS uppgick 2025 till ca 16 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är en minskning med 4,3 procent jämfört med 2024. Detta förklaras främst av en mild vinter, lägre efterfrågan inom cementindustrin och oplanerade stopp inom raffinaderier. I genomsnitt låg priset på en utsläppsrätt på 73 euro per ton 2025, vilket kan jämföras med 2024 då genomsnittspriset låg på 65 euro per ton. Sveriges intäkter från auktionering av utsläppsrätter uppgick för 2025 till drygt 2 miljarder kronor. Det är en minskning med 680 miljoner kronor jämfört med 2024. Sverige har rapporterat följande användning av auktionsintäkterna 2025 till Europeiska kommissionen i enlighet med EU ETS-direktivets krav om användning och rapportering av auktionsintäkter: ca 780 miljoner kronor enligt förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon (Klimatpremien), ca 727 miljoner kronor enligt förordning (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (Klimatklivet) och ca 520 miljoner kronor enligt förordningen (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning (Industriklivet).

Ansträngningar för att höja den globala ambitionen för genomförande av klimatåtgärder

Det trettionde partsmötet (COP30) hölls i november 2025 i Belém i Brasilien, ett möte som markerade 10 år sedan Parisavtalet, Paris den 12 december 2015 (SÖ 2016:20) antogs. Sverige och EU fokuserade på de uppdaterade nationella

klimatplanerna (NDC) som presenterats inför COP30, men som på aggregerad nivå inte var i linje med vad som krävs för att hålla uppvärmningen under Parisavtalets temperaturgräns.

Även om samsyn avseende en färdplan för utfasning av fossila bränslen inte kunde nås vid COP30, lanserades två nya initiativ för att höja den globala ambitionen avseende utsläppsbegränsningar med betoning på genomförande av NDC; ”Belem Mission to 1,5” och ”Global Implementation Accelerator”. Vidare kunde en ny jämställdhetsplan antas, vars förhandlingar leddes av Sverige. Brasilien, som var ordförande för COP30, framhöll även vikten av internationella klimatinitiativ och samarbeten i och utanför UNFCCC-processen Global Climate Action Agenda, samt att man avsåg leda två processer för framtagandet av nationella och internationella färdplaner för omställning bort från fossila bränslen och bort från avskogning och skogsskador.

För att få genomslag för svenska ståndpunkter i det internationella klimatarbetet är det värdefullt att utöver COP-processen mer konsekvent bedriva det internationella klimatarbetet i andra internationella organisationer, de många klimatinitiativen och i Sveriges bilaterala förbindelser med andra länder. Genom Sveriges klimatdiplomati verkade Sverige för att höja ambitionen och snabba på genomförandet av länders NDC:er.

Statens energimyndighet bedömer att utvecklingen av arbete med internationella klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 varit positiv under 2025 och hittills under 2026, vilket stärker förutsättningarna för framtida överföring av utsläppsminskningsenheter till Sverige. Ytterligare bilaterala samarbetsavtal har kommit på plats med Kenya och Dominikanska republiken samtidigt som arbetet inom de multilaterala klimatfonderna som Sverige deltar i gått vidare till att identifiera projekt och program som kan beviljas finansiering inom kort.

Sverige har under 2025 varit fortsatt engagerat i ett antal internationella initiativ och samarbeten i syfte att driva på det internationella klimatarbetet. Initiativen utgör plattformar för att synliggöra resultat och lösningar. I vissa fall bidrar Sverige finansiellt genom anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* via Naturvårdsverket. Samarbetet inom initiativen Beyond Oil and Gas Alliance (BOGA) och Powering Past Coal Alliance (PPCA) har varit centralt för arbetet med färdplaner för utfasning av fossila bränslen.

Vidare leder Sverige och Indien gemensamt ledarskapsgruppen för omställning av tung och utsläppsintensiv industri (LeadIT) där Statens energimyndighet och Indiens ministerium för vetenskap och teknik under sommaren 2025 utlyste parallella ansökningsomgångar för att identifiera gemensamma indisk-svenska industriella omställningsprojekt för stål- och cementindustrin. Under 2025 anslöt fem nya företag till LeadIT. Under året har Sverige även tillsammans med Ecuador lett ett tematiskt arbetsområde inom Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder med fokus på att främja effektiva åtgärder för koldioxidprissättning. Koalitionen samlar drygt 100 medlemmar globalt och syftar till att möjliggöra erfarenhets- och kunskapsutbyte kring vilka verktyg som finansministrar kan använda för att bidra till klimatarbetet.

Klimatanpassningsarbetet stärker Sveriges beredskap att hantera klimatrisker

Under 2025 har regeringen fortsatt att genomföra Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (skr. 2023/24:97). Regeringen har beslutat om tre nya regeringsuppdrag för att stärka klimatanpassningsarbetet. Uppdragen handlar om att ta fram nationella riktlinjer för val av klimatscenarier, en översyn av

klimatanpassningsförordningen (2018:1428) och analys av historiska kostnader från inträffade klimatrelaterade naturolyckor. Klimatanpassningsutredningen lämnade sitt slutbetänkande Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) den 12 maj 2025 och beredningen av förslagen pågår i Regeringskansliet.

Som en del i regeringens genomförande av klimatanpassningsutredningens förslag (SOU 2025:51) har regeringen beslutat om att ge Folkhälsomyndigheten ett bemyndigande att meddela föreskrifter för reglering av högsta inomhustemperatur i behovsbedömda boenden. Beslutet syftar till att minska överdödlighet vid värmebölja (KN2026/01578).

Av SMHI:s redovisning av myndigheternas klimatanpassningsarbete framgår att arbetet med klimatanpassning fortsätter att utvecklas men att behoven för att minska samhällets sårbarhet är större än vad myndigheterna kan tillgodose. Analysen visar också att länsstyrelserna av resursskäl har en minskad möjlighet att stödja kommunernas klimatanpassningsarbete. Arbetet med att integrera klimatanpassning i myndigheternas beredskapsarbete har påbörjats men det behövs kunskapsutveckling och förbättrad samordning. Nationella expertrådet för klimatanpassning ledde arbetet med att ta fram en nationell klimat- och sårbarhetsanalys för Sverige som publicerades i juni 2026[1].

SMHI har under 2025 bidragit till att vägleda olika aktörers klimatanpassningsarbete, bl.a. genom Kunskapscentrum för klimatanpassning. Myndigheterna som lyder under klimatanpassningsförordningen bidrar också till ökad kunskap och medvetenhet hos samhällets aktörer genom att ta fram analyser, vägledningar, klimatdata och beslutsunderlag inom sina verksamhetsområden. Ett exempel är Sveriges geologiska undersökning (SGU) som på uppdrag av regeringen har analyserat grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar[2].

Statens geotekniska institut (SGI) betalade under 2025 ut 58 miljoner kronor i bidrag till 12 åtgärdsprojekt samt beviljade bidrag till nya åtgärdsprojekt på 49 miljoner kronor inom ramen för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längst Göta älv*. Under 2025 beviljades rekordmånga kommuner (46 åtgärder i 39 olika kommuner) medel från Myndigheten för civilt försvar genom statsbidraget för naturolyckor för genomförande av klimatanpassningsåtgärder.

Under 2025 beviljades och startades det första nordiska klimatanpassningsprogrammet inom ramen för Nordiska ministerrådet på initiativ från Sveriges i syfte att stärka samverkan och kunskapsutveckling mellan de nordiska länderna. Klimatanpassningsprogrammet, som leds av Naturvårdsverket, pågår under 2025–2027 med medlemmar från Norge, Finland, Danmark, Island och Sverige.

3.6 Frisk luft

Miljökvalitetsmålet är att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

3.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och redovisas i tabell 3.2.

[1] https://klimatanpassningsradet.se/download/18.2f600dad19e8ca88633b59/1782370794278/NKSA_hela.pdf
[2] Grundvatten och förändrat klimat

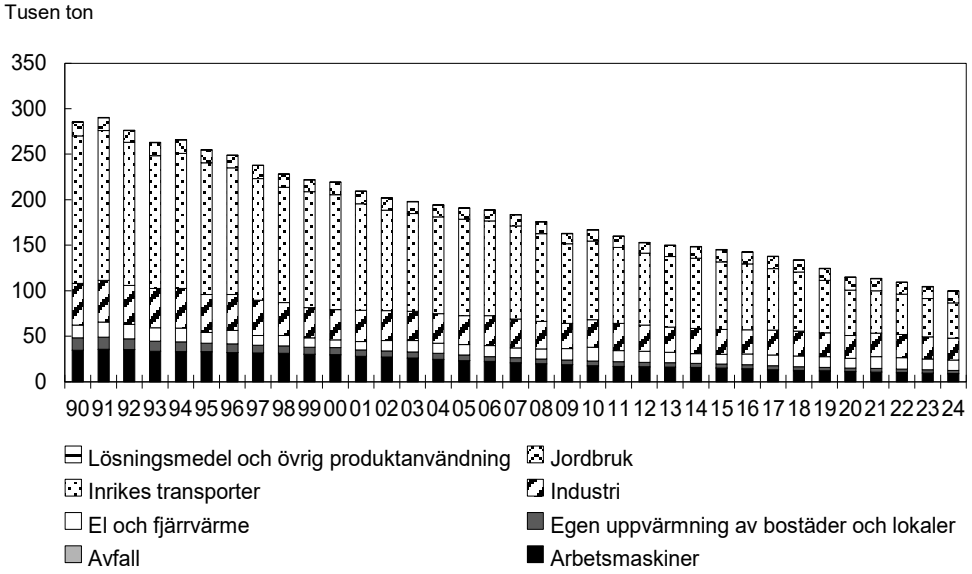
Tabell 3.2 Preciseringar för miljökvalitetsmålet Frisk luft

Luftförorening	Halt eller nivå som inte får överskridas
Bensen	1 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Bens(a)pyren	0,0001 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Butadien	0,2 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Formaldehyd	10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde.
Partiklar (PM2,5)	10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 25 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.
Partiklar (PM10)	15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 30 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.
Marknära ozon	70 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett åttatimmarsmedelvärde eller 80 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde.
Ozonindex	10 000 mikrogram per kubikmeter-timmar beräknat som AOT40-värde under perioden april-september.
Kvävedioxid	20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 60 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde (98-percentil).
Korrosion	På kalksten understiger 6,5 mikrometer per år.

3.6.2 Resultatredovisning

Liksom föregående år är halterna av bensen under målnivån för preciseringen. Det finns inte tillräckligt med mätningar för att säkert bedöma om preciseringen för bens(a)pyren uppnåtts i hela landet, men de mätningar som genomförts under 2024 visar på halter under målnivån för preciseringen. Inga mätningar finns tillgängliga för årsmedelvärdet för butadien eller timmedelvärdet för formaldehyd för 2024. Målnivån för halten av partiklar (PM2,5) uppmätt som årsmedelvärde nåddes i hela landet 2024. Dygnsmedelvärdet för partiklar (PM2,5) överskreds under 2024 på 6 stationer fördelat på 5 kommuner. För partiklar (PM10) överskreds under 2024 målnivån för såväl års- som dygnsmedelvärde vid nästan hälften av landets mätstationer. Under året överskreds också miljökvalitetsnormen för dygnsmedelvärde och därmed även gränsvärdet i EU:s luftkvalitetsdirektiv för partiklar (PM10) i Piteå, Skellefteå, Visby och Östersund. Sverige har ett pågående överträdelseärende om överskridande av EU:s gränsvärde för partiklar (PM10). Under 2024 har halterna av marknära ozon överskridit miljömålets preciseringar för både åttatimmarsmedelvärde och timmedelvärde på samtliga mätstationer. På 13 bakgrundsstationer överskreds dessutom miljökvalitetsnormen för åttatimmarsmedelvärde. Målnivån för ozonindex överskreds vid fem mätstationer under året. Kvävedioxidhalterna i gaturum och urban bakgrund uppvisar en minskande trend under senare år. Trots det överskreds miljömålets preciseringar för timmedelvärde vid sex stationer i gaturum. Årsmedelvärdet i gatumiljön överskreds under 2024 i Örnsköldsvik. Inga nya mätningar har gjorts på korrosionshastigheten på kalksten.

Diagram 3.4 Utsläpp av kväveoxider till luft i Sverige fördelat på olika samhällssektorer

Källa: Naturvårdsverket.

De totala utsläppen av kväveoxider till luft har under åren 1990 till 2024 minskat med 65 procent, se diagram 3.4. År 2024 uppgick de totala utsläppen till 99 000 ton, en minskning från 104 000 under föregående år. Den största delen av utsläppen kommer från inrikes transporter, varav majoriteten kommer från personbilar. Utsläppen från personbilar har dock minskat kraftigt sedan 1990.

3.7 Bara naturlig försurning

Miljökvalitetsmålet innebär att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hällristningar.

3.7.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- Nedfallet försurande ämnen medför inte att den kritiska belastningen överskrids.
- Markanvändningens bidrag till försurning motverkas genom att skogsbruket anpassas till försurningskänsligheten.
- Sjöar och vattendrag uppnår oberoende av kalkning minst god status med avseende på försurning.
- Försurningen av marken inte påskyndar korrosion av tekniska material och arkeologiska föremål i mark och inte skadar den biologiska mångfalden.

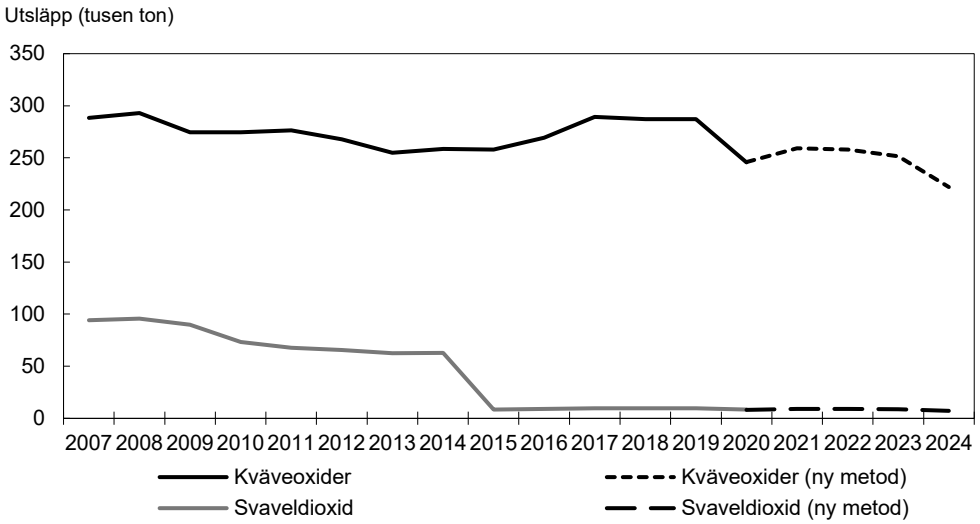
Som komplement till dessa bedömningsgrunder visas indikatorn Sjöfartens försurande utsläpp som diagram.

3.7.2 Resultatredovisning

Nedfallet av svavel och kväve över Sverige har minskat under flera årtionden. Mätningarna av svavel visar på att nedfallet i dag är nära förindustriella nivåer. Nedfallet av kväve har minskat med omkring 40 procent sedan 2001 men är fortsatt högt i delar av Sverige. Den internationella sjöfarten och intransport från andra länder

är två bidragande faktorer till försurningen i Sverige. Det är främst i sydvästra Sverige som försurningstrycket är fortsatt högt och en stor andel av sjöar och vattendrag är försurade. Mellan 2023 och 2024 minskade den internationella sjöfartens utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider på Östersjön med ca 18 procent respektive ca 12 procent, se diagram 3.5 nedan. Den internationella sjöfarten fortsätter att ha en betydande negativ påverkan på försurningen i Sverige trots de kraftiga utsläppsminskningarna av svaveldioxid som skett inom sektorn det senaste decenniet.

Diagram 3.5 Utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider från internationell sjöfart på Östersjön

Källa: Finska meteorologiska institutet och Helcom.

I takt med att det atmosfäriska nedfallet av försurande ämnen minskar, ökar skogsbrukets relativa betydelse för försurningen. Betydelsen bedöms även öka med ett varmare klimat. Grenar och toppar, som skördas för användning som biobränsle, har en negativ påverkan på markens surhetsgrad lokalt. Trenden går mot färre försurade sjöar i Sverige. Naturvårdsverket bedömer att ca sex procent av Sveriges sjöar (större än en hektar) var försurade under perioden 2019–2024, där största andelen finns i sydvästra Sverige. Även om nedfallet fortsätter att minska kommer mark och vatten att vara försurade under lång tid framöver. Kalkning är en åtgärd som används i delar av Sverige för att motverka försurning. I Sverige är marken i skogen generellt sur, vilket är ett normalt tillstånd för barrskog i norra Europa. Den mest försurade marken finns i sydvästra Sverige. Anledningen är en kombination av ett stort nedfall av försurande ämnen från nederbörden samt försurande påverkan från skogsbruk.

Det pågår ett omfattande regionalt arbete som bidrar till att nå målet Bara naturlig försurning. Det pågår även ett nationellt arbete för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar (takdirektivet). Sverige har enligt de senaste scenarioberäkningarna svårt att nå sina utsläppsåtaganden för ammoniak och kväveoxider till 2030. Detta framgår av Sveriges reviderade nationella luftvårdsprogram, som färdigställdes och överlämnades till Europeiska kommissionen i februari 2024. Sverige har ett pågående överträdelseärende avseende överskridande av utsläppsåtagandet för ammoniak till 2020. Jordbruket stod för ungefär 90 procent av ammoniakutsläppen 2024. Investeringsstödet enligt förordningen (2025:655) om stöd till åtgärder för minskade utsläpp av kväveföreningar i jordbruket (Kväveklivet) möjliggör sedan 2025 stöd till åtgärder för att minska utsläppen av ammoniak och kväve från jordbruket. Kväveklivet innefattar 100 miljoner kronor årligen till och med 2030 för att minska utsläpp av ammoniak från jordbruket och på så sätt bidra till minskad försurning och

övergödning. Stödet administreras av Statens jordbruksverk. Därtill används medel avsatta inom den gemensamma jordbrukspolitiken för investeringar i mindre ammoniakutsläpp.

Den 10 december 2024 trädde ett nytt luftkvalitetsdirektiv inom EU i kraft, Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/2881 av den 23 oktober 2024 om luftkvalitet och renare luft i Europa. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast i december 2026. Luftkvalitetsdirektivet syftar främst till att minska halterna av hälsoskadliga föroreningar, men i Sverige ligger halterna av svaveldioxid långt under miljökvalitetsnormen och även normerna för kväveoxid har klarats under de senaste åren. Direktivet kan få en indirekt positiv påverkan på miljökvalitetsmålet om halterna minskar i Europa.

Enligt takdirektivet ska EU:s medlemsländer ta fram nationella luftvårdsprogram. Programmen förväntas minska intransporten av försurande ämnen till Sverige. Den pågående revideringen av Göteborgsprotokollet under FN:s luftvårdskonvention kan på sikt medföra mer omfattande utsläppsminskningar internationellt och även minskad intransport av luftföroreningar till Sverige.

3.8 Giftfri miljö

Miljökvalitetsmålet är att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna

3.8.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen,
- användningen av särskilt farliga ämnen,
- oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper,
- förorenade områden,
- kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper,
- information om farliga ämnen i material, produkter och varor.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Miljögifter i modersmjölk och blod i diagram. Indikatorn Efterbehandlingsåtgärder kommenteras endast i text.

3.8.2 Resultatredovisning

Sverige har arbetat för att minska exponering för kemiska ämnen och användning av särskilt farliga ämnen

Kemikalielagstiftningen i EU är harmoniserad. Sverige är genom olika initiativ från den behöriga myndigheten Kemikalieinspektionen fortsatt ett av de ledande länderna i EU-samarbetet när det gäller att utveckla förslag till begränsningar, harmoniserade klassificeringar och andra regleringar av farliga ämnen inom ramen för befintliga regler. Under 2025 lämnade Kemikalieinspektionen in förslag till harmoniserad klassificering för fyra ämnen eller ämnesgrupper och fyra förslag för identifiering av ämnen med särskilt farliga egenskaper till den europeiska kemikaliemyndigheten

(Echa). Under 2025 och början av 2026 lades 13 nya ämnen till på kandidatförteckningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach). Den omfattar därmed 253 ämnen eller ämnesgrupper som identifierats som särskilt farliga.

Under 2025 var Sverige aktivt i flera EU-förhandlingar om rättsakter som bidrar till att minska exponering av kemiska ämnen och användning av särskilt farliga ämnen, i vilka Kemikalieinspektionen och andra myndigheter bidrog till arbetet. Förhandlingar avslutades och förordningar antogs om leksakers säkerhet genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2509 av den 26 november 2025 om leksakers säkerhet, tvätt- och rengöringsmedel genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2026/405 av den 11 februari 2026 om tvätt- och rengöringsmedel och tensider och lagstiftningspaketet ”Ett ämne en bedömning”, som bland annat syftar till mer enhetlig bedömning av kemikalier mellan olika myndigheter, genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2455 av den 26 november 2025 om upprättande av en gemensam dataplattform för kemikalier, om fastställande av regler som säkerställer att de data som den innehåller är sökbara, tillgängliga, interoperabla och återanvändbara och om upprättande av en övervaknings- och prognosram för kemikalier, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2457 av den 26 november 2025 vad gäller omfördelning av vetenskapliga och tekniska uppgifter och förbättring av samarbetet mellan unionsbyråer på kemikalieområdet samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/2456 av den 26 november 2025 vad gäller omfördelning av vetenskapliga och tekniska uppgifter till Europeiska kemikaliemyndigheten. Inom ramen för förhandlingarna av en ny förordning om leksakers säkerhet har Sverige varit pådrivande för att stärka kemikaliesäkerheten vilket resulterat i förbud mot bl.a. hormonstörande ämnen, biocidprodukter, allergiframkallande doftämnen, PFAS samt vissa bisfenoler. Förhandlingar påbörjades om en grundförordning för Europeiska kemikaliemyndigheten, om förenklingar rörande bland annat prövning av biocider och växtskyddsmedel genom förenklingspaketet Omnibus X om livsmedel och foder och om förenklingar av kemikalielagstiftning genom Omnibus VI om regelverken för kosmetika och gödselprodukter samt CLP-förordningen. I Omnibus VI har Sverige bl.a aktivt motverkat en sänkning av skyddsnivån vad gäller cancerframkallande ämnen i kosmetika.

Regeringen har fortsatt att driva på för att kommissionen ska lämna ett förslag till revidering av Reach som innebär enklare och effektivare regler för ökad konkurrenskraft samtidigt som skyddet för hälsa och miljö stärks. Sverige har bl.a. drivit på för att de skadligaste ämnena inte ska få användas i konsumentprodukter och för att kombinationseffekter ska hanteras effektivare. Kommissionen meddelade i april 2026 att den inte avser att lägga fram något förslag. Kemikalieinspektionen har fortsatt att driva på arbetet med att fasa ut all användning av PFAS som inte anses samhällsnödvändig och där alternativ saknas, bland annat genom att uppdatera det förslag till bred begränsning av PFAS som myndigheten lämnat in till Echa i samarbete med behöriga myndigheter i fyra andra länder. I oktober 2025 antog kommissionen en begränsning av PFAS i brandskum inom Reach. Kemikalieinspektionen har under året uppdaterat substitutionsverktyget PRIO med ytterligare ca 3 000 PFAS. Samordningsgruppen för nya potentiella kemikaliehot, SamTox, beslutade 2025 om att ta fram en nationell strategi för att minska utsläpp och hantera riskerna med PFAS-ämnet trifluorättikssyra (TFA). Kemikalieinspektionen har tagit fram en plan för omprövning av redan godkända växtskyddsmedel innehållande sex olika verksamma ämnen som visat sig brytas ner till TFA.

I regleringsbrevet för 2026 har regeringen gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att se över den nationella regleringen av klorerade lösningsmedel såsom metylenklorid, i syfte att förenkla och förtydliga regelverket.

Inom Minamatakonventionen om kvicksilver, SÖ 2017:13, beslutades vid partsmötet i november 2025 att globalt förbjuda användning av dentalt amalgam från 2034, vilket Sverige aktivt drivit på för. Det togs även beslut om att vidta ytterligare åtgärder för att motverka handel med kvicksilverhaltig kosmetika, särskilt hudblekningsprodukter. Inom Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen), SÖ 2002:48, var det ett partsmöte i maj 2025 där det beslutades om global utfasning av mellankedjiga klorparaffiner, långkedjiga perfluorkarboxylsyror (PFCAs C9-C21, omfattar ca 200 ämnen) och bekämpningsmedlet klorpyrifos. Sverige har aktivt drivit arbetet med att lägga till fler ämnen till Stockholmskonventionen. Konventionen omfattar nu 37 ämnen eller ämnesgrupper.

Kemikalieinspektionen och Tullverket har fortsatt utveckla sitt samarbete för att stoppa varor och produkter som inte uppfyller kemikalielagstiftningens krav. Under 2025 kontrollerades 543 varor, varav 240 stoppades från vidare försäljning. Det totala antalet varor som stoppades uppgick till över 43 000 enskilda exemplar. Inom ramen för ett EU-gemensamt tillsynsprojekt analyserades farliga ämnen i leksaker, smycken, elektronik och varor i mjuk plast. Nästan tre av fyra varor som köpts från dropshippingbutiker (webbutik utan eget lager) uppvisade brister. Motsvarande andel var en av fyra produkter från klassiska webbutiker inom och utanför EU. I regleringsbrevet för 2026 gav regeringen Kemikalieinspektionen i uppdrag att identifiera och föreslå metoder för att stärka marknadskontrollen vid e-handel och import från tredje land.

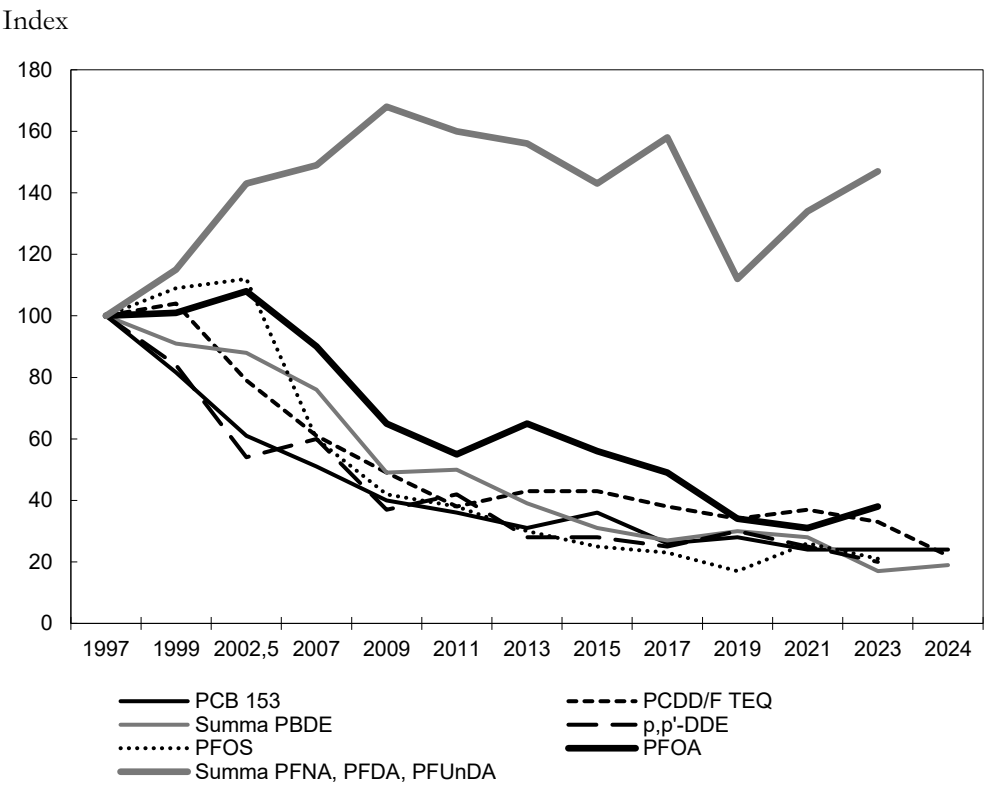
Kemikalieinspektionen har under året utvärderat och lämnat in bedömningsrapporter för två verksamma ämnen i biocidprodukter till EU.

Naturvårdsverkets skrivelse med förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsdirektiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (avloppsdirektivet), remitterades i mars 2026. I skrivelsen ingår förslag på genomförande av avloppsdirektivets regler gällande bland annat avlägsnandet av mikroföroreningar såsom läkemedelsrester ur avloppsvatten genom krav på avancerad rening, samt mätning av mikroplaster och antimikrobiell resistens i avloppsvattnet. Naturvårdsverket har färdigställt en vägledning om översyn och upprättande av kontrollprogram för miljögifter i vatten. Regeringen beslutade i november om Sveriges strategi mot antimikrobiell resistens, med syftet att bland annat motverka uppkomst och spridning av antimikrobiell resistens (S2025/01940). För vidare läsning se även utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 4 Folkhälsopolitik.

Långlivade miljögifter i modersmjölk och blod från förstföderskor ger bland annat en indikation på fosters och spädbarns exponering. Starkt begränsade miljögifter som polyklorerade bifenyler, PCB, och PFAS-ämnena PFOS och PFOA har minskat sedan 1996. Tre långkedjiga PFAS, som inte begränsades förrän 2021, uppvisar en annan trend än PFOA, trots att ämnena inte har använts avsiktligt utan förekommer som förorening i PFOA, se diagram 3.6. Det kan delvis förklaras av skillnader i hur snabbt ämnena utsöndras ur kroppen. Dessa miljögifter finns kvar länge i miljön, de ansamlas i fettvävnad hos människor och djur och de är spridda i bland annat varor och livsmedel. Höga halter av dessa ämnen kan ge upphov till sjukdomar som cancer, påverka fortplantningsförmågan, skada arvsmassan och störa hormonsystemet.

Diagram 3.6 Exponering av vissa långlivade miljögifter i Sverige

Miljöföroreningar i modersmjölk och blod 1997–2024, index 1997=100

Anm.: Miljögifter har analyserats i enskilda prover av modersmjölk (PCB 153, dioxiner, PBDE och p,p'-DDE) och i blodserum (PFOS, PFOA och långkedjiga PFAS). Halterna är presenterade som procent av medianhalterna i modersmjölk respektive blod vid undersökningens start.

Källa: Livsmedelsverket.

Fler förorenade områden åtgärdas

Under 2025 pågick totalt 3 963 insatser för att åtgärda förorenade områden i Sverige, medan åtgärder hade avslutats i 4 001 områden och omfattar alla fyra riskklasser. Under året beviljades ca 417 miljoner kronor i statlig finansiering till åtgärder vid 118 av de mest förorenade och nationellt prioriterade objekten i högst riskklasser. Under 2025 pågick över 2 000 tillsynsdrivna utredningar respektive närmare 900 slutliga avhjälpandeåtgärder. Efter utgången av 2025 bedöms ca 1 264 förorenade områden utgöra mycket stor risk för miljö och människors hälsa (riskklass 1). Ytterligare ca 8 766 områden bedöms utgöra stor miljö- och hälsorisk (riskklass 2). Detta är ungefär samma antal som 2024.

Anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* (saneringsanslaget) finansierar verksamhet för att genom olika åtgärder och insatser driva arbetet med att sanera förorenade områden framåt på ett effektivt sätt och minska riskerna för människors hälsa och miljön. Anslaget uppgick till drygt 1 miljard kronor 2025 och har bland annat gått till tillsyn, inventering, teknikutveckling, och bidrag för att sanera de värst förorenade och mest prioriterade områdena där det saknas ansvarig. Under 2025 avsattes totalt ca 712 miljoner kronor till Naturvårdsverket varav cirka 631 miljoner kronor användes. Drygt 64 procent gick till åtgärder för att sanera förorenade områden inklusive åtgärder av mark inför bostadsbyggande och sedimentåtgärder, 18 procent till fältprovtagningar, 5 procent till utredningar, 5 procent till PFAS-insatser och 8 procent till övrigt, inklusive regeringsuppdraget om förorenade sediment (KN2023/03103). Försenade projekt har lett till mindre nyttjande av anslaget under innevarande år genom återbetalda bidrag. Under 2024 pågick 113 saneringsåtgärder som finansierades helt eller delvis

genom det statliga anslaget, varav fem handlade om sanering för bostadsbyggande. Detta kan jämföras med totalt 95 pågående åtgärder 2024 och totalt 82 pågående saneringsåtgärder 2023. Antalet avslutade åtgärder som genomförts med hjälp av statlig finansiering fortsätter att öka från 216 under 2024 till 222 under 2025.

Det statliga bidraget för efterbehandlingsåtgärder inför bostadsbyggande har sedan det infördes helt eller delvis finansierat projekt som möjliggjort byggandet av ca 3 300 bostäder.

Regeringen har avsatt särskilda medel på saneringsanslaget för att minska risker och spridning från PFAS-förorenade områden och förbättra kunskap om förorenade sediment. För 2025 har länsstyrelserna beviljats bidrag för verifierande provtagning av PFAS i totalt 519 områden till ett belopp av 60,9 miljoner kronor. Länsstyrelserna har haft i uppdrag att inventera PFAS-förorenade områden. I början av 2025 uppgick antalet potentiella PFAS-objekt till ca 19 000 objekt och i januari 2026 till ca 22 000 objekt. Myndigheten för civilt försvar har i samarbete med Naturvårdsverket gett stöd och vägledning till kommunala räddningstjänster för riskbedömning och hantering av brandövningsplatser förorenade med PFAS. Vägledningsinsatser under året har fokuserat på prioritering, inventering och riskbedömning av sediment- och PFAS områden. Förbättrad kunskap om fiberrika sediment, s.k. fiberbankar, har varit av särskilt fokus i pågående regeringsuppdrag om förorenade sediment

De oavsiktligt bildade ämnesgrupperna dioxiner och PAH:er (Polycykliska aromatiska kolväten) är vanligt förekommande i förorenade områden. De utgör prioriteringsgrund i 33 av de 222 hittills avslutade åtgärderna gällande förorenade områden som finansierats med statliga medel.

Naturvårdsverket har uppdaterat tillsynsvägledningen på webben för hur massor som bland annat uppkommer vid efterbehandling av förorenade områden bör hanteras för att minimera riskerna.

Kunskap och information om skadliga ämnen minskar exponering och risker för människors hälsa och miljö

Regeringen remitterade under 2025 Kemikalieinspektionens förslag på genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2865 av den 23 oktober 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen). Sverige deltar i en arbetsgrupp som diskuterar införandet av motsvarande faroklasser i FN:s Globalt harmoniserade system (GHS) för klassificering och märkning av kemikalier som nyligen införts i CLP.

Tre lagstiftningar inom ramen för EU-kommissionens initiativ Ett ämne en bedömning antogs under 2025. Dessa förbättrar bl.a tillgången till regulatoriska data från ett 70-tal regelverk genom att inrätta en gemensam dataplattform.

3.9 Skyddade ozonskikt

Miljökvalitetsmålet är att ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

3.9.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– vändpunkt och återväxt
– ofarliga halter av ozonnedbrytande ämnen.

3.9.2 Resultatredovisning

Globalt sett har uttunningen av ozonskiktet avstannat, men ozonskiktet är fortfarande två procent tunnare än innan nedbrytningen började. En säkerställd ökning av ozonhalten har hittills endast konstaterats i övre stratosfären samt över Antarktis. Även över Arktis uppträder emellanåt mycket kraftiga uttunningar av ozonskiktet.

Regeringen har under 2025 med stöd från Naturvårdsverket aktivt drivit förhandlingsarbete inom EU och internationellt. I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet finns bestämmelser om bland annat omhändertagande vid rivning eller renovering av vissa byggmaterial som innehåller skumplast förts in, vilket är den huvudsakliga källan till utsläpp av ozonnedbrytande ämnen i EU. Flertalet av de ämnen som bryter ned ozonskiktet regleras under Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Montreal den 16 september 1987 (SÖ 1988:35) (Montrealprotokollet). I förhandlingarna inom ramen för Wienkonventionen om traktaträtten, Wien den 23 maj 1969 (SÖ 1975:1) och det tillhörande Montrealprotokollet har det tagits steg för att etablera nya stationer för atmosfärsövervakning av kontrollerade ämnen i regioner där det idag saknas övervakning.

I Sverige har flera insatser påbörjats som fortgått under 2025 för att minska utsläpp av ozonnedbrytande ämnen. Flera länsstyrelser har arbetat med att stärka tillsyn och kontroller kopplat till lustgas, ammoniak och ozonnedbrytande ämnen, tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter och illegal export av farligt avfall.

Regionalt har frågan om såväl utsläpp från uttjänta produkter som jordbrukets utsläpp av lustgas fått ökad uppmärksamhet. Utsläppen av lustgas är sedan flera år större än för någon annan ozonnedbrytande gas med avseende på dess ozonnedbrytande potential. Lustgas regleras inte inom ramen för Montrealprotokollet. Utsläppen av lustgas sker till största delen utanför Sveriges gränser, men nationell kvarstår utsläpp av främst oreglerade ozonnedbrytande ämnen som lustgas inom jordbrukssektorn och markanvändning. Under 2025 har fortsatt stöd kunnat sökas för insatser t.ex. genom Klimatklivet för att minska jordbrukets utsläpp av lustgas och det pågående projektet Greppa Näringen som erbjuder kostnadsfri rådgivning till jordbruksföretag inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken med målen att bland annat minska utsläpp av klimatgaser samt det nationella investeringsstödet, Kväveklivet med syfte att minska Sveriges utsläpp av ammoniak från jordbruk samt effektivt utnyttjande av kväve.

Ozonskiktet varierar mycket i tjocklek geografiskt sett och från år till år. Nationella mätningar visar att det på längre sikt inte skett några större förändringar av ozonskiktet utveckling över Sverige, dock är utvecklingen försiktigt positiv. I Sverige bedöms ozonskiktet vara omkring 4 procent tunnare jämfört med referensvärdet.

3.10 Säker strålmiljö

Miljökvalitetsmålet är att människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning. Majoriteten av den verksamhet som

redovisas under detta avsnitt finansieras från anslag 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5 Strålsäkerhet. Där redovisas insatser som också påverkar måluppfyllelsen för miljökvalitetsmålet.

3.10.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– individens exponering för skadlig strålning
– utsläppen av radioaktiva ämnen
– hudcancer orsakade av ultraviolett strålning
– exponeringen för elektromagnetiska fält

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Antalet nya fall av hudcancer (malignt melanom och ej malignt melanom) diagram 3.7

3.10.2 Resultatredovisning

Strålsäkerhetsmyndigheten finansierade under 2025 forskning för ca 150 miljoner kronor från anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten*. Forskningen bidrar till den nationella kompetensförsörjningen kring strålning och dess risker för människa och miljö, stärker kunskapsbasen för myndighetens arbete för god strålsäkerhet i samhället och minskar successivt osäkerheter i strålningsverksamheter (se även utg.omr. 6, avsnitt 6).

De tre kärnkraftverken bedrivs enligt Strålsäkerhetsmyndighetens samlade bedömningar på ett strålsäkert sätt i enlighet med gällande krav inom strålskydd, fysiskt skydd, säkerhet och icke-spridning. Under 2025 inträffade inga allvarliga tillbud vid kärntekniska anläggningar i Sverige och inga dosgränser har överskridits vid svenska kärnkraftverk under de senaste drygt tio åren. Utsläppen av radioaktiva ämnen låg fortsatt långt under gränsvärdena och dosgränser för arbetstagare har inte överskridits. Halterna av konstgjorda radioaktiva ämnen i miljön var generellt låga, inklusive cesium-137. Subventioner för mätningar av cesium-137 i vildsvinskött fortsatte under året.

Under 2025 gjordes en offentlig utredning om ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall, där även icke kärntekniskt avfall ingår. Den 24 januari 2025 trädde förordningen (2024:1316) om bidrag för hantering av visst radioaktivt avfall i kraft. Förordningen möjliggör statligt bidrag för hantering av vissa historiska radioaktiva avfallsfraktioner som saknar tydlig ansvarig verksamhetsutövare och ligger utanför det ordinarie finansieringssystemet för kärntekniskt avfall.

Inom hälso- och sjukvård samt andra verksamheter som använder joniserande strålning har stråldoserna fortsatt legat väl under gällande dosgränser. Under 2025 tog Strålsäkerhetsmyndigheten fram uppdaterade styrdokument, bl.a. genom reviderad rapportering av patientexponering och nya instruktioner till vården. Arbetet fortsätter under 2026. Myndigheten har även bidragit till kompetenshöjning genom nationella utbildningsinsatser samt fortsatt det internationella samarbetet. Strålsäkerhetsmyndigheten har bl.a. lett ett europeiskt samarbete om ny teknik och tagit fram en rapport om artificiell intelligens och strålskydd. Strålsäkerhetsmyndigheten deltar även i

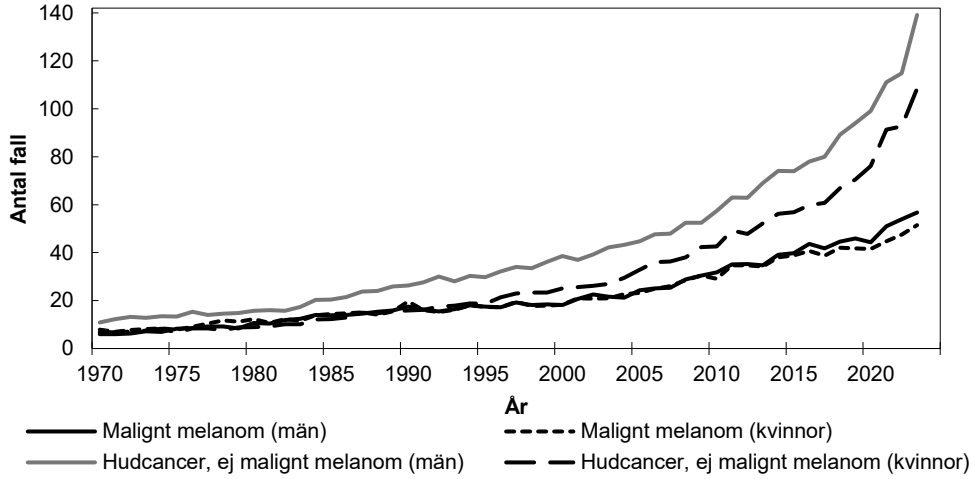
revideringen av Internationella strålskyddskommissionens rekommendationer för strålskydd av forskningspersoner.

Skador vid användning av icke-joniserande strålning, såsom laser vid kosmetiska behandlingar, utgör ett växande problem. Under 2025 fortsatte Strålsäkerhetsmyndigheten tillsynen av verksamhetsutövare inom kosmetiska behandlingar för att bredda kunskapen om branschen och dess användning av icke-joniserande strålning. Myndigheten har även bistått Socialstyrelsen i arbetet med att identifiera åtgärder för att minska skador vid kosmetiska laserbehandlingar. Sedan den 1 september 2025 gäller uppdaterade krav för anmälningspliktiga verksamheter.

Radon är den enskilt största orsaken till att allmänheten exponeras för joniserande strålning. I Sverige bedöms årligen ca 500 årliga fall av diagnostiserad lungcancer vara relaterade till radon. Strålsäkerhetsmyndigheten samordnar berörda myndigheters arbete i enlighet med den nationella handlingsplanen för radon. Under 2025 fastställdes utvärderingen av den nationella handlingsplanen för radon från 2018. Arbetet med en ny uppdaterad nationell handlingsplan, som ska fastställas 2026, utfördes parallellt.

UV-strålning från solen och solarier är den främsta yttre riskfaktorn för hudcancer. Antalet fall av malignt melanom och övrig hudcancer fortsätter att öka både för kvinnor och män (se diagram 3.7). Den främsta orsaken till detta är den exponering för UV-strålning från solen och i solarier som skett historiskt. Trots den årliga ökningen av antalet hudcancerfall, har ökningstakten för främst malignt melanom minskat under de senaste åren. Eftersom latenstiden för att utveckla hudcancer är lång, förväntas det ta tid innan antalet hudcancerfall minskar, även om attityd-och beteendeförändringar leder till minskad årlig exponering. Regeringen gav under 2025 Strålsäkerhetsmyndigheten ett nytt flerårigt uppdrag om fortsatt arbete med hudcancerprevention (KN2024/01132).

Diagram 3.7 Antal nya fall av hudcancer per 100 000 invånare 1970–2024

Anm.: Figuren visar antal nya fall av malignt melanom och övrig hudcancer per 100 000 invånare (ålderskorrigerat till befolkningen år 2000). Statistiken inkluderar ej basalcellscancer. Observera att det sedan 2006 har skett en ökning i inrapportering av antalet tumörer per individ främst för övrig hudcancer.

Källa: Socialstyrelsens statistikdatabas.

Regeringen gav under 2025 Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att förebygga hudcancer genom minskad exponering för skadlig UV-strålning, vilket har resulterat i nya föreskrifter om kosmetiska solarier (SSMFS 2025:1), som trädde i kraft den 15 september 2025

3.11 Ingen övergödning

Miljökvalitetsmålet är att halterna av gödande ämnen i mark och vatten inte ska ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

3.11.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– påverkan på havet,
– påverkan på landmiljön,
– tillståndet i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten,
– tillståndet i havet.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas följande indikatorer som diagram: Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön, Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön samt Utbredning av syrefattiga och syrefria bottnar i Östersjön.

3.11.2 Resultatredovisning

Indikatorn för preciseringen tillståndet i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten är Status för näringsämnen enligt de kvalitetskrav som ska fastställas enligt vattenförvaltningsförordning (2004:660). Den redovisas vart sjätte år och har inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte.

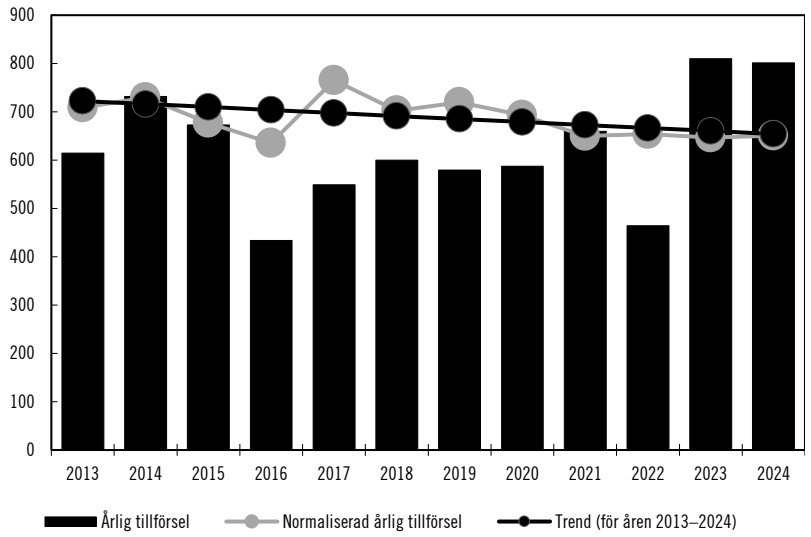
Påverkan på havet

Preciseringen påverkan på havet följs upp genom indikatorn Kväve- och fosforbelastning på havet. Den har inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte. Sveriges mål fastställs av Helcom (Helsingforskommissionen) inom ramen för 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1996:22), Helsingforskonventionen. Målet innebär att den årliga tillförseln från Sverige till Egentliga Östersjön behöver minska med 111 ton fosfor och 9 442 ton kväve till 2030. Målet kvarstår.

Indikatorn Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön visar att den flödesnormaliserade årliga tillförseln av fosfor från Sverige minskat med 6,2 ton per år under perioden 2013–2024 (diagram 3.8), vilket motsvarar 0,9 procent av belastningen och 5,6 procent av åtgärdsbehovet på 111 ton. Indikatorn Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön visar att den flödesnormaliserade årliga vattenburna tillförseln av kväve från Sverige ökat med ca 360 ton per år under perioden 2013–2024 (diagram 3.9). Den höga årliga tillförseln 2023 och 2024 kan till stor del förklaras av att vattenflödet var relativ stort dessa år.

Diagram 3.8 Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön från Sverige

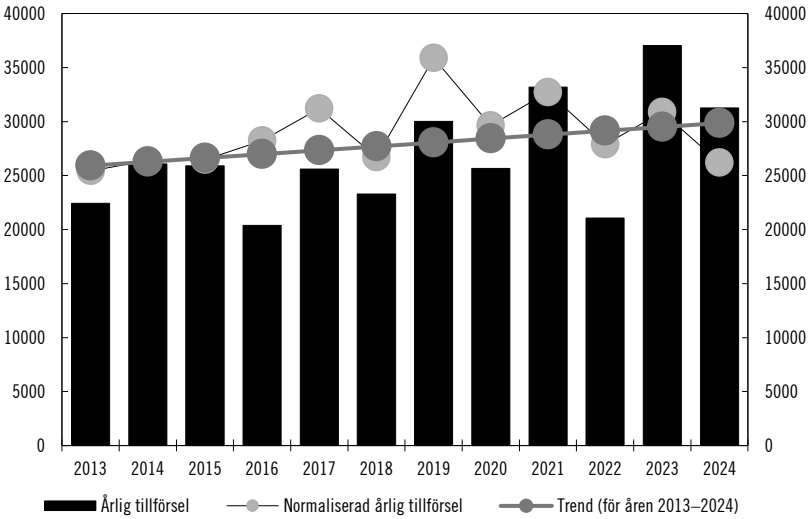
Ton fosfor

Källa: Baltic Nest institute.

Diagram 3.9 Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön från Sverige

Ton kväve

Källa: Baltic Nest Institute.

Påverkan på landmiljön

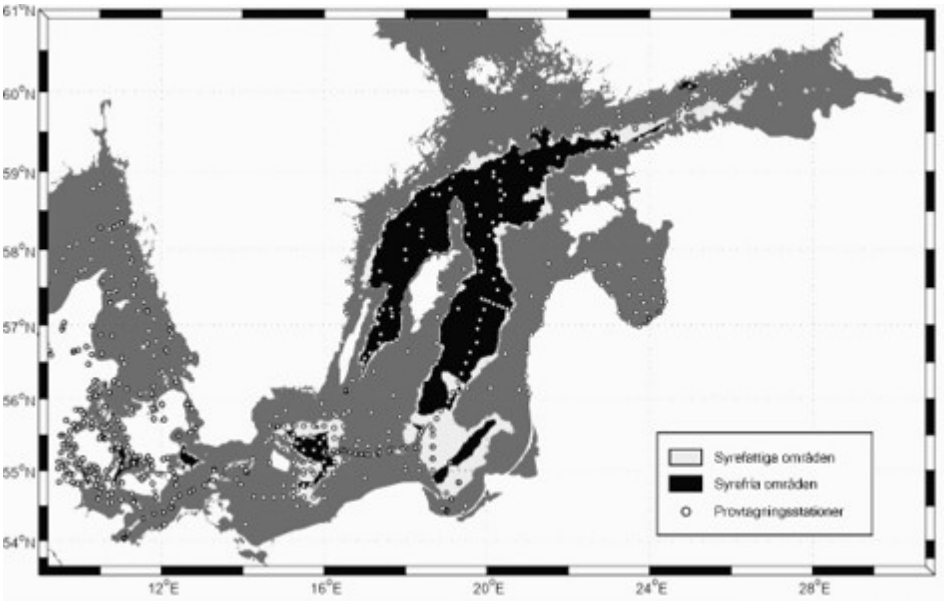
Enligt statistik från Naturvårdsverket minskade nedfallet av kväve till barrskog med 41 procent mellan 2015 och 2024. Det beror bl.a. på att utsläppet till luft i Sverige av kväveoxider och ammoniak minskade med 31 procent respektive 6 procent under samma tidsperiod. Den största delen av kvävet som faller över Sverige kommer från andra länder och nederbördsmängden påverkar också kvävenedfallet (se också miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning). Den kritiska belastningen av kväve för barrskog överskrids i Skåne, Blekinge, Hallands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, och Värmlands län.

Tillståndet i havet

För preciseringen tillståndet i havet har bedömningen för god miljöstatus enligt havsmiljöförordningen (2010:1341) inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte.

Preliminära data för 2025 visar att utbredningen av syrefattiga och syrefria bottnar fortfarande är omfattande (diagram 3.10). Koncentrationen av svavelväte, som är ett tecken på allvarlig syrebrist och bottendöd, har nått nivåer som inte tidigare uppmätts i Östra och Västra Gotlandsbassängen.

Diagram 3.10 Utbredning av syrefria och syrefattiga bottnar 2025

Källa: SMHI.

Under 2025 har staten genomfört flera insatser i syfte att nå miljökvalitetsmålet. Dessa åtgärder finansieras bl.a. av anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* där bl.a. bidrag till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) ingår. Summan av de medel som används inom LOVA för åtgärder relaterade till övergödning var 100 miljoner kronor 2025. Summan har minskat tre år i rad från 157 miljoner kronor 2022. Under 2025 har 138 nya projekt med åtgärder mot övergödning finansierats genom LOVA. Åtgärderna väntas leda till minskad internbelastning av fosfor, minskade förluster av fosfor från åkermark och ökad retention av kväve och fosfor i våtmarker och dammar som leder till minskad övergödning. Det saknas dock uppskattningar av vilken reduktion av fosfor och kväve som det lett till (KN2026/00765). LOVA-stöd används också för att stötta åtgärdssamordning. Lokal åtgärdssamordning för att motverka övergödning innebär att en samordnare, planerar och ser till att fysiska insatser som våtmarker och fosfordammar kan genomföras. Genom att samverka med bl.a. markägare och lantbrukare placeras åtgärderna där de ger störst miljönytta utifrån de platsgivna förutsättningarna. Under 2025 pågick totalt 55 projekt med lokal åtgärdssamordning i särskilt övergödda kust- och avrinningsområden, vilket är en liten ökning jämfört med 2022–2024.

Inom Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken finns miljöersättningar och miljöinvesteringar för åtgärder mot övergödning för att minska näringsbelastningen på vatten från jordbruket. Åtgärder som bidrar till minskad övergödning är bl.a. fånggröda, mellangröda, vårbearbetning och precisionsjordbruk. Ersättningsberättigad areal för 2025 jämfört med ett medel för 2023 och 2024 har minskat med 3 procent för fånggröda, ökat med 28 procent för mellangröda, ökat

med 2 procent för vårbearbetning och ökat 32 procent för precisionsjordbruk. Framför allt ökningen av arealen mellangröda, med ca 17 000 hektar från 2024 till 2025, förväntas få en positiv effekt på minskningen av kväveläckaget från åkermark. För ersättningsberättigad areal med skyddszoner, anpassade skyddszoner och skötsel av våtmarker och dammar har det varit en ökning med 9 procent för arealen skyddszoner, en ökning med 33 procent för anpassade skyddszoner, men från låga nivåer, samt en liten minskning för arealen våtmark som får skötselersättning. Antalet beslut om investeringsstöd för åtgärder mot övergödning (täckdikning med kalkfilter, våtmarker för näringsretention, tvåstegsdiken, annan vattenvårdsåtgärd) och minskad ammoniakavgång från jordbruket ökade från 2023 till 2024 och har fortsatt att öka från 61 beslut 2024 till 95 beslut 2025. De flesta av dessa miljöinvesteringsstöd rör stöd för minskad ammoniakavgång. Under 2025 har nivåerna i ersättningarna för skötsel av våtmarker och dammar respektive för skyddszoner höjts, liksom stödnivån för investeringar i minskade ammoniakutsläpp och takbeloppet för investeringsstöd till våtmarker och dammar. Ett nytt stöd för vallodling inom den gemensamma jordbrukspolitiken har därtill beslutats.

Regeringens satsning Kväveklivet är utformad för att leda till minskade utsläpp av ammoniak och ett mer effektivt utnyttjande av kväve och därmed minskad övergödning. De åtgärder som genomförs handlar bl.a. om tak på gödsellager och teknik för minskad ammoniakavgång vid spridning av gödsel.

Myndigheternas arbete med åtgärder för att nå etappmålet för minskad övergödning och åtgärder som genomförts för att nå etappmålet dagvattenhantering i befintlig bebyggelse har bidragit till att nå miljökvalitetsmålet Ingen övergödning. Insatserna för att nå etappmålen beskrivs ingående i Naturvårdsverkets skrivelse Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026.

3.12 Levande sjöar och vattendrag

Miljökvalitetsmålet innebär att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

3.12.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- god ekologisk och kemisk status,
- oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag,
- ytvattentäkters kvalitet,
- ekosystemtjänster,
- strukturer och vattenflöden,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Strandlinje längs sjöar och vattendrag som är påverkad av bebyggelse 2014–2024 i diagram.

3.12.2 Resultatredovisning

God ekologisk och kemisk status samt Oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag

Genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* finansieras åtgärder som bidrar till måluppfyllelse. Under 2025 fördelades totalt 235 miljoner kronor till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), varav länsstyrelserna beviljades nästan 55 miljoner kronor till 144 nya LOVA-projekt som bidrar till Levande sjöar och vattendrag. Länsstyrelserna fick också 28 miljoner kronor för regional åtgärdssamordning för fysiska åtgärder i vattenmiljön i alla län och 137 miljoner kronor för kalkning. Havs- och vattenmyndighetens delredovisning från regeringsuppdraget om att vidareutveckla åtgärdssamordningen mellan olika aktörer inom avrinningsområden visar bl.a att uppdraget bidragit till effektivare användning av medel och ett stärkt intressentdrivet arbete över sektors- och länsgränser. Även länsstyrelsernas uppföljning visar att medel för regional åtgärdssamordning ökat åtgärdstakten genom att fler aktörer kan genomföra åtgärder.

Under 2025 har koncentrationen av PFAS i fisk undersökts i Vänern, Vättern och Mälaren. Resultaten visar att halterna, till följd av regleringar och åtgärder, har sjunkit sedan 2000-talet. Halterna ligger dock fortfarande betydligt över nya föreslagna gränsvärden. Resultaten för preciseringen oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag är oförändrad sedan den fördjupade utvärderingen av Sveriges miljömål 2023. Av samtliga statusklassificerade vattendrag i Sverige har 12 procent hög ekologisk status, vilket innebär mycket liten eller ingen mänsklig påverkan.

Ytvattentäkters kvalitet samt Ekosystemtjänster

Den nationella samordningsgruppen för dricksvatten lyfter i den årliga rapporteringen från 2025 fram behov för en långsiktigt trygg och säker dricksvattenförsörjning, bl.a. ett system för insamling av rå- och dricksvattendata, ett nationellt register för vattenuttag, fortsatt fokus på PFAS och andra miljöfarliga ämnen samt behov av resursförstärkning för att stärka skyddet för dricksvattenförsörjning. Fritidsfisket utgjorde under 2025, med sina ca 7 miljoner fiskedagar en viktig ekosystemtjänst i sjöar och vattendrag. Fångsterna i sötvatten för det yrkesmässiga fisket var 2024 drygt 1 600 ton med ett värde av 107 miljoner kronor i första handelsledet. Gös och kräfta är de ekonomiskt mest betydelsefulla arterna.

Strukturer och vattenflöden samt Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

I juli 2025 återupptogs, efter två och ett halvt års paus, arbetet med att förse vattenkraften med nya miljövillkor. Syftet med pausen var att genomföra författningsändringar och vidta andra åtgärder som ska förbättra omprövningsprocessen. Sveriges rapportering 2025 till EU gällande artikel 17 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) visar att för de limniska livsmiljötyperna är det brister i funktioner och strukturer som är huvudorsaker till att gynnsam bevarandestatus inte nås. Läget är sämst i den boreala och kontinentala regionen.

Hotade arter och återställda livsmiljöer samt Främmande arter och genotyper samt Genetiskt modifierade organismer

Ett förslag till en reviderad förvaltningsplan för ål överlämnades till regeringen 2025 från Havs- och vattenmyndigheten, med tidsatta och uppföljningsbara mål samt en beskrivning av koordinering av åtgärder inom utbredningsområdet för den europeiska

ålen. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att restaurera vattenmiljöer i hela landet, vilket även var en utgångspunkt för det förslag till nationell restaureringsplan som överlämnades till regeringen i februari 2026, till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 (EU:s förordning om restaurering av natur).

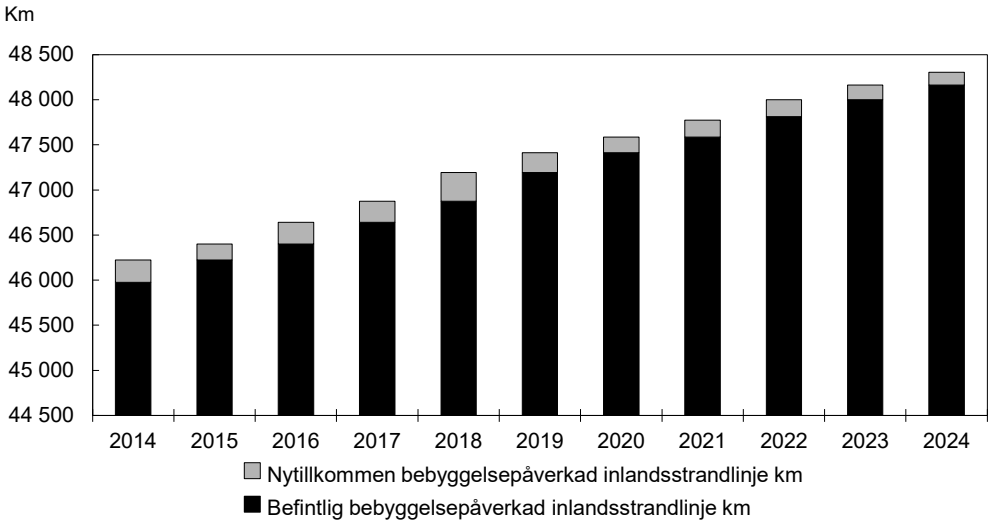
Medel för arbetet med åtgärder mot vattenlevande invasiva arter minskade under 2025, vilket medförde att en del pågående åtgärder och framtagande av nya metoder har behövt pausas. Länsstyrelserna har prioriterat bekämpning av arter som behöver ske kontinuerligt över flera år. Ett exempel är sydfyrling som har bekämpats i Skåne och Halland och som nu anses vara utrotad i Sverige. Resultaten för preciseringen genetiskt modifierade organismer (GMO) är oförändrad sedan 2023. Användningen av GMO i Sverige innebär fortsatt ingen risk för miljön.

Bevarade natur- och kulturmiljöer samt Friluftsliv

Sveriges skyddade natur ökade med 148 000 hektar. Det innebär att 15 procent av Sveriges totala areal var formellt skyddad vid utgången av 2024, varav 4 procent är sjöar och vattendrag. Cirka 27 procent (1 075 395 hektar) av Sveriges inlandsvatten är skyddade. Skyddet domineras arealmässigt av stora sjöar och vattendrag i Norrland medan det i södra Sverige är mer fragmenterat. Drygt 3 100 hektar värdefulla sjöar och vattendrag skyddades som nya naturreservat under 2025. I den regionala årliga uppföljningen 2025 lyfter flera länsstyrelser att en bra dialog mellan natur- och kulturmiljövården innebär att skador på kulturhistoriska värden kan minimeras vid restaureringsåtgärder i vattendrag. Kulturmiljövårdsanslaget och kartläggning av värdefulla kulturmiljöer vid vatten bidrar positivt till att målet på sikt kan nås. 2025 fördelades 22 miljoner kronor till länsstyrelserna till vård och skötsel av kulturmiljöer med kopplingar till sjöar och vattendrag.

Under 2024 ägnade sig ca 1,2 miljoner personer åt fritidsfiske minst en gång i svenska kust- och inlandsvatten. Flest fiskedagar registrerades i inlandsvatten i Götaland och Svealand, följt av Norrlands inland. Mängden fångst uppskattas till ca 10 000 ton, varav omkring 7 000 ton fångades i sjöar och vattendrag. År 2024 var drygt 48 300 kilometer (12,6 procent) strandlinje i inlandet påverkad av bebyggelse (diagram 3.4). Ökningen under 2014–2024 är 2 290 kilometer, en ökning med 5 procent. Den vanligaste byggnadstypen är komplementbyggnader, som garage, förråd, uthus och sjöbodar.

Diagram 3.11 Inlandsstrandlinje påverkad av bebyggelse 2014 - 2024

Anm.: De senaste åren har andelen bebyggelsepåverkad strandlinje vid sjöar och vattendrag ökat till att 2024 vara 48 304 kilometer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om tvångsanslutningar till det kommunala va-nätet (bet. 2020/21:CU14 punkt 11, rskr. 2020/21:268). Av tillkännagivandet följer att de åtgärder som krävs för att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav inte ska kunna tvingas att ansluta sig till det kommunala va-nätet skyndsamt bör vidtas (bet. 2020/21:CU14, s. 57).

I propositionen Vägar till hållbara vattentjänster (prop. 2021/22:208) föreslog regeringen ändringar i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster som innebär att kommunen, vid anordnande av vattenförsörjning eller avlopp, ska ta särskild hänsyn till förutsättningarna att tillgodose behovet genom en enskild avloppsanläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Därigenom ansåg regeringen att tillkännagivandet var tillgodosett och slutbehandlat. Riksdagen menade att detta var ett steg i rätt riktning, men att det inte var tillräckligt för att anse tillkännagivandet som slutbehandlat. Riksdagen riktade därför ett nytt tillkännagivande till regeringen om utgångspunkter för tvångsanslutning till det kommunala va-nätet (bet. 2021/22:CU29 punkt 6, rskr. 2021/22:446). Av det tillkännagivandet följer att den fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav, som utgångspunkt, inte ska påtvingas ett kommunalt avlopp, varken genom att tvingas att ansluta sin fastighet eller genom att åläggas betalningsskyldighet (bet. 2021/22:CU29 s. 22).

Regeringen har vidtagit ett stort antal åtgärder på området. Ändringen i 6 § i lagen om allmänna vattentjänster trädde i kraft den 1 januari 2023. Efter förslag i prop. 2021/22:208 infördes också en skyldighet för kommunerna att ha aktuella vattentjänstplaner som redovisar kommunernas långsiktiga planering av hur behovet av vattentjänster ska tillgodoses. Planerna ska ha föregåtts av en strategisk miljöbedömning i enlighet med 6 kap. miljöbalken, som bl.a. innebär att olika rimliga alternativ, med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd, ska vägas mot varandra och att miljöeffekterna ska bedömas. Allmänheten ska ges möjlighet att framföra synpunkter på kommunernas förslag till planer, bl.a. för att säkerställa att underlaget om rimliga alternativ för att lösa vatten- eller avloppsfrågan blir tillräckligt. Kommunerna ska ta hänsyn till de synpunkter som kommer in och redovisa hur de har beaktats.

Vidare har regeringen vidtagit åtgärder för att förbättra vägledningen till kommunerna, stärka samordningen gällande avloppsfrågor mellan myndigheter och förtydligat ansvarsfördelningen mellan Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

I regleringsbrevet för 2026 har Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag att tillsammans med Naturvårdsverket, Livsmedelsverket och Boverket ta fram en vägledning till kommunala vattentjänstplaner enligt lagen om allmänna vattentjänster. Havs- och vattenmyndigheten ska också överväga om det finns behov av en tillsynsmyndighet för kommunala vattentjänstplaner. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2027.

I regleringsbrevet för 2026 har Naturvårdsverket fått i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter ta fram ett förslag och vidta åtgärder med syfte att förbättra samordningen kring avloppsfrågor. Uppdraget redovisades den 24 september 2026.

Regeringen har även beslutat om en ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som ger Havs- och vattenmyndigheten rätt att meddela föreskrifter om vilka försiktighetsmått som ska gälla vid utsläpp från avloppsanläggningar som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar högst 200 personekvivalenter. Ändringen trädde i kraft den 11 mars 2024.

Regeringen har också beslutat om en ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13) som innebär att Havs- och vattenmyndigheten ska ge tillsynsvägledning i frågor om avloppsanläggningar för hushållsspillvatten som är dimensionerade för högst 200 personekvivalenter. Ändringen trädde i kraft den 4 mars 2025.

Kommunen är enligt lagen om allmänna vattentjänster skyldig att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. De redovisade åtgärderna innebär sammantaget att kommunerna har fått en större skyldighet att ta hänsyn till de förutsättningar som finns för att behovet av va-tjänster ska kunna tillgodoses genom en enskild avloppsanläggning. Stödet till kommunerna för att göra denna bedömning har dessutom stärkts genom vägledning, förbättrad samordning mellan myndigheter och förtydligad ansvarsfördelning.

Regeringen anser att den genom de vidtagna och pågående åtgärderna så långt möjligt har säkerställt att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp, som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav, som utgångspunkt inte ska kunna påtvingas en anslutning till det kommunala va-nätet. Mot den bakgrunden anser regeringen att tillkännagivandena är tillgodosedda och slutbehandlade.

3.13 Grundvatten av god kvalitet

Miljökvalitetsmålet är att grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

3.13.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- grundvattnets kvalitet,
- god kemisk grundvattenstatus,
- kvaliteten på utströmmande grundvatten,
- god kvantitativ grundvattenstatus,
- grundvattennivåer,
- bevarande av naturgrusavlagringar.

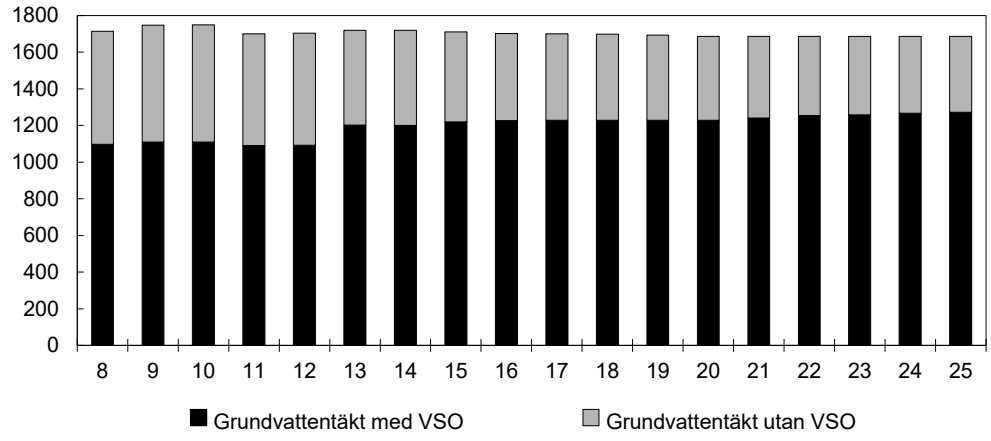
Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorerna Antal kommunala grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde och Användning av naturgrus i diagram.

3.13.2 Resultatredovisning

Grundvattnets kvalitet och God kemisk grundvattenstatus

För att uppnå preciseringen utförs insatser främst regionalt och lokalt av länsstyrelser, kommuner och andra aktörer genom framtagande av nya vattenskyddsområden, revidering av befintliga avgränsningar och uppdatering av skyddsföreskrifter. Nya regionala vattenförsörjningsplaner tas fram och samverkan mellan berörda aktörer som arbetar med grundvatten ökar. I diagram 3.12 redovisas resultat avseende grundvatten för den nationella indikatorn Antal kommunala yt- och grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde. Under 2025 beslutades 17 nya vattenskyddsområden, vilket är en ökning från 15 nya sådana beslut under 2024.

Diagram 3.12 Antal kommunala grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde (VSO) 2008–2025.

Anm.: Det är främst de mindre vattentäkterna som saknar skyddsområde. Även om 25 procent av grundvattentäkterna saknar vattenskyddsområde så produceras enbart 3 procent av mängden vatten från grundvattentäkter som saknar vattenskyddsområde.

Källa: Miljömålsindikatorn Vattenskyddsområden & Skyddad natur vid Naturvårdsverket.

Statens geologiska undersökning (SGU) har under 2025 arbetat med regeringsuppdraget Analys av grundvattenmagasinenes robusthet och utsatthet för klimatförändringar avseende grundvattnets kvalitet. Myndighetens bedömning är att grundvattenkvaliteten kan påverkas negativt av klimatförändringar och att stärkt övervakning behövs.

SGU bistår Naturvårdsverket och Statens geotekniska institut i arbetet med att stärka nationell samordning och vägledning om PFAS-förorenade områden, genom övervakning av PFAS i mark och grundvatten. I en delredovisning från 2025 påträffades PFAS-ämnet trifluorättiksyra (TFA) vid 91 procent av 240 provplatser, med högre halter i södra Sverige nära jordbruksmark och tätorter som kan bero på nedbrytning av fluorerade växtskyddsmedel. Det har lett till omprövning av fluorerade växtskyddsmedel av Kemikalieinspektionen.

SGU har under 2025 bl.a. uppdaterat delar av sin webbaserade vägledning för förvaltning av grundvatten i enlighet med nya krav på identifiering av s.k. tillrinningsområden för uttagspunkter (TFU) enligt dricksvattendirektivet. Vidare har myndigheten påbörjat föreskriftsarbete om riskhanteringsåtgärder. SGU har också tagit fram en ny webbaserad vägledning till myndighetens övervakningsföreskrifter samt tagit fram checklistor till verksamhetsutövare vid tillståndsansökningar och till den kommunala planeringen. SGU har även utrett möjligheten att samla in grundvattenkemiska analysresultat från verksamheters egenkontroll för ökade övervakningsdata.

Kvaliteten på utströmmande grundvatten

Den nationella indikatorn Bevarandestatus för grundvattenberoende naturtyper har uppdaterats och visar en negativ trend där endast 16 av 54 bedömningar har gynnsam bevarandestatus. Bedömningen dålig bevarandestatus har fördubblats sedan 2007, även om det kan bero på andra faktorer såsom att en del naturtyper är hävdberoende. SGU har utökat det digitala registret över Sveriges källor. Länsstyrelserna pekar på behovet av större kunskapsunderlag för att kunna bedöma hur stort problemet är gällande grundvattnets negativa påverkan på ytvatten från föroreningskällor.

God kvantitativ grundvattenstatus och Grundvattennivåer

Enligt tidigare vattenförvaltningscykel (2017–2021) uppnår 99 procent av grundvattenförekomsterna god kvantitativ status, vilket kan komma att ändras under pågående cykel (2022–2027). Flera länsstyrelser anger att lokala underlagsdata från påverkade områden är otillräckliga och endast en tredjedel av länen bedriver egeninitierad tillsyn. Sverige deltar aktivt i EU:s arbetsgrupp om torka och vattenbrist, där bl.a. vägledning för åtgärdsprogram och typer av modelleringar diskuteras.

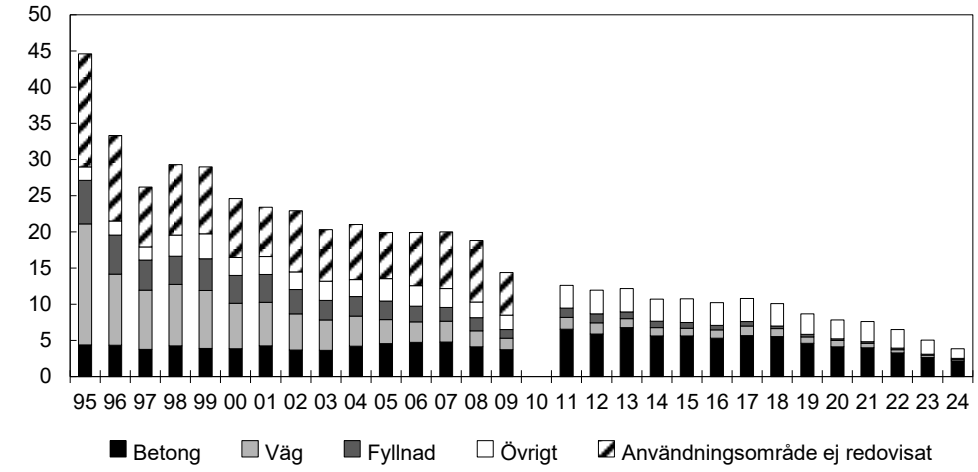
Under 2025 har grundvattennivåerna varierat i Sverige och problem med torka uppmärksammades i flera län under sommaren. I början av 2025 redovisade SGU regeringsuppdraget Analys av grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar avseende grundvattnets kvantitet. Bedömningen är bl.a. att den potentiella grundvattenbildningen ökar under vintern och minskar under våren samt att längden på grundvattentorkan under sommarhalvåret ökar.

Bevarande av naturgrusavlagringar

Under 2024 minskade uttaget av naturgrus i Sverige med 24 procent till ca 3,8 miljoner ton jämfört med året innan. I diagram 3.13 redovisas hur uttaget av naturgrus är fördelat över användningsområdena under perioden 1995–2024. 2024 bröts totalt ca 3,8 miljoner ton naturgrus i landet vilket motsvarar en minskning med 24 procent jämfört med året innan. Sverige importerar naturgrus vilket riskerar att miljöpåverkan flyttas utanför landet.

Diagram 3.13 Användning av naturgrus i Sverige

Miljoner ton

Anm.: Användning av naturgrus 1995–2024 i miljoner ton. Det totala uttaget av naturgrus är fördelat på olika användningsområden. Data från 2010 saknas.

Källa: Grus, sand och krossberg 2024. Statistics of the Swedish aggregate production 2024, SGU periodiska publikationer 2023:3 (ISSN 0283:2038), samt miljömålsindikatorn Naturgrusanvändning (sverigesmiljömål.se).

3.14 Hav i balans samt levande kust och skärgård

Miljökvalitetsmålet är att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas på ett sådant sätt att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

3.14.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- god miljöstatus,
- god ekologisk och kemisk status,
- ekosystemtjänster,
- grunda kustnära miljöer,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- kulturlämningar under vatten,
- friluftsliv och buller.

3.14.2 Resultatredovisning

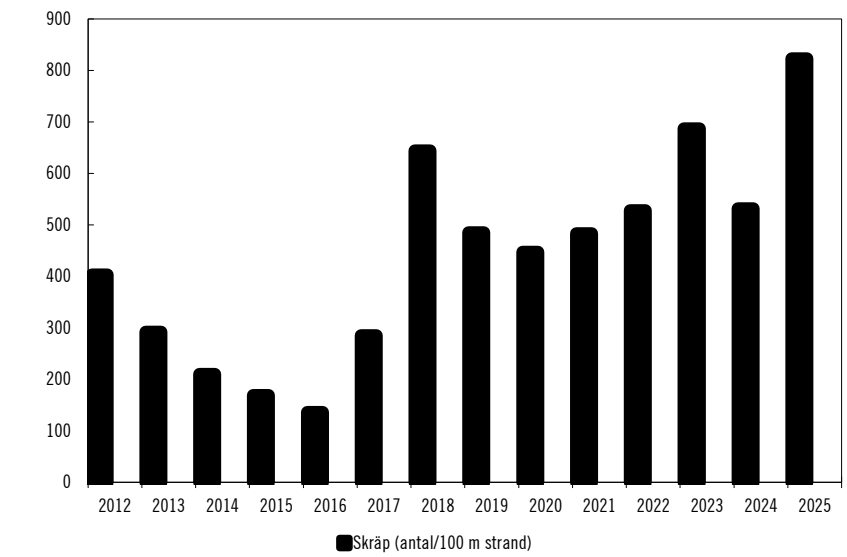
Miljöstatus i svenska havsområden

Havs- och vattenmyndighetens bedömning av god miljöstatus visar att tillståndet för haven är fortsatt kritiskt och att målen för många av de arter och livsmiljöer som finns längs med kusterna och i havsbassängerna inte uppnås. Utifrån detta underlag har Havs- och vattenmyndigheten fastställt miljökvalitetsnormer och arbetar med att

identifiera åtgärder för kommande åtgärdsprogram enligt Europaparlaments och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (havsmiljödirektivet) för perioden 2027–2032.

Skräp, som kan brytas ner till mikroplaster, påverkar marina arter men också människans upplevelser av naturen. Skräp förs mot kusten genom havsströmmar. EU:s tröskelvärde för god miljöstatus gällande skräp på stränder är 20 skräp per 100 meter kustlinje. Sverige har satt ett målvärde för miljökvalitetsnormen (MKN) för Västerhavet till 2030 med 191 skräp per 100 meter kustlinje, och för Östersjön är målvärdet för att upprätthålla god miljöstatus, dvs. inte överskrida EU:s tröskelvärde. Medan den långsiktiga trenden för Östersjön indikerar att det inte skett några förändringar i antalet skräp under perioden 2012–2025 åskådliggör diagram 3.14 att den långsiktiga trenden för antalet skräp vid stränder längs Västerhavet signifikant ökande. Problemet med skräp är generellt för samtliga län, och strandstädning och skräpplockning genomförs i de flesta kommuner. Regeringen fortsatte att avsätta särskilda medel under 2025 för bidrag till drabbade kommuner för stöd till strandstädning och skräpplockning från anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*. Under sommarhalvåret plockades 117 ton skräp vid strandstädning på västkusten. Regeringen finansierar även insamling och övergivna och uttjänta fiskeredskap och skrotning av fritidsbåtar för att minska plastskräp.

Diagram 3.14 Strandskräp (Västerhavet)

Källa: Håll Sverige Rent.

Den 1 juli 2025 förbjöd Sverige utsläpp från öppna skrubbrar i sjöterritoriet. Det nya förbudet kommer enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning att leda till minskade utsläpp av farliga ämnen som tungmetaller och försurade ämnen, vilket stärker skyddet av marina ekosystem.

Miljömålsindikatorn för ekologisk statusklassning för kustvatten visar att en stor del av kustvattnen inte uppnår god ekologisk status inom vattenförvaltningens statusklassning. Inga kustvatten uppnår god kemisk status. Åtgärdsarbetet behöver utvecklas ytterligare. Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett underlag för ett samlat åtgärdsarbete i kustvattenmiljöer inte minst för att minimera fysisk påverkan och verka för återställning av biologisk mångfald och naturvärden i grunda kustvattenmiljöer. Detta sker parallellt med utvecklingen av en lokal och regional

åtgärdssamordning ur ett kust- och avrinningsområdesperspektiv. Samordningen av åtgärdsarbetet möjliggör fler fysiska (aktiva) åtgärder på land och längs kusten, vilket främst finansieras genom lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*.

Havets och grunda kustnära miljöers samhällsekonomiska bidrag

Havet skulle kunna ge större samhällsekonomiskt bidrag om miljötillståndet var bättre. Yrkesfiske och besöksnäring kopplade till marin turism och rekreation är de näringar som mest påverkas av en försämrad havsmiljö, men de bidrar också till påverkan. Under 2025 presenterade Havs- och vattenmyndigheten en ny kartläggning som ger en bild av hur omfattande påverkan på grunda kustområden blivit. Kartläggning av fysisk påverkan och ett intressentdrivet åtgärdsarbete kan bidra till bättre kunskap om nuläget lokalt och regionalt, och ger förutsättningar att vidta åtgärder för att minska påverkan och belastning samt förbättra förvaltningen av kust- och havsmiljön. En hållbar fiskförvaltning samt förvaltning av predatorer behöver integreras och växelverka bättre med havsmiljöarbetet. Fritidsfisket utgjorde med sina ca 3,1 miljoner fiskedagar under 2025 en viktig ekosystemtjänst utmed kusterna och i havet. Yrkesfiskets samhällsekonomiska bidrag framgår av utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Miljömålsindikatorn Hållbart nyttjande av fisk- och skaldjursbestånd i kust och hav, som bedömer 48 arter och drygt 110 bestånd, visar för 2025 marginella skillnader i jämförelse med föregående bedömning (2024), dvs. att 41 procent av de bedömda bestånden är hållbart nyttjade. Övriga 59 procent av de bedömda bestånden är icke-hållbart nyttjade. Genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* finansierades 225 projekt från fiskevårdsbidraget, bland de positiva resultaten finns ökade fiskbestånd i fredningsområden längs ostkusten. Dessa insatser kan påverkas negativt av ökad närvaro av säl och skarv.

Bevarande av livsmiljöer, arter och genetisk variation samt bekämpning av främmande arter

Den svenska rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet visar att samtliga svenska marina livsmiljötyper har fortsatt otillräcklig eller dålig bevarandestatus. Klimatförändringar innebär ytterligare negativ påverkan på havsmiljön. Den årliga havsyttemperaturen för den europeiska regionen var den högsta någonsin som uppmätts enligt European state of the Climate 2025, 86 procent av regionen drabbades av kraftiga marina värmeböljor och Östersjön är ett av de euroepiska hav som värms allra snabbast. När livsmiljöer försämras ökar antalet rödlistade arter i havsmiljön. Många arter som tidigare var vanliga nära kusten finns nu endast kvar i utsjöbankarna. Samtidigt kan väl genomförda åtgärder, till exempel områdesskydd och restaureringsåtgärder, för att minska eller stoppa påverkanstryck få positiv effekt. Under 2025 avsattes omfattande medel från anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* till akvatisk restaurering och till insatser för att öka det marina områdesskyddet. Under 2025 beslutades om en ny marin nationalpark, 10 marina naturreservat och 12 nya Natura 2000-områden. Regeringen beslutade också att utöka Natura 2000-området Hoburgsbank och Midsjöbankarna så att den svenska delen av Södra Midsjöbanken nu omfattas av Naturaområdet. Detta omfattar enligt SCB en sammanlagd total ökning av den skyddade havsarealen med ca 190 000 hektar. Det totala marina områdesskyddet uppgår därmed till drygt 16 procent av den totala svenska havsarealen (inklusive ekonomisk zon).

Genom en särskild forskningssatsning förstärktes arbetet med att utveckla eller intensifiera nya eller förbättrade metoder för att permanent utrota eller förhindra införsel och vidare spridning av framför allt marina invasiva främmande arter.

Natur- och kulturmiljöer, friluftsliv och buller

Åtgärder som stimulerar fortsatt hävd och restaurering av igenväxta betesmarker är väsentliga för ett levande skärgårdslantbruk och möjligheten att bevara skärgårdens natur- och kulturmiljövärden. Utformningen av olika stöd och ersättningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs och betesmarker är viktiga för den fortsatta skötseln. Antalet kulturreservat som inkluderar kust- och skärgårdsmiljöer är få, och kunskapen om värdefulla kulturmiljöer är bristfällig. Bidraget till kulturmiljövård (utg.omr. 17) som fördelas av Riksantikvarieämbetet möjliggjorde i viss utsträckning vård och skötsel och kunskapsunderlag av kulturmiljöer med kopplingar till hav och kust, inklusive marina kulturlämningar. Under 2025 utvecklade Riksantikvarieämbetet informationen i Fornsök om fornlämningarnas läge och utbredning vilket kan ge verksamhetsutövare bättre förutsättningar att ta hänsyn till lämningarna. Arbetet kan bidra till ökat skydd av kulturlämningar under vatten.

Miljömålsindikatorn Kustnära byggande visar att det sker en fortsatt samhällsutbyggnad i kustnära områden, liksom i strandnära skyddade områden, vilket kan påverka tillgängligheten för ett hållbart friluftsliv.

Av de 480 svenska så kallade EU-baden har 97 procent utmärkt, bra eller tillfredställande badvattenkvalitet. Klassificeringen utmärkt badvattenkvalitet har ökat 2025 jämfört med 2024.

Undervattensljud utgör en viktig informationsbärare för många vattenlevande djur. Transportstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett kunskapsunderlag som sammanställer och tillgängliggör befintlig kunskap om fritidsbåtars och kommersiell sjöfarts undervattensbuller. Underlaget används för dialog med berörda aktörer och fortsatt arbete med att minska belastningen av undervattensbuller.

3.15 Myllrande våtmarker

Miljökvalitetsmålet är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

3.15.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- våtmarkstypernas utbredning,
- ekosystemtjänster,
- återskapade av våtmarker och arters spridningsmöjlighet,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv och buller.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas resultatindikatorn hydrologisk restaurering av torvmarker i diagram.

3.15.2 Resultatredovisning

Våtmarkers utbredning

Stora arealer våtmark har historiskt torrlagts - men nydikning har nästan upphört som hot mot våtmarkerna. Källor och källflöden har försämrats eller försvunnit på grund av bristande hänsyn vid markanvändning. Ett varmare klimat leder till att tjälen i palsmyrar tinar så att utbredningen av palsmyrar minskar. Hävdberoende naturtyper, som till exempel rikkärr, minskar på grund av utebliven hävd. Våtmarker försvinner också i samband med exploatering, framför allt vägbyggnation. Även omkringliggande våtmarker påverkas indirekt när det naturliga vattentillståndet (hydrologin) förändras. I många län visar statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) att de arealer av torvmarker som exploateras i samband med infrastruktur- och byggnationsprojekt motsvarar den areal där återvätning sker.

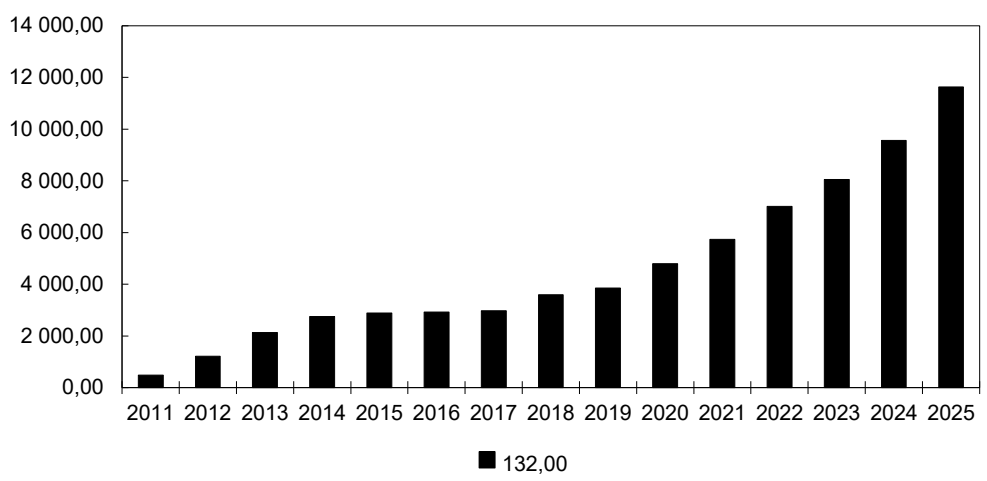
Ekosystemtjänster

Skötsel och restaurering är viktiga åtgärder för att bevara våtmarkernas funktioner, öka den biologiska mångfalden och att leverera ekosystemtjänster såsom vattenreglering, grundvattenreglering och kolinlagring. Läckage av koldioxid från dikade torvjordar är omfattande och bidrar till klimatförändringen. Insatser för skydd av värdefulla våtmarker, skötsel och restaurering vidmakthåller ekosystemtjänster och bevarar hotade arter knutna till våtmarker. Många verksamheter ger fortsatt negativ hydrologisk påverkan på våtmarkernas hydrologi t.ex. infrastruktur, skogsavverkning och anläggning av skogsbilvägar.

Återskapade våtmarker och arters spridningsmöjligheter

Under 2025 har ca 4 850 hektar våtmarker anlagts, återskapats eller restaurerats med statligt finansierade medel, vilket är en tydlig ökning jämfört med 2024. Av detta avser ca 2 850 hektar hydrologisk restaurering eller nyanläggning och drygt 2 000 hektar vegetationsrestaurering genom exempelvis bete och slåtter. Åtgärderna har bidragit till kolbindning, ökad biologisk mångfald, vattenrening och vattenreglering. Av den totala arealen som varit föremål för åtgärder utgjorde arealen torvmark 2 067 hektar, vilket är en ökning från 1 504 hektar året före. Ökad kolinbindning på torvjordar beräknas ha minskat utsläppen med ca 12 200 ton koldioxidekvivalenter, vilket är en ökning jämfört med 2024. Under perioden 2010–2025 har totalt ca 11 630 hektar restaurerats (diagram 3.15).

Diagram 3.15 Hydrologisk restaurering av torvmarker 2010–2025

Diagrammet visar ackumulerad areal torvmark för perioden 2010–2025 som har restaurerats med statliga medel. Totalt har cirka 11 630 hektar restaurerats sedan 2010.

Källa: Naturvårdsverket.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Sveriges rapportering 2025 till EU visar att många våtmarkslivsmiljötyper har otillräcklig eller dålig bevarandestatus i boreal och kontinental region. Läget är bättre i norra boreala regionen, men palsmyrar har fortsatt dålig status på grund av klimatförändringar. Bevarandestatusen för kalktuffkällor har försämrats och bedöms nu som dålig, medan statusen för aapamyrar har förbättrats till gynnsam status i boreal region. Stora restaureringsinsatser har bidragit till att trenden för öppna mossar och kärr stabiliserats och till förbättrade livsbetingelser för hotade arter. Under 2025 har restaureringar förbättrat ca 1 870 hektar livsmiljötyper. Skador på våtmarker orsakade av tex. skogsmaskiner och fyrhjulingar är vanliga, särskilt i norra Sverige. Känsliga källmiljöer i södra boreala regionen har skadats allvarligt och kräver större hänsyn. Dikesrensning är en nödvändig åtgärd för att underlätta och upprätthålla funktionen i diken och säkerställa bl.a. livsmedelproduktion i områden som är beroende av markavvattning. Det finns en skyldighet enligt miljöbalken att underhålla diken. Dikesrensning kan dock påverka våtmarker negativt och en uppskattning är att ca 6 800 hektar har påverkats negativt under de senaste 15 åren.

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Under 2025 har alla länsstyrelser genomfört restaurering eller nyanläggning av våtmarker i skyddade områden. Det har även genomförts åtgärder för hotade arter i våtmarker utanför skyddade områden. Insatserna i form av hydrologisk restaurering, återskapande av livsmiljöer och borttagning av igenväxning bidrar till att förbättra bevarandestatusen för våtmarksberoende arter och livsmiljöer i linje med EU:s förordning om restaurering av natur. Åtgärderna gynnar flera hotade arter, bl.a. snäckor, orkidéer, våtmarksfåglar och groddjur, och är särskilt viktiga för att bevara biologisk mångfald i fungerande våtmarker.

Främmande arter och genotyper

Invasiva främmande arter är ett stort potentiellt hot mot naturligt förekommande arter i våtmarksmiljöer. I och runt våtmarker sprids framför allt skunkkalla, jätteloka och jättebalsamin. Bekämpningen är effektiv, men utrotning tar tid och spridning till nya platser sker. Flera länsstyrelser ser ett ökat problem med dessa våtmarksrelaterade invasiva främmande arter. Bekämpningsåtgärder ger ofta positiva effekter men

genomförs inte i tillräckligt stor omfattning. Insatserna mot mårdhund och andra landlevande invasiva ryggradsdjur som förekommer i våtmarker är effektiva och framgångsrika.

Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer bedöms inte utgöra ett hot mot våtmarker.

Bevarande av natur-och kulturmiljövärden

Drygt 7 000 hektar värdefulla våtmarker skyddades som naturreservat under 2025. Hävd genom slåtter och bete är avgörande för att bevara värden i hävdgynnade våtmarker, men många områden riskerar igenväxning. Återinfört ekonomiskt nationellt stöd till myrslåtter från 2026 är en viktig förändring. Arbetet med formellt skydd av våtmarker går långsamt i många län, även för områden inkluderade i de regionala myrskyddsplanerna. Våtmarker har höga natur- och kulturmiljövärden men arbetet med inventering, skydd och skötsel är resurskrävande. Kunskapen om våtmarksanknutna kulturmiljöer är bristfällig och riskerar att viktiga lämningar går förlorade.

Friluftsliv och buller

Våtmarker är viktiga för friluftsliv och naturupplevelser, och fungerar ofta som värdefulla fågellokaler. Satsningar på vandringsleder, utsiktstorn och information stärker kunskap och intresse, men buller från vindkraft, fordon och trafik påverkar upplevelsevärdena negativt och behöver beaktas i planeringen.

3.16 Levande skogar

Miljökvalitetsmålet innebär att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

3.16.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- skogsmarkens egenskaper och processer,
- ekosystemtjänster,
- grön infrastruktur,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv.

Som komplement till preciseringarna redovisas ett par indikatorer. Indikatorn Grov död ved, grova träd och äldre lövrik skog redovisas som diagram.

3.16.2 Resultatredovisning

Insatser för att bibehålla skogsmarkens egenskaper och processer

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har regeringens uppdrag till Skogsstyrelsen om att återväta utdikade våtmarker i skog resulterat i en återvätad areal på 437 hektar under 2025, vilket är en ökning med nästan 150 procent jämfört med 2024. Skogsstyrelsens uppsökande verksamhet riktad till markägare och förvaltare har ökat. Det åtta år långa naturvårdsprojektet Grip on Life, ett projekt under EU:s LIFE-program, avslutades 2025. Projektet har letts av Skogsstyrelsen i samverkan med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, ett antal länsstyrelser, skogsägarföreningar, organisationer och forskare. Resultaten omfattar bl.a. ny kunskap, nya digitala verktyg, ca 65 demonstrationsområden, restaureringsåtgärder och material för skolan.

Tillståndet för skogens ekosystemtjänster

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning är statusen fortsatt god för de ekosystemtjänster som kan gynnas vid skötsel av skog för produktion av timmer och massaved, medan ekosystemtjänster som kan påverkas negativt av sådana åtgärder har fortsatt måttlig eller otillräcklig status, men inte enbart till följd av skogsbruksåtgärder.

Vidare minskar lavbetet, som är viktigt för den naturbetesbaserade renskötseln. Enligt ett delbetänkande (SOU 2026:15) från Sanningskommissionen för det samiska folket har den skogspolitik som förts över tid i Sverige försämrat förutsättningar för renskötselns vinterbetesmarker genom föryngring och förtätning av skogarna, vilket inneburit förlust av lavbete och försvårad framkomlighet mellan betesmarker.

Insatser för att bevara skogens biologiska mångfald i en grön infrastruktur

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning finns betydande brister i den gröna infrastrukturen, vilket blir alltmer kritiskt i takt med pågående klimatförändringar. I uppföljningen konstateras att det sker en fortsatt förlust av naturvärden som inte kan återskapas under överskådlig tid, eftersom skogar med kontinuitetsvärden fortsätter att avverkas. Det innebär en stor negativ påverkan på möjligheterna att bevara den biologiska mångfalden i den svenska skogen.

Arealen formellt skyddad skogsmark har ökat, vilket ger effekt mot ytterligare fragmentering och bidrar till att bevara och utveckla en grön infrastruktur. Länsstyrelserna beslutade under 2025 att skydda drygt 28 800 hektar värdefulla skogar som naturreservat. Naturvårdsverket har under 2025 säkrat ca 15 400 hektar mark för områdesskydd, varav ca 9 300 hektar är produktiv skogsmark, genom att betala ersättnings till markägare. Det är betydligt mindre arealer än för 2024. Under 2025 bildade Skogsstyrelsen biotopskyddsområden på drygt 610 hektar produktiv skogsmark och tecknade naturvårdsavtal för ca 340 hektar produktiv skogsmark, vilket sammanlagt är en liten ökning jämfört med 2024.

Under 2025 gav Skogsstyrelsen tillstånd till avverkning av ca 700 hektar fjällnära skog och för närmare 8 000 hektar avslog myndigheten ansökningar om tillstånd till avverkning.

Skogsstyrelsen har arbetat med att nå överenskommelser med merparten av de markägare som nekats tillstånd och betalade 2025 253 miljoner kronor i ersättning. Omfattningen av ersättningen har minskat jämfört med föregående år till följd av att det fattats färre beslut om nekat tillstånd. Större delen av utbetalningarna avser beslut fattade under tidigare år. Vid utgången av 2025 uppgick den areal som sedan 2020 hade ersatts enligt 19 § skogsvårdslagen till sammanlagt 23 700 hektar produktiv

skogsmark. Av denna areal hade 5 900 hektar övergått till formellt skydd, medan 17 800 hektar låg utanför formellt skydd. År 2025 omfattade de frivilliga avsättningarna ca 1,4 miljoner hektar produktiv skogsmark, motsvarande 6 procent av Sveriges produktiva skogsmarksareal. Arealen frivilliga avsättningar beräknas ha ökat med ca 14 000 hektar jämfört med 2024. I 2026 års rapportering till Europeiska miljöbyrån, avseende 2025, rapporterade Naturvårdsverket ca 745 000 hektar som andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECM). Av denna areal utgjordes ca 545 000 hektar av områden inom riksintresset obrutna fjäll, ca 93 000 hektar av frivilliga avsättningar och ca 29 000 hektar av områden som omfattas av en överenskommelse med Fortifikationsverket. Därutöver ingick vissa naturreservat och naturvårdsområden.

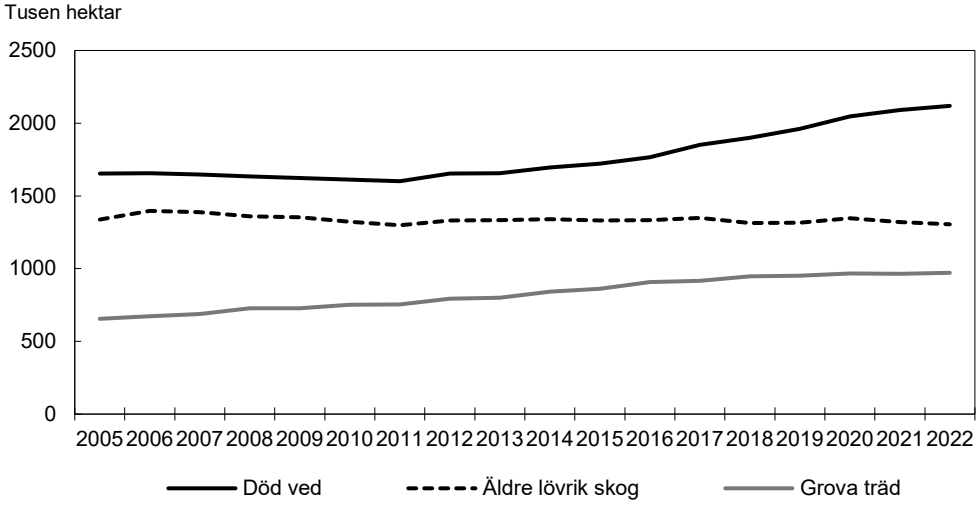
Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har genomfört informations- och genomförandeinsatser för att de två myndigheternas reviderade strategi för formellt skydd av skog ska bli känd och för att stärka en enhetlig tillämpning av strategin i hela landet. Skogsstyrelsen har ett fortsatt stort inflöde av intresseanmälningar för bildande av formella skydd, som under 2025 också blivit möjligt ovan gränsen för fjällnära skog. Under 2025 har Naturvårdsverket bytt bort 1 386 hektar produktiv skogsmark s.k. ersättningsmarker, av de 21 500 hektar som 2024 överfördes från Sveaskog till Naturvårdsverket. I bytet med markägare har Naturvårdsverket fått 921 hektar värdefull skog i utbyte. Tolv byten genomfördes spridda över fem olika län.

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har uppdragsavtal för naturvårdande skötsel tecknats för knappt 39 miljoner kronor, vilket är en dubblering jämfört med föregående år. Skötselåtgärder genomfördes till en kostnad av 21 miljoner kronor. Naturvårdsverket fördelade 398 miljoner kronor till länsstyrelserna och andra förvaltare för naturvårdande skötsel i statligt skyddade områden. Uppgifter saknas om hur stor andel av åtgärderna som utförts i skogsmark.

Hyggesfria metoder används i dag på ca tre till fyra procent av den brukade skogsmarken. Det går ännu inte att mäta någon trend. Skogsstyrelsen har fortsatt med samverkan och kompetensinsatser för att öka kunskapen om hyggesfria metoder. Skogsstyrelsen har genomfört en effektutvärdering som visar att intresset för ett mer variationsrikt skogsbruk ökar bland skogsägare.

Miljömålsindikatorn Gammal skog, dvs. skog med en genomsnittlig trädålder över 140 år i boreal region och över 120 år i boreonemoral och nemoral region, ökar. I statistiken ingår både skogsbrukets frivilliga avsättningar och hänsynsytor som uppnått ålderskriteriet enligt indikatorns definition. På ungefär hälften av arealen gammal skog finns särskild indikation på att den hyser höga naturvärden, enligt Sveriges lantbruksuniversitets riksskogstaxering. Arealen produktiv skogsmark med minst 60 träd per hektar som är minst 45 centimeter i diameter har ökat nationellt de senaste decennierna, liksom areal med mer än 20 kubikmeter död ved. Äldre lövrik skog har under perioden en neutral trend nationellt och en minskande trend i norra Sverige.

Diagram 3.16 Strukturer i skogslandskapet

Anm.: Diagrammet visar produktiv skogsmark inklusive formellt skyddad skog.
Källa: Riksskogstaxeringen, Sveriges lantbruksuniversitet.

Insatser för arter och livsmiljöer

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning bedöms bevarandestatusen för skogliga livsmiljöer enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vara otillräcklig eller dålig, med tre undantag; fjällbjörkskog som uppnår gynnsam bevarandestatus, skogsbevuxen myr som uppnår gynnsam bevarandestatus i alpin region och svämlövskog i alpin region som har okänd status. Naturvårdsverket har i samarbete med Skogsstyrelsen tagit fram nya vägledningar för livsmiljötyperna taiga och örtrik skog med gran. I vägledningarna har kvalitetskraven för vad som ska bedömas som respektive livsmiljötyp höjts.

Enligt uppföljningen är situationen allvarlig för arter knutna till lång skoglig kontinuitet och arter som behöver livsmiljöer som i dag är ovanliga i skogslandskapet. Förlust av biologisk mångfald sker ofta gradvis och kan vara svår att upptäcka innan effekterna ackumuleras. Flera av de mest hotade arterna finns fortfarande kvar i Sverige men ofta i små, känsliga populationer. Enligt en sammanställning av SLU Artdatabanken över regionalt och nationellt hotade och utgångna skogliga arter hotade av modernt skogsbruk, är andelen skogslevande arter som försvunnit från enskilda län högst i sydlänen Blekinge, Skåne, Halland och Kronoberg. Indikatorn för häckande fåglar i skogen visar ingen statistiskt säkerställd förändring under 2000-talet. Skogsstyrelsen har under 2025 arbetat med att stötta skogsägare och verksamhetsutövare i det förebyggande artskyddsarbetet, genom rådgivningsträffar, konferenser, översyn av information på webben och nya vägledningar. En nationell samverkansgrupp har träffats regelbundet.

Invasiva främmande arter är ett växande problem för skogliga arter och livsmiljöer. En ny risklista publicerades i början av 2025. Riskutfallet baseras på invasionspotential och ekologisk effekt. Exempel på skogliga arter som klassats ha mycket hög risk är contorta och hybridlärk.

Skogsstyrelsen fick under 2025 i uppdrag att bekämpa almsjukan på Gotland. Arbetet innebär att inventera, ta ner och destruera sjuka almar för att begränsa smittspridning.

Åtgärder för bevarande av natur- och kulturmiljövärden

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning saknas hänsyn i form av en kantzon mot vatten på 30 procent av sträckan strandlinje inom ytor med föryngringsavverkningar

genomförda mellan 2021 och 2024. En kantzon mot vatten har stor betydelse för vattenkvaliteten och naturvärden i och intill vattendrag.

Skogsstyrelsens hänsynsuppföljning av kulturmiljöer 2025 visade att 18 procent av kända kulturlämningar hade skada eller grov skada till följd av föryngringsavverkning, vilket är en statistiskt säkerställd ökning jämfört med 10 procent föregående år. Den största skadeorsaken är markberedning.

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har Skogsstyrelsen fortsatt arbeta med samsyn kring sektorsgemensamma målbilder för god miljöhänsyn. Arbete har påbörjats med nya målbilder för hänsyn till renskötsel.

Regeringen har beslutat om ett förtydligande av samrådsplikten för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog utifrån kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (förnybartdirektivet). Bestämmelserna syftar till att Sverige fortsatt på ett kostnadseffektivt sätt ska vara ett A-land enligt förnybartdirektivet utan att gå utöver direktivets miniminivå. Bestämmelserna syftar också till att motverka att urskog enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (avskogningsförordningen) blir föremål för skogsförstörelse.

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har i uppdrag att utveckla digitala geografiska kunskapsunderlag om natur- och kulturmiljövärden i skog som komplement till fältinventeringar. De första underlagen publicerades i februari 2026.

Antalet inkomna ansökningar om stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås) har ökat under 2025. Den åtgärdade arealen genom stödet har också ökat.

3.17 Ett rikt odlingslandskap

Miljökvalitetsmålet är att odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

3.17.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- åkermarkens egenskaper och processer,
- jordbruksmarkens halt av föroreningar,
- ekosystemtjänster,
- variationsrikt odlingslandskap,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- växt- och husdjursgenetiska resurser,
- hotade arter och naturmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarande natur- och kulturmiljövärden,
- kultur- och bebyggelsemiljöer,
- friluftsliv.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Populationsutvecklingen för 15 vanligt förekommande fågelarter i odlingslandskapet under åren 1975–2025 i diagram.

3.17.2 Resultatredovisning

Insatser för att bibehålla åkermarkens egenskaper och processer

Jordbruksmarkens produktionsförmåga är generellt god. EU antog hösten 2025 direktiv (EU) 2025/2360 om markövervakning och markresiliens med målet god markhälsa i hela EU till 2050. Regeringen har beslutat om ett övervakningsprogram för åkermarkens biologiska mångfald, med pilotverksamhet under 2025 och full start 2026, som bl.a. ska bidra till direktivets genomförande. Rådgivningen Greppa Näringen med finansiering från Jordbruksverket fortlöper och under 2025 gjordes 200 gårdsbesök med rådgivning om minskad markpackning, bördighet och kolinlagring, översyn av dränering, underhåll av diken samt vattenförsörjning.

Insatser för odlingslandskapets ekosystemtjänster

En viktig ekosystemtjänst är odlingslandskapets betydelse för produktion av livsmedel och råvaror. Ett öppet och variationsrikt odlingslandskap bidrar även till biologisk mångfald. Ett aktivt jordbruk kan ge förutsättningar som gynnar miljökvalitetsmålet genom betande djur och brukad jordbruksmark som upprätthåller ett öppet landskap. Under 2025 infördes en ny miljöersättning för blommande åker och fältkant inom Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Ersättningen bidrar till bättre livsmiljöer för fåglar, insekter och däggdjur. Drygt 3 000 lantbrukare fick ersättning för totalt 13 200 hektar.

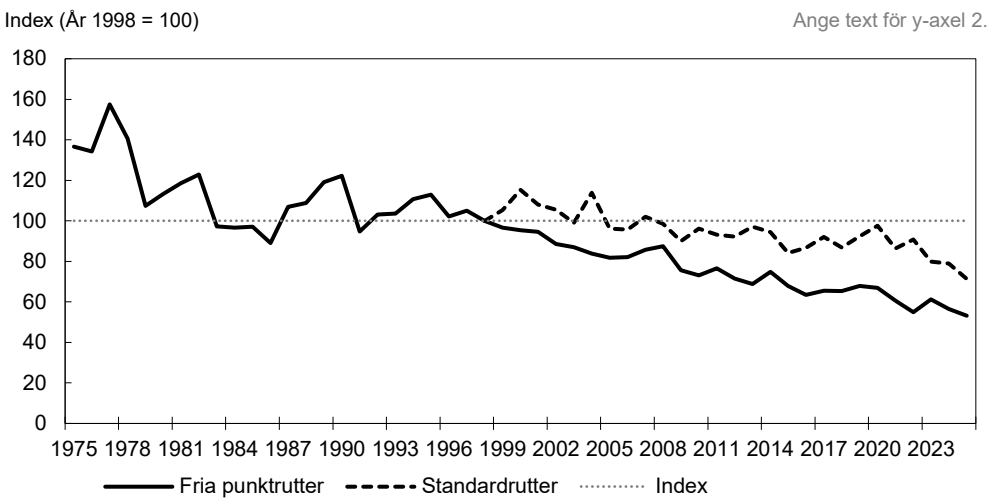
Tillståndet för arter och naturmiljöer

Antal företag med nötkreatur och antalet nötkreatur fortsätter att minska. Arealen ängs- och betesmarker med miljöersättning har däremot ökat marginellt sedan förra året. Med stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken betalades 2025 ca 1,2 miljarder kronor i miljöersättningar för skötsel av 419 000 hektar ängs- och betesmark. Ersättningsnivåerna höjdes för flera marktyper. Totalt har ersättningen till betesmarker med särskild skötsel ökat med 46 procent sedan 2020, samtidigt som arealen ökat med drygt 5 procent. Under 2025 betalade länsstyrelserna ut 18 miljoner kronor i ersättningar inom det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker vilket är en ökning jämfört med föregående år. Åtgärderna omfattade ca 1 300 hektar betesmark, 19 hektar slåtteräng samt restaurering och hamling av träd. Omkring 1 000 hektar omfattade skyddsvärda livsmiljötyper. Under 2025 beslutade regeringen om nya bestämmelser i förordningen (2024:202) om statligt stöd för vissa åtgärder som syftar till att bevara eller återställa biologisk mångfald. Bestämmelserna medger att stöd även kan betalas ut för hamling av lövträd och buskar, naturvårdsbränning av ljunghed och gräsmark samt myrslåtter i landets nordligaste län. Hösten 2025 beslutade regeringen om en ändring i djurskyddsförordningen (2019:66) som innebär att virtuella elstängsel för nötdjur och får blir tillåtet att använda från 2026. Tekniken underlättar bl.a. bete på svårstängslad mark. Ängs- och betesmarksinventeringen startade 2002. Sedan 2016 har över 22 000 marker ny- eller återinventerats. År 2025 inventerades 1 365 marker och resultaten används i utvärdering av insatta åtgärder för ängs- och betesmarker samt i kommunernas planering. Gräsmarkernas bevarandestatus i odlingslandskapet är fortsatt dålig och hävden beroende av EU-stöd. Under 2025 beviljades stöd för anläggning eller restaurering av totalt 101 våtmarker i odlingslandskapet inom den

strategiska planen, motsvarande ca 51 miljoner kronor. Anläggningarna bedöms gynna den biologiska mångfalden.

Miljöövervakningen visar att de vanliga fåglarna i odlingslandskapet fortsätter att minska (diagram 3.17). Utvecklingen för gräsmarksfjärilarna är stabil sedan 2010.

Diagram 3.17 Populationsutveckling för fåglar i odlingslandskapet 1975–2025

Källa: Svensk fågeltaxering. Lunds universitet.

Åtgärder för att bevara husdjurens lantraser och odlade växters genetiska resurser

Arbetet inom programmet för odlad mångfald (POM) bedrevs enligt strategin för verksamheten för perioden 2021–2025, där 6 av 20 mål uppnåddes. En ny strategi för 2026–2030 har tagits fram. År 2025 omfattade genbanken över 2 300 sorter av frukt, bär, köksväxter, prydnadsväxter och andra vedartade växter. Varumärket Grönt kulturarv® utökades till 166 växtsorter med väl dokumenterad historia som finns ute på marknaden. En strategisk inriktning för husdjursgenetiska resurser från 2026 har tagits fram med fokus på hållbart nyttjande. Under 2025 sökte över 1 900 personer ersättning för hotade raser.

Förekomsten av invasiva främmande arter och genetiskt modifierade organismer

Flera fynd av den invasiva främmande arten lövplattmask gjordes under 2025 i jord till krukväxter som importerats från kontinentala Europa. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket samarbetade med importörerna för att förhindra ytterligare spridning i landet. Arten regleras i Sverige sedan januari 2025 och i hela EU sedan i augusti 2025. Lövplattmasken bedöms utgöra ett hot mot marklevande organismer vilket riskerar att försämra jordbruksmarkens bördighet om arten tillåts spridas i naturmiljön. Under 2025 godkände Jordbruksverket två ansökningar om fältförsök med genetiskt modifierade växter. Precis som tidigare år förekom ingen kommersiell odling av genetiskt modifierade växter.

Åtgärder för att bevara kultur- och bebyggelsemiljöer och öka odlingslandskapets värde för friluftslivet

Under 2025 reviderade Riksantikvarieämbetet flera riksintressen för kulturmiljövården där odlingslandskapet är centralt. Drygt 72 miljoner kronor av *Bidrag till kulturmiljövård* inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, användes för landskapsvård och tillgängliggörande av kulturmiljöer. Nivån är densamma som 2024

men högre än 2023. Stöd gavs bl.a. till kvarnar, fäbodar, kulturreservat, jordkällare, Södra Ölands världsarv och ängsfruktodlingar.

3.18 Storslagen fjällmiljö

Miljökvalitetsmålet är att fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

3.18.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- fjällens miljötillstånd,
- ekosystemtjänster,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur och kulturmiljövärden,
- friluftsliv och buller.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Antal restaurerade leder i en tabell.

3.18.2 Resultatredovisning

Fjällens miljötillstånd samt ekosystemtjänster

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen 2026 utgör klimatförändringarna ett allt större hot mot natur- och kulturmiljöer i fjällen och mot rennäringen. Effekterna märks bl.a. genom en nordligare trädgräns, ökad vegetationstäckning samt minskande glaciärer och snölegor. Den nationella miljöövervakningen visar att marktäckningen av risväxter har ökat de senaste åren både på kalfjäll och i björkskog. Många intressen nyttjar fjällen såsom lantbruk, rennäring, friluftsliv, gruvnäring, vindkraft och turism. Expansion av befintliga industrietableringar samt nya industrietableringar och kraftledningar påverkar fjällen alltmer.

Renskötseln är central för att fjällens karaktär av storslaget och betespräglat landskap ska kunna bibehållas. Renskötseln är också viktig för flera ekosystemtjänster i fjällen som livsmedel och kultur. Under 2025 ägde det första mötet under det nya permanenta organet för traditionell kunskap, urfolk och lokala samhällen inom konventionen för biologisk mångfald (CBD) rum. Genom detta organ väntas arbetet med traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk stärkas.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation samt hotade arter och återställda livsmiljöer

Det råder generellt sett gynnsam bevarandestatus för fjällens arter och naturtyper. Klimatförändringar, skogsbruk och bristande hävd utgör dock ett hot mot några arter och naturtyper. Glaciärerna har dålig status och trenden är negativ. Vidare är situationen svår för fjärilarna bl.a. på grund av brist på slåttrade gräsmarker. Viktiga

åtgärder för dessa naturtyper och arter genomförs inom åtgärdsprogram för hotade arter, genom naturskydd och skötsel och genom åtgärder mot invasiva främmande arter. Inventeringen av fjällräv under 2025 bekräftade 56 kullar i Sverige. Resultatet är något lägre än föregående år men totalt sett visar den fennoskandiska fjällrävspopulationen en positiv utveckling. Den svenska fjällgåspopulationen bedöms under 2025 vara stabil till svagt ökande och populationen beräknades till omkring 155 individer under hösten 2025. Vad gäller återställda livsmiljöer är försurning fortfarande ett stort problem i Fulufjällets fjällsjöar. Länsstyrelsen i Dalarnas län har under 2025 genomfört kalkning av fem sjöar på Fulufjället.

Främmande arter och genotyper samt genetiskt modifierade organismer

I fjällen ökar invasiva främmande arter och de sprids från söder mot norr. I fjälldalgångarna i Västerbottens län sker en kraftig ökning av lupiner. Länsstyrelsen i Västerbottens län har utfört bekämpning av sandlupin i Hemavan och av blomsterlupin i Ammarnäs. Även Länsstyrelsen i Jämtlands län har genomfört bekämpning av tromslöka, jättebalsamin, jätteloka och blomsterlupin i ett antal fjällnära naturreservat. Föreningen Laponiatjuottjudus har arbetat med att ta bort contorta-plantor i Muddus nationalpark som spridits in via omgivande skog. Genetiskt modifierade organismer bedöms inte utgöra ett hot mot fjällmiljön.

Bevarade natur och kulturmiljövärden samt friluftsliv och buller

Arbetet med att skydda värdefull natur i fjällområdet har fortsatt under 2025. Exempelvis har Länsstyrelsen i Jämtlands län inlett ett arbete för att inrätta ca 15 fjällnära naturreservat samt ett nytt och ett utvidgat naturreservat i anslutning till den fjällnära gränsen i Norrbottens län. Länsstyrelserna i Dalarna samt i Jämtlands län har också genomfört åtgärder för bevarande av fjällens biologiska mångfald i kulturmiljöer. Exempel på viktiga insatser är hävd genom slåtter och röjning, fäbodbruk med djurhållning samt skogsbete.

Antalet besökare i fjällen ökar vilket innebär ett ökat slitage på leder, mark och kulturmiljöer. Statliga leder utgör en viktig infrastruktur för friluftsliv och turism samt för säkerheten. Det bidrar också till att minska slitaget genom att besökare kanaliseras till lederna.

I Norrbottens län finns ett stort upprustningsbehov av ledsystemet och under 2025 har omfattande inventeringar gjorts av leder, rastskydd och broar och åtgärder har utförts. I Västerbottens län har det genomförts upprustning av bl.a. rastskydd och broar och i Jämtlands län har man dragit om leder och inventerat spänger. Vidare har arbete genomförts i flera län med åtgärder för klimatanpassning av lederna. Bullerstörningar är mest frekventa i delar av Norrbotten kring Abisko till följd av buller från helikopter och drönare.

Tabell 3.3 Upprustning av fjälleder

Insats	Utfört 2016	Utfört 2017	Utfört 2018	Utfört 2019	Utfört 2020	Utfört 2021	Utfört 2022	Utfört 2023	Utfört 2024	Utfört 2025
Antal km förbättrad ledmarkering	627	486	321	286	1 580	274	730	458	518	315
Antal km röjd led	316	72	107	25	1167	121	159	101	306	189
Antal km spång	20	13	12	7	4	15	33	3,2	24,3	20,8
Antal nya broar	45	24	36	17	32	19	29	8	29	7
Antal nya rastskydd	13	1	3	0	3	2	3	0	2	1
Antal renoverade rastskydd	18	13	17	8	26	4	3	1	11	9
Antal upprustade broar	38	25	16	16	21	43	52	9	24	17

Källa: Naturvårdsverket.

3.19 God bebyggd miljö

Miljökvalitetsmålet är att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

3.19.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- hållbar bebyggelsestruktur,
- hållbar samhällsplanering,
- infrastruktur,
- kollektivtrafik, gång och cykel,
- natur- och grönområden,
- kulturvärden i bebyggd miljö,
- god vardagsmiljö,
- hälsa och säkerhet,
- hushållning med energi och naturresurser,
- hållbar avfallshantering.

Som komplement till preciseringarna redovisas följande indikatorer: Bostäder i kollektivtrafiknära lägen, Tillgång till service och grönska, Resvanor, Skyddad bebyggelse samt Miljöpåverkan från bygg och fastighetssektorn.

3.19.2 Resultatredovisning

Nya strategier, direktiv och samarbeten för en hållbar samhällsplanering

Regeringen har under 2025 beslutat om skrivelsen ”Ny strategi för levande och trygga städer” med nya nationella mål för stadsutvecklingen med betydelse för preciseringarna hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering. Strategin syftar till att stärka kommuner i deras arbete med att utveckla levande, trygga och robusta stadsmiljöer samtidigt som myndigheter, regioner, näringsliv och civilsamhället ska få bättre förutsättningar att bidra. Regeringen beslutade också i mars 2026 om skrivelsen Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design (skr. 2025/26:163) som bl.a. lyfter vikten av att fler aktörer på olika

nivåer involveras, att befintliga värden ska tas tillvara och att starkare fokus läggs på estetiskt tilltalande livsmiljöer (se utg.omr. 17 avsnitt 10). Inom Miljömålsrådets programområde Ramverk för nationell planering har arbetet under 2025 fokuserat på att färdigställa samtliga fördjupningar och sammanställa resultat från genomförandeperioden. Här ryms bl.a. samarbete över sektorsgränser för ökad förståelse kring förutsättningar, konsekvenser och effekter inom fysisk planering på nationell nivå.

Inom regeringsuppdraget New European Bauhaus har Boverket samverkat med andra länder och Europeiska kommissionen för att utbyta erfarenheter. Ett nytt finansieringsverktyg har lanserats under året med 240 miljoner euro per år för hållbara stadsutvecklingsprojekt. Inom uppdraget stöttar Boverket aktörer i Sverige att skala upp projekt och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) till att främja forskning och innovation. Över 1300 personer har deltagit vid utbildningar om hållbart byggande som Boverket och Formas anordnat och Sveriges arbete har uppmärksammats som föredömligt. Boverket deltar också i ShiftSweden, som är ett nationellt innovationsprogram för digitalisering och hållbar omställning i samhällsbyggnadssektorn.

Elva myndigheter inom Rådet för levande städer deltar i samverkansplattformen Svensk modell för hållbar urban utveckling, vars syfte är att bl.a. stötta kommuner och regioner i omställningen till hållbara städer och samhällen. Under året har bl.a. en guide tagits fram som stöd för kommuner som vill bygga kapacitet för nyttjande av externfinansiering.

Indikatorn Bostäder i kollektivtrafiknära lägen visar att andelen nybyggda bostäder inom 400 meter från närmaste hållplats ökat något från föregående år (ökning från 85 procent till 86,5 procent). Andelen skiljer sig åt mellan olika län.

Inom ramen för hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering har Boverket undersökt hur klimatrelaterade risker hanteras i kommunala översiktsplaner sedan nya krav infördes i PBL 2018. Resultatet visar att redovisningen av klimatrelaterade risker varierar kraftigt, där flera översiktsplaner inte uppfyller kraven. Underlaget blir ett viktigt stöd för fortsatt vägledning men också i kommunernas och länsstyrelsernas arbete.

Indikatorn Skyddad bebyggelse kompletterar bl.a. preciseringen om kulturvärden i bebyggd miljö och visar liksom tidigare att ökningen av antalet skyddade byggnader går långsamt och sker från en mycket låg nivå (ökning på 30 objekt från föregående år). Den 1 december 2025 infördes ändringar i plan- och bygglagen som bl.a. syftar till att stärka skyddet för kulturhistoriskt särskilt viktiga byggnader, anläggningar, platser och bebyggelseområden. Ändringen innebär att kulturvärden i ökad utsträckning kan bevaras och värnas. Samtidigt har ändringen också medfört en minskad lovplikt i detaljplaner som inte identifierat några värden, vilket kan påverka skyddet av vardagsbebyggelse negativt. Kulturmiljöarbete har under året stärkts genom olika satsningar med anledning av 50 års jubileet för Europeiska byggnadsvårdsåret.

Nya byggregler och tillsynsvägledning ska främja hälsa i inomhusmiljön

Preciseringarna god vardagsmiljö och hälsa och säkerhet påverkas av Boverkets nya byggregler som trädde i kraft under 2025, där ny vägledning, information och utbildningsmaterial om bl.a. luft, buller, fukt, termisk komfort har tagits fram. Reglerna förändrar inte egenskapskraven för byggnader men ställer högre krav på samhällsbyggnadssektorns delaktighet i hur kraven på inomhusmiljö ska uppfyllas. Hur reglerna kommer att påverka preciseringen god vardagsmiljö samt hälsa och säkerhet kommer först bli tydligt efter den 1 juli 2026 när övergångstiden löpt ut.

Folkhälsomyndigheten har under 2025 kartlagt behoven av tillsynsvägledning enligt miljöbalken, där arbete med vägledning kring inomhusmiljö i bostäder, temperaturer inom vård och omsorg, legionella i kyltorn samt ventilation och luftkvalitet prioriteras. En ny skrift om kunskapsluckor, synergier och vilka åtgärder som kan förbättra luftkvalitet i förskolor och skolor har publicerats. Den nationella handlingsplanen för radon har setts över av Strålsäkerhetsmyndigheten och visar att medvetenheten kring risker har ökat men att fler insatser behövs.

Ny nationell plan för transportinfrastruktur

Indikatorn infrastruktur, kollektivtrafik, gång och cykel med relevans för flera preciseringar visar att majoriteten av kommunerna jobbar med att stärka andelen gång, cykel och kollektivtrafik och en fjärdedel med att minska biltrafik i städer och tätorter. Samtidigt har andelen gång, cykel och kollektivtrafik av totalt inrikes resande minskat från 26 procent till 24 procent den enligt mätningen 2024 och målet om 25 procent till 2025 uppnås därmed inte. Osäkerheten i skattningarna bedöms som hög.

Trafikverket har tagit fram ett förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 som antagits av regeringen under våren 2026. Planen beskriver hur infrastrukturen ska utvecklas och underhållas under 2026–2037. Planen innehåller bl.a. satsningar på klimatanpassningsåtgärder som stärker infrastrukturens motståndskraft, minskar risken för klimatrelaterade risker för miljö, hälsa, egendom och transportinfrastruktur.

Tillgång till service och skyddad tätortsnära natur oförändrad men areal urban grönyta minskar

Indikatorn Tillgång till service och grönska med relevans för flera preciseringar bl.a. natur- och grönområden och god vardagsmiljö, visar att 32 procent av befolkningen hade tillgång till skyddad natur inom en kilometer från bostaden 2024, vilket är oförändrat mot året innan. SCB:s kartläggning av grönstrukturen i landets samtliga tätorter visar att grönyta utgör i genomsnitt 67 procent av tätorternas landareal i Sverige 2020. En analys av europeiska data visar på minskande trend för grönytor i urbana miljöer i Sverige. För att uppfylla kraven i EU:s förordning om restaurering av natur har ett förslag till restaureringsplan tagits fram som bl.a. innehåller åtgärder för att stärka urbana ekosystem. Regeringen har också beslutat om ett nytt etappmål för stadsgrönska och en svensk strategi för biologisk mångfald.

Enligt miljömålsenkäten har 53 procent av kommunerna tillgång till planeringsunderlag för natur och vattenområden för hela eller delar av kommunen och i en majoritet (83 procent) redovisas strategier för blå- och grönstruktur i översiktsplanen. En majoritet anger att de har tillgång till den kompetens som krävs för att arbeta med frågan.

Byggsektorns miljö- och klimatpåverkan

Bygg- och fastighetssektorn bidrar till utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan i Sverige. Sektorn bidrar dessutom till miljöpåverkan i andra länder genom import av byggprodukter. Boverket publicerar miljöindikatorer som visar bygg- och fastighetssektorns miljöpåverkan i Sverige ur ett livscykelperspektiv. Under året har myndigheten inte uppdaterat miljöindikatorerna men har för avsikt att göra detta under 2027. För att följa miljöindikatorernas utveckling mellan åren 2008 och 2022, se budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

I budgetpropositionen för 2026 föreslog regeringen en förlängning och utveckling av bidraget för energieffektivisering av småhus. Boverket har under 2025 fortsatt sitt

arbete med att analysera och förbereda genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda som bl.a. syftar till att hela EU:s byggnadsbestånd ska uppnå kraven för en nollemissionsbyggnad senast 2050. Under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik redovisas ytterligare information om byggsektorns miljö- och klimatpåverkan.

Åtgärder för en hållbar avfallshantering

Avfallsmängderna fortsätter att öka. Stora mängder avfall som skulle kunna materialåtervinnas eller behandlas biologiskt går fortfarande till förbränning på grund av bristande sortering. Den totala mängden livsmedelsavfall per capita har inte minskat sedan 2020 utan är mer eller mindre oförändrad. Målet är att matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025, men någon sådan förändring syns inte i statistiken. Naturvårdsverkets uppföljning för 2024 visar att trots att andelen kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning har ökat till 47 viktprocent så nås inte målet på 55 viktprocent i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet). Andelen är dock högre än 2023 då nivån var 39 viktprocent. Över hälften av det uppkomna kommunala avfallet gick till energiåtervinning 2024. Av kommunalt avfall till energiåtervinning var största delen blandade flöden såsom restavfall och blandat skrymmande avfall, resten var rejektmängder från materialåtervinning eller avfall som samlas in i separata fraktioner men ändå inte materialåtervinns. Sverige kommer därmed sannolikt inte att nå målet för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i avfallsdirektivet. Sverige har också ett överträdelseärende om kommunalt avfall och elektronikavfall. Naturvårdsverket har redovisat ett uppdrag som pekar på olika brister i rapporteringen av elektronikavfallet. Redovisningen har remitterats. Den senaste uppföljningen från 2024 visar att andelen icke-farligt bygg- och rivningsavfall i Sverige som återanvänds, återvinns eller på annat sätt materialutnyttjas var 59 viktprocent. Jämfört med 2023 har återvinningsgraden ökat marginellt (från 57 viktprocent). Endast ca 1 viktprocent kommunalt avfall deponerades vilket innebär att målet i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall nåddes.

3.20 Ett rikt växt- och djurliv

Miljökvalitetsmålet är att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

3.20.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- påverkan av klimatförändringar,
- ekosystemtjänster och resiliens,
- grön infrastruktur,
- genetiskt modifierade organismer,
- främmande arter och genotyper,
- biologiskt kulturarv,
- värdefull tätortsnära natur.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder finns två indikatorer: Bevarandestatus för naturtyper i art- och habitatdirektivet och rödlisteindex.

3.20.2 Resultatredovisning

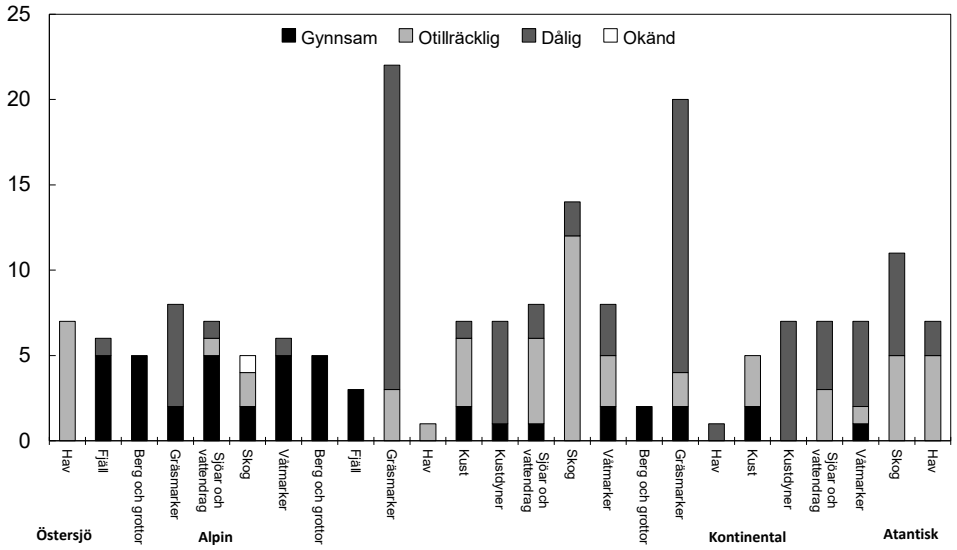
Inom FN-konventionen för biologisk mångfald (CBD) hölls ett återupptaget partsmöte i februari 2025, eftersom flera beslut inte kunde antas under det sextonde partsmötet (COP16) 2024. Vid mötet fattades flera beslut av vikt för genomförandet av det globala ramverket för biologisk mångfald. Vidare hölls förberedande förhandlingsmöten i oktober 2025 inför nästa partsmöte med konventionen som äger rum i Armenien i oktober 2026

Bevarandestatus och genetisk variation

Sverige rapporterade 2025 till EU om tillståndet för livsmiljötyper enligt art- och habitatdirektivet. Endast 20 procent av de listade livsmiljötyperna bedöms ha gynnsam bevarandestatus. Enligt rapporteringen har långvarig mark- och vattenanvändning i skog, jordbrukslandskap och hav påverkat naturen negativt, medan fjällmiljöerna visar mer gynnsamma resultat, diagram 3.18. Upphörd eller minskad jordbruksverksamhet har samtidigt medfört dålig status för många livsmiljötyper, i synnerhet för gräsmarkerna. Miljöövervakningen ger underlag för bedömningarna och är avgörande för att ge en representativ bild av miljötillståndet och för att följa upp och prioritera åtgärdsarbetet såväl nationellt som regionalt. Sveriges rapportering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) lämnades in hösten 2025 och redovisar utvecklingen för Sveriges fågelpopulationer, inklusive trender, hot och bevarandeåtgärder. Långtidstrenden, som avser tiden från att mätningarna inleddes, visar att ca 39 procent av arterna har en nedåtgående kurva.

Diagram 3.18 Tillstånd för livsmiljöer

Antal livsmiljöer

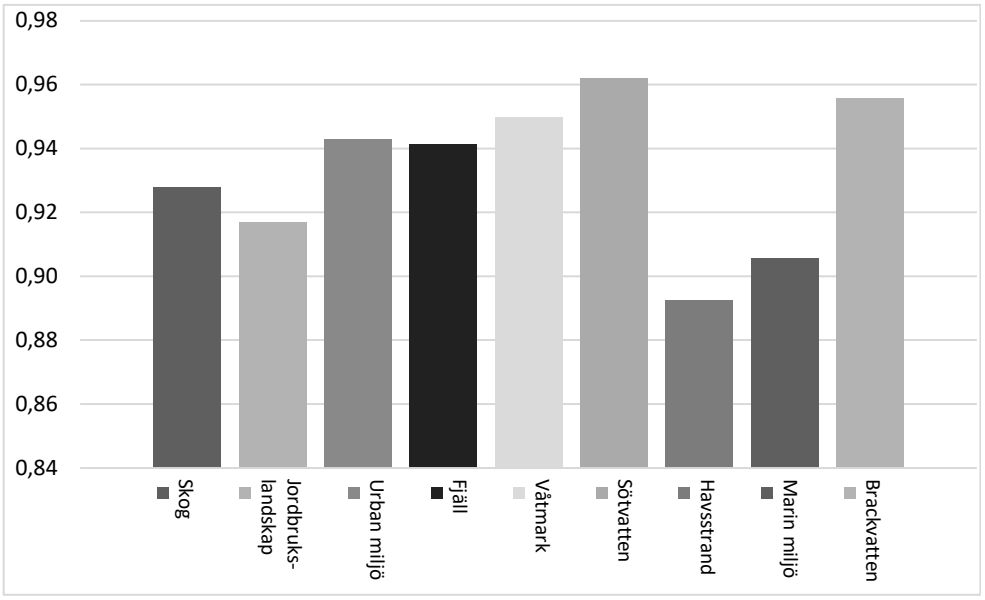

Källa: Naturvårdsverket.

Under 2025 tog SLU Artdatabanken fram underlag för den nya svenska rödlistan. Rödlistan är en bedömning av arters risk för utdöende medan rödlisteindex är ett mått som visar hur denna utdöendetakt förändras över tid. Rödlisteindex anges på en skala från 0 till 1, där 0 innebär att samtliga arter som ingår i indexet är utdöda och 1 att samtliga är klassificerade som livskraftiga. Resultat för rödlisteindex visar att förlusten av biologisk mångfald inte hejdats och att hastigheten med vilken arter försvinner inte heller bromsats upp. En förbättring kan ses för artgruppen grod- och kräldjur och för däggdjur samt en försämring för fåglar och fiskar vid jämförelse med tidigare redovisade diagram (BP 2021). Bin är den artgrupp som har störst andel hotade arter och mossor har lägst. Rödlisteindex kan också användas för att jämföra biotoper eller landskapstyper utifrån ingående arter. Havsstränder, marin miljö och jordbrukslandskapet har lägre indexvärde än övriga landskapstyper, det vill säga högre andel rödlistade arter i förhållande till alla arter i landskapstypen, se diagram 3.19.

Diagram 3.19 Rödlisteindex för arter i olika landskapstyper

Index

Källa: Artdatabanken Rödlistade arter i Sverige 2025

Arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper har fortsatt inom totalt 129 terrestra och 21 akvatiska program under 2025. Kostnaderna uppgick till 40 miljoner kronor för terrestra program och 13 miljoner kronor för akvatiska. Uppföljningen inom åtgärdsprogrammet för flodkräfta visar, bl.a. i Värmland, positiva resultat efter återutsättningar i tidigare kräftpestdrabbade vattendrag.

Påverkan av klimatförändringarna

Under 2025 genomfördes flera insatser som stärkt kunskapen om hur klimatförändringar påverkar natur- och kulturmiljöer och hur effekterna kan hanteras. Ett exempel på det är projektet Insects of the North i Norrbottens län som utvecklar metoder för att övervaka insekter i nordliga miljöer, vilket förväntas ge viktig kunskap om hur ekosystemen reagerar på klimatförändringar. Projektet ska också identifiera viktiga pollinatörer för hjortron. Länet har också ett pilotprojekt i Abisko nationalpark inom ramen för CLAP (Climate change communication and adaptation in Arctic protected areas) som gett erfarenheter av klimatanpassning i förvaltningen av skyddad natur.

Tillväxtverket publicerade under året Vägledning för klimatanpassning av vandringsleder (publikation 0512). Exempel på åtgärder vid användning av vägledningen kan vara att bygga spänger längs vissa delar av leden för att förbättra tillgängligheten och minska slitage på marken. Riksantikvarieämbetets uppföljning av klimatförändringarnas påverkan på kulturmiljöer visar att effekterna redan märks, att orsakssamband ofta är svåra att bedöma och att många kommuner saknar tillräcklig beredskap. Uppföljningen visar också att minst 50 kulturmiljöer påverkades av en eller flera klimatrelaterade händelser, däribland de femton svenska världsarven.

I Naturvårdsverkets rapport Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige sammanställs aktuell kunskap och förslag till indikatorer för såväl terrestra som akvatiska ekosystem för att kunna följa förändringarna i naturmiljön. Exempel på en indikator för terrestra miljöer är ett mått på vissa arters utbredningsmönster. Indikatorerna bygger främst på data från befintliga mätserier samt medborgarforskning och har använts i flera kunskapshöjande sammanhang, bl.a. seminarier och utställningar.

Ekosystemtjänster och resiliens

Naturvårdsverkets vägledning om grönplanering har under året varit ett centralt stöd för det fortsatta arbetet med stadsutveckling för levande och trygga städer. Vägledningen har även använts som underlag i Boverkets arbete med vägledning om trädgårdsstäder för att stärka tillgången till bostadsnära natur och främja hälsa, livskvalitet och friluftsliv. Inom den fördjupade vägledningen om kartläggningar i grönplanering har grön infrastruktur och ekosystemtjänster tydliggjorts tidigt i kommunal planering. Naturvårdsverket har i samverkan med Statens geotekniska institut tagit fram en ny kartläggning av grönstrukturens roll för att motverka ras, skred och erosion.

Grön infrastruktur

Nämdöskärgårdens nationalpark invigdes som Sveriges första marina nationalpark i Östersjön. Den omfattar 25 300 hektar, vilket stärker skyddet av värdefulla naturmiljöer och utvecklar möjligheterna till friluftsliv. Ett förslag till en ny nationalpark vid Bästeträsk på Gotland har lämnats till regeringen. Länsstyrelserna fattade beslut om 122 nya naturreservat som omfattade drygt 81 000 hektar. Under 2025 betalade Naturvårdsverket 899 miljoner kronor i ersättningar till markägare för att skydda värdefull natur genom områdesskydd, framför allt naturreservat. Det är en

minskning med 493 miljoner kronor jämfört med 2024. Totalt har skydd av ca 15 600 hektar säkerställts genom Naturvårdsverkets anslag för skydd av värdefull natur under 2025, vilket är en minskning jämfört med 2024. Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen 2025 är skötsel en förutsättning för att värden i skyddade områden långsiktigt ska finnas kvar. Av de medel som Naturvårdsverket fördelade för förvaltning av statligt skyddade områden förbrukade länsstyrelserna och förvaltningsorganisationer drygt 422 miljoner kronor. För EU-medfinansierade LIFE-projekt fördelades ca 16 miljoner kronor, dessutom fördelades knappt 116 miljoner kronor till insatser inom Lokala naturvårdssatsningen (LONA) våtmarksprojekt samt till restaurering av ängs- och hagmarker.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om beräkningsmetoder för skyddad natur vid rapportering till Europeiska miljöbyrån (bet. 2021/22:MJU18 punkt 12, rskr. 2021/22:206). Av tillkännagivandet följer att regeringen måste säkerställa att Sverige i än högre grad använder samma beräkningsmetoder för skyddad natur som övriga medlemsstater när det gäller rapporteringen till Europeiska miljöbyrån (bet. 2021/22:MJU18 s. 64 och 65). Regeringen beslutade den 4 augusti 2022 om ett tilläggsdirektiv (dir. 2022:126) till Miljömålsberedningen (M2010:04). Miljömålsberedningen skulle bl.a. föreslå en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn. Av direktiven framgår att Naturvårdsverket 2021 redovisade ett uppdrag om hur Sveriges rapportering av skyddad mark till Europeiska miljöbyrån skiljer sig från andra länders (Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att jämföra, redovisa och föreslå förändringar i den internationella rapporteringen av skyddad natur, M2021/01263). Naturvårdsverket föreslår i redovisningen att även andra typer av områden bör redovisas i de svenska rapporteringarna, jämfört med tidigare års rapporteringar. Naturvårdsverket har därefter under 2022 och 2023 rapporterat andra typer av områden i rapporteringen till Europeiska miljöbyrån jämfört med tidigare år. Som en del i tilläggsuppdraget skulle Miljömålsberedningen föreslå om beräkningsmetoder för skyddad natur behöver ändras vid rapporteringen till Europeiska miljöbyrån, med beaktande av riksdagens tillkännagivande om beräkningsmetoder för skyddad natur och i syfte att säkerställa att Sveriges åtaganden på ett rättvist sätt kan jämföras med andra länders. Uppdraget redovisades den 14 februari 2025. De förslag Miljömålsberedningen lämnat kring en strategi om biologisk mångfald utgör underlag till den uppdaterade nationella strategi för biologisk mångfald som regeringen beslutade den 5 februari 2026 (KN2026/00242). Regeringen bedömer i strategin att Naturvårdsverket kan utveckla rapporteringen ytterligare med s.k. andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (Other Effective Area-based Conservation Measures, OECM), bl.a. med obrutna fjäll, skogliga impediment, frivilliga avsättningar i skogsbruket, inomstatliga överenskommelser med myndigheter och andra statliga aktörer samt undersöka möjligheterna att inkludera ängs- och betesmarker med särskilda värden som har miljöersättning. Statens fastighetsverk, som är den största markägaren i området med obrutna fjäll, har ett ansvar att förvalta sina marker så att områdenas värden, bl.a. naturvärden, bevaras. Med ett fortsatt arbete med att utveckla rapporteringen med områden som uppfyller kriterierna för OECM tas steg mot att nå målet i Kunming-Montreal-ramverket och EU:s strategi för biologisk mångfald om minst 30 procent skyddade områden och att öka jämförbarheten med andra medlemsländer. Genom de åtgärder som vidtagits och redovisats anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om artskydd och skogsbruk (bet. 2021/22:MJU24 punkt 1, rskr. 2021/22:296). Tillkännagivandet består av flera delar. Av en del av tillkännagivandet följer att art- och habitatdirektivet och

fågeldirektivet ska regleras i separata bestämmelser i artskyddsförordningen (2007:845) (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Regeringen beslutade den 16 juni 2022 att ändra i artskyddsförordningen så att skyddsbestämmelserna i direktiven har införlivats var för sig i förordningen. Ändringen trädde i kraft den 1 oktober 2022 (SFS 2022:928). Av en annan del av tillkännagivandet följer att det är viktigt att säkerställa att skogsägare får kompensation om det i samband med en avverkningsanmälan sker inskränkningar i ägande- eller brukanderätten med hänvisning till artskyddet och att regeringen därför bör förtydliga att markägaren vid olika former av brukandeförbud ska erbjudas formellt skydd eller naturvårdsavtal så att den enskilde tillförsäkras ersättning för den inskränkning som brukandeförbudet innebär (bet. 2021/22:MJU24 s. 30–31). Genom den rätt till ersättning som regeringen föreslagit i proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230) som riksdagen har beslutat om (bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403) och möjligheten för den enskilde fastighetsägaren och staten att komma överens om områdesskydd eller naturvårdsavtal, tillförsäkras den enskilde ersättning för inskränkningar till följd av artskyddet i enlighet med det som riksdagen för fram. I propositionen bedömde regeringen därför att tillkännagivandet är tillgodosett i denna del. Av ytterligare en del av tillkännagivandet följer att långtgående utredningskrav riktat mot skogsägaren inte är förenligt med den svenska skogspolitiska modellen, som bygger på dialog och samverkan. Det kan också slå hårt mot den enskilda skogsägaren. Enligt tillkännagivandet bör regeringen därför tydligt reglera att det i detta sammanhang är staten som har ansvaret för att utreda förekomsten av skyddade arter (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Genom regeringens förslag i propositionen Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (prop. 2025/26:242), som riksdagen har beslutat om (bet. 2025/26:MJU29, rskr. 2025/26:404), införs en kostnadsbegränsning för markägare när Skogsstyrelsen förelägger markägaren att lämna uppgifter som avser kunskap. Om ytterligare kunskap behövs kommer den att behöva inhämtas på statens bekostnad. I propositionen bedömde regeringen därför att tillkännagivandet är tillgodosett i denna del. Av en sista del av tillkännagivandet följer att Mark- och miljööverdomstolen uttalat att en åtgärd ska bedömas som tillåten och dispens ges om en tillämpning av de nationella fridlysningsbestämmelserna skulle innebära att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet. Detta ställningstagande behöver enligt tillkännagivandet tydligt regleras i författningstext och därför bör regeringen förtydliga att nationellt fridlysta arter inte ska kunna avsevärt försvåra pågående markanvändning (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Regeringen har den 14 juli 2026 beslutat om ändringar i artskyddsförordningen som innebär nya regler för nationellt fridlysta arter och en ny lista över vilka arter som ska vara nationellt fridlysta (SFS 2026:1504). Det nya regelverket innehåller bl.a. ett generellt undantag som innebär att nationellt fridlysta arter inte ska kunna medföra att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet. Undantaget är dock inte tillämpligt i fråga om de allra mest skyddsvärda arterna, det vill säga de nationellt fridlysta arter som är klassificerade som akut hotade i rödlistan. I de fall pågående markanvändning tillåts att avsevärt försvåras kommer markägare att få en fullgod kompensation genom förslagen i proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230, bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403). Förordningsändringarna och förslagen i propositionen motsvarar det som efterfrågats i denna del av tillkännagivandet. Mot bakgrund av de åtgärder som beskrivs ovan anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett i sin helhet och därmed slutbehandlat.

Naturvårdsverket har tagit fram en handlingsplan för effektivare förvaltning av skyddade områden, med utgångspunkt i bl.a. Riksrevisionens granskning 2024 av förvaltningen av skyddad natur. Genomförandet av handlingsplanen förväntas bidra till att arbetet blir mer målstyrt, resurseffektivt och kunskapsbaserat.

Användningen av genetiskt modifierade organismer är strängt reglerad inom EU. För att bedriva verksamhet med genetiskt modifierade organismer krävs tillstånd som utfärdas av berörd myndighet. Tillstånd har under 2025 endast beviljats för fältförsök i form av småskalig provodling och kontrollerade experiment, för dessa är Statens jordbruksverk ansvarig tillsynsmyndighet.

Främmande arter och genotyper

Sverige har i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter och efter att EU-förteckningen utökats med 26 arter, varav nio är särskilt viktiga att arbeta med i Sverige, t.ex. parkslide och mink, rapporterat om förekomst och hantering av invasiva främmande arter.

En riskklassificering från SLU Artdatabanken gav ett uppdaterat underlag för att prioritera åtgärder mot arter som kan orsaka stor ekologisk påverkan. Totalt har 5 589 arter bedömts. Av dessa gick 1 968 vidare till en fördjupad bedömning varav 1 622 riskklassificerades. Naturvårdsverket fördelade knappt 17 miljoner kronor till länsstyrelsernas arbete för att bekämpa invasiva landväxter såsom jätteloka, jättebalsamin och gul skunkkalla, och i samarbete med växtbranschen genomfördes åtgärder för att hindra spridningen av lövplattmasken. Under året rapporterades en ny förekomst av den EU-listade solabborren. Utrotningsinsatser av invasiva djur genomfördes av Svenska jägareförbundet med finansiering från Naturvårdsverket.

Biologiskt kulturarv

För användningen av stöd och ersättningar inom den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken se Ett rikt odlingslandskap. I fler än 60 Natura 2000-områden användes ca 13 miljoner kronor från nationella medel till skötsel och restaurering, med störst fokus på trädklädda betesmarker. Samverkansprojekten inom myndighetssamverkan för hållbart jordbruk jSam har tagit fram analyser som bl.a. visar att ersättningar behöver riktas tydligare till hävdberoende livsmiljöer för att säkra deras långsiktiga bevarande, och att det finns stor potential för ytterligare restaurering.

Tätortsnära natur

Naturvårdsverkets arbete med vägledning för grönplanering har stärkt kunskapsunderlaget för att bevara och utveckla urbana ekosystem, bl.a. som stöd för genomförandet av krav i EU:s förordning om restaurering av natur på grönytor och träd i tätorter. Vägledningen har gett underlag till Boverkets arbete med trädgårdsstäder för att öka tillgången till bostadsnära natur.

Naturvårdsverket och Boverket har vidareutvecklat vägledning om kartläggningar inom grönplanering där grön infrastruktur och ekosystemtjänster är centrala delar. Vid årsskiftet fanns 5 976 naturreservat i Sverige, varav 516 kommunala, och nästan 50 miljoner kronor beviljades i markåtkomstbidrag till kommunala reservat – vilket innebär en ökning från 2024. I enkätsvar inför utseendet av Sveriges Friluftskommun uppger 64 procent av kommunerna att de arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse. Det är en ökning med 3 procent jämfört med året innan. Cirka 34 procent anger att de gör det i begränsad utsträckning.

Naturvårdsverkets kartläggning av ljudmiljö i stadsparker och tätortsnära rekreationsområden visar att av Sveriges samtliga naturreservat uppfyller drygt hälften

kriterierna för mycket god ljudmiljö, en fjärdedel uppfyller kriterierna för god ljudmiljö och övriga för acceptabel ljudmiljö.

Folkhälsomyndigheten föreslår i sin slutredovisning av regeringsuppdraget Ett rörelselyft för hela samhället (rapport nr 25054) om fysisk aktivitet att kraven stärks på samhällsekonomiska beräkningar när bebyggelse planeras på natur- och grönområden.

Enligt den årliga uppföljningen av miljömålen (KN2026/00771) bedömer samtliga länsstyrelser att utvecklingstrenden för Ett rikt växt- och djurliv är negativ.

3.21 Fonder

3.21.1 Batterifonden

Miljöavgiften på bly- och kvicksilverbatterier avskaffades den 1 januari 2009 när förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier trädde i kraft. Batterifonden tar alltså inte längre in några avgifter och har därmed inte några intäkter från sådana batterier. Efter 2017 delar Naturvårdsverket inte längre ut medel för insamling och återvinning eller informationsinsatser. Regeringen beslutade under 2019 att resterande medel i batterifonden avsätts till forskning för utveckling av hållbara och kostnadseffektiva återvinningsmetoder för alla typer av batterier, fordonsenergirelaterad batteriforskning och batteriforskning för resurseffektivt nyttjande av förnybar energi. Statens energimyndighet ska fördela forskningsmedlen och Naturvårdsverket ska betala ut medel till Statens energimyndighet. Under 2025 har Naturvårdsverket betalat ut ca 22 miljoner kronor till Statens energimyndighet. Behållningen i batterifonden uppgick den 31 december 2025 till 0 kronor.

3.21.2 Kadmiumbatterifonden

Miljöavgiften för kadmiumbatterier avskaffades 18 augusti 2025. De miljöavgifter som Naturvårdsverket tog ut på slutna nickelkadmiumbatterier enligt förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier under 2025, fonderades i Kadmiumbatterifonden. Avgiften var 300 kr/kg nickelkadmiumbatterier och betalades av den producent som släppt ut batterierna på den svenska marknaden. Under 2025 betalades det in 0,8 miljoner kronor i avgifter till fonden. Medel ur fonden har använts till administrativa kostnader. Under 2025 har ett bidrag på 30 miljoner kronor betalats ut från fonden. Behållningen i den nya kadmiumbatterifonden uppgick den 31 december 2025 till ca 10 miljoner kronor. I och med att den svenska lagstiftningen har anpassats till EU:s batteriförordning har kravet på inbetalning till fonden upphört.

3.21.3 Kärnavfallsfonden

Den som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet är skyldig att genomföra och finansiera de åtgärder som behövs för en säker hantering och slutförvaring av verksamhetens restprodukter samt en säker avveckling och rivning av anläggningarna när verksamheten inte längre ska bedrivas. Tillståndshavarna betalar därför en särskild avgift till staten, som fonderas i kärnavfallsfonden. Fondens kapital placeras på de finansiella marknaderna. Kärnavfallsfonden har uppnått en genomsnittlig avkastning på 2,82 procent per år de senaste fem åren. Under 2025 uppgick avkastningen till 3,82 procent i nominella termer och 3,42 procent i reala termer. Under 2025 ökade fondkapitalet med 2,2 miljarder kronor och uppgick vid slutet av året till 84,1 miljarder kronor. Inbetalningarna genom avgifter till fonden uppgick till 4,03 miljarder kronor och utbetalningarna för kostnader var 4,46 miljarder kronor. Regeringen beslutar hur stor kärnavfallsavgiften ska vara efter förslag från Riksgäldskontoret. Den som är skyldig

att betala kärnavfallsavgift ska också ställa säkerheter till staten för de kostnader som avgiften ska täcka, men som inte täcks av de inbetalade och fonderade avgiftsmedlen (finansieringsbelopp) samt för det s.k. kompletteringsbeloppet. Vanligtvis ska kärnavfallsavgifter samt finansierings- och kompletteringsbeloppen bestämmas för en period om tre kalenderår i taget men om det finns särskilda skäl får de enligt 7 § förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter bestämmas för en kortare period. Regeringen beslutade i december 2025 om nya kärnavfallsavgifter och säkerheter för finansierings- och kompletteringsbelopp för 2026 i enlighet med Riksgäldskontorets förslag baserat på 60 års driftantagande för reaktorer (KN2024/01437). Reaktorinnehavarna har lämnat förslag till säkerheter för finansierings- och kompletteringsbelopp för avgiftsperioden 2026. Samtliga säkerheter föreslås utgöras av moderbolagsborgen.

3.22 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Kärnavfallsfonden lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att Kärnavfallsfonden 2025 inte hade underlag som styrker ett belopp om 476 503 tusen kronor i balansposten fonder. Det är inte förenligt med 2 kap. 5 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan genom dialog med Kärnavfallsfonden. Fonden har redovisat hur beloppet har uppstått och vidtagit åtgärder för att redovisningen framöver är korrekt.

3.23 Budgetförslag

3.23.1 1:1 Naturvårdsverket

Tabell 3.4 Anslagsutveckling 1:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	655 930	Anslagssparande	23 956
2026	Anslag	787 432[1]	Utgiftsprognos	780 384
2027	**Förslag**	**857 585**		
2028	Beräknat	829 086[2]		
2029	Beräknat	826 093[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 818 751 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 804 112 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Naturvårdsverkets förvaltningsutgifter inklusive myndighetens utgifter för att administrera de verksamheter som finansieras via sakanslagen. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till utvecklingsarbete som andra än Naturvårdsverket organiserat och som främjar de verksamheter som Naturvårdsverket ansvarar för.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**787 432**	**787 432**	**787 432**
Pris- och löneomräkning[2]	12 164	22 257	34 022
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	57 989	19 397	4 639
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**857 585**	**829 086**	**826 093**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Naturvårdsverket har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 3 000 000 kronor för 2027 och med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Naturvårdsverket är ansvarig för regelefterlevnaden av EU:s mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM) och EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) i Sverige, och med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 om förpackningar och förpackningsavfall gällande tillsyn och marknadskontroll ökas anslaget med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157 om transport av avfall, samt för att korta tillståndsköerna för transport av avfall ökas anslaget med 18 000 000 kronor för 2027. Anslaget beräknas öka med 18 000 000 kronor 2028 respektive 2029.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/1892 om avfall, avseende ett utökat producentansvar för textil, ökas anslaget med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 13 000 000 kronor för miljöprövning och tillsynsvägledning inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027. Tillämpningen av principerna innebär också att tidigare beräknade tillskott med 13 500 000 kronor för åtgärder som i huvudsak berör effektiva tillståndsprocesser och förenklad miljörapportering inte genomförs. Anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 857 585 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Naturvårdsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 829 086 000 kronor respektive 826 093 000 kronor.

Bemyndigande att disponera inkomsterna från rörlig miljösanktionsavgift

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att disponera de avgifter som tas ut vid prövning av rörliga miljösanktionsavgifter enligt EU-förordningen om fluorerade växthusgaser och EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Skälen för regeringens förslag

När en ny förordning om miljösanktionsavgifter träder i kraft 2027 kommer länsstyrelserna att hantera fler ärenden om miljösanktionsavgifter än i dag. Det kommer inledningsvis att vara fråga om ett fåtal överträdelser som ska prövas av länsstyrelsen, det gäller överträdelser av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser (EU-förordningen om fluorerade växthusgaser) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen). Det är svårt att uppskatta hur många ärenden det skulle handla om, men det bedöms inledningsvis vara fråga om ett mindre antal per år. Enligt svensk lagstiftning ska tillsynsobjekten stå för kostnaderna för prövningen och länsstyrelsen får därför möjlighet att ta ut avgifter för detta. Då det är svårt att bedöma storleken på inkomna avgifter är det mest effektivt att länsstyrelserna själva får disponera avgiften.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.6 Avgiftsbelagd verksamhet vid Naturvårdsverket

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	*-8 155*	*11 750*	*20 079*	*34 039*	*-13 960*	*33 865*
Ansökningsavgifter	*-39*	*0*	*6*	*6*	*0*	*-39*
Övrig offentligrättslig verksamhet GRÖT	*7 810*	*0*	*16 500*	*16 500*	*0*	*7 810*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Kväveoxidavgiften (NO_x)	*0*	*0*	*12 260*	*12 260*	*0*	*0*
Jägarregister: Jaktkort	*0*	*0*	*6 500*	*6 500*	*0*	*0*
Jägarregistret: Jägarexamen	*-89*	*-680*	*8 400*	*8 400*	*0*	*-769*
Tillsynsavgifter retursystem	*2 416*	*1 358*	*5 273*	*4 474*	*799*	*4 573*
Nedskräpningsavgift	*-15 544*	*-4 941*	*1 750*	*6 345*	*-4 595*	*-25 080*
Insamling förpackningar	*-2 229*	*-2 503*	*2 500*	*5 044*	*-2 544*	*-7 276*
Uppdragsverksamhet						
EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS)	*35*	*-30*	*45*	*45*	*0*	*5*
Tjänsteexport						
Utvecklingssamarbeten mm	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*

Naturvårdsverket tar ut avgifter för prövning och tillsynsverksamhet enligt 7 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Det handlar bl.a. om avgifter för tillsyn över producentansvar. Enligt flera förordningar ska även ansökningsavgifter tas ut för att behandla ansökningar om tillstånd.

Jägarregistret består av två verksamheter, jaktkort och jägarexamen, som Naturvårdsverket administrerar och tar ut avgift för. Naturvårdsverket ansvarar också för retursystemet för plastflaskor och metallburkar. Naturvårdsverket disponerar de avgifter som producenter av plastflaskor eller metallburkar ska betala för myndighetens tillsyn och marknadskontroll.

Naturvårdsverket tar också ut årsavgifter för administration av kväveoxidavgiften och EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning EMAS samt för arbetet med nedskräpningsavgifter och för producentansvaret avseende insamling av förpackningar.

3.23.2 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	374 016	Anslagssparande	14 699
2026	Anslag	407 714[1]	Utgiftsprognos	404 065
2027	**Förslag**	**418 714**		
2028	Beräknat	418 714		
2029	Beräknat	398 714		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter och bidrag för miljömålsuppföljning, för miljöövervakning, för statsbidrag till ideella miljöorganisationer och till verksamhet vid Swedish Water House och för arbete med miljöledningssystem. Anslaget får även användas till utgifter för internationell miljöövervakning samt internationell rapportering som följer av EU-direktiv och andra internationella åtaganden. Anslaget får även användas till delegationen för cirkulär ekonomi. Anslaget får även användas till utgifter för uppdrag som syftar till att bidra till minskade utsläpp av växthusgaser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**407 714**	**407 714**	**407 714**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 000	11 000	-9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**418 714**	**418 714**	**398 714**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 11 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 11 000 000 kronor 2028 och 11 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 418 714 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 418 714 000 kronor respektive 398 714 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal ska kunna tecknas med de aktörer som utför miljöövervakning i program som löper under flera år för att skapa kontinuitet, kostnadseffektivitet och ökad kvalitet i verksamheten. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.9 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	59 126	63 013	120 000			
Nya ekonomiska åtaganden	56 055	112 400	80 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-45 900	-55 413	-80 000	-80 000	-35 000	-5 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-6 268					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	63 013	120 000	120 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**120 000**	**120 000**	**120 000**			

3.23.3 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

2025	Utfall	1 360 825	Anslagssparande	1 209
2026	Anslag	1 853 335[1]	Utgiftsprognos	1 787 195
2027	**Förslag**	**1 768 335**		
2028	Beräknat	1 548 335		
2029	Beräknat	1 443 335		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för insatser för skötsel och förvaltning av skyddad natur, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och insatser för friluftsliv. Anslaget får användas till statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får särskilt användas till utgifter

– för skötsel av skyddade områden, naturvårdsförvaltning och fastighetsförvaltning,
– för artbevarande och viltförvaltning, samt
– i samband med skötsel och övrig förvaltning av värdefull natur.

Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 803 335**	**1 803 335**	**1 803 335**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-35 000	-255 000	-360 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 768 335**	**1 548 335**	**1 443 335**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 30 000 000 kronor 2028 och 30 000 000 kronor 2029.

Den tillfälliga satsningen på invasiva främmande arter upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 768 335 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 548 335 000 kronor respektive 1 443 335 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 300 000 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal avseende förvaltning av värdefulla naturområden ska kunna tecknas samt för samverkansavtal mellan statliga myndigheter. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 300 000 000 kronor 2028–2037.

Tabell 3.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	412 112	514 723	1 300 000			
Nya ekonomiska åtaganden	361 962	1 029 479	350 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-138 201	-244 202	-350 000	-485 000	-435 000	-380 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-121 150					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	514 723	1 300 000	1 300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**900 000**	**1 300 000**	**1 300 000**			

3.23.4 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

2025	Utfall	963 651	Anslagssparande	149 489
2026	Anslag	823 818[1]	Utgiftsprognos	858 565
2027	**Förslag**	**813 818**		
2028	Beräknat	788 818		
2029	**Beräknat**	**703 818**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för att inventera, undersöka och åtgärda förorenade områden som behöver saneras och efterbehandlas, för att ta fram prioriteringsunderlag samt för teknikutveckling och tillämpad forskning för saneringsoch efterbehandlingsarbete. Anslaget får även användas till utgifter för att åtgärda saneringsobjekt som är särskilt angelägna ur risksynpunkt och till akuta saneringsinsatser. Anslaget får vidare användas till utgifter för att inventera om det förekommer objekt som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar, och i så fall genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar av dessa. Anslaget får användas för efterbehandling av mark för bostadsbyggande. Anslaget får även användas till utgifter för omhändertagande av historiskt radioaktivt avfall från icke-kärnteknisk verksamhet. Anslaget får även användas till omhändertagande av övergivna och/eller uttjänta fordon, fiskeredskap och fritidsbåtar som utgör en risk för miljön. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får även användas för utgifter för att förebygga och förhindra stora saneringskostnader och risker med PFAS. Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**813 818**	**813 818**	**813 818**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-25 000	-110 000
Förslag/beräknat anslag	**813 818**	**788 818**	**703 818**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 så genomförs inte tillskottet på 25 000 000 kronor för fortsatt arbete mot spridning av PFAS och anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 813 818 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 788 818 000 kronor respektive 703 818 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 465 000 000 kronor 2028–2056.

Skälen för regeringens förslag

Saneringsåtgärder är ofta fleråriga varför ett bemyndigande är avgörande för att aktörer och myndigheter ska ha möjlighet att genomföra både åtgärder och undersökningar samt för att bidragshanteringen ska fungera effektivt. Bemyndigandet för 2027 föreslås oförändrat i förhållande till 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 465 000 000 kronor 2028–2056.

Tabell 3.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2056
Ekonomiska åtaganden vid årets början	960 303	992 317	1 314 790			
Nya ekonomiska åtaganden	467 840	832 394	2 697 554			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-414 796	-509 921	-547 344	-677 000	-578 000	-2 210 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-21 030					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	992 317	1 314 790	3 465 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 465 000**	**3 465 000**	**3 465 000**			

3.23.5 1:5 Miljöforskning

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	93 499	Anslagssparande	326
2026	Anslag	93 825[1]	Utgiftsprognos	92 985
2027	**Förslag**	**93 825**		
2028	Beräknat	93 825		
2029	**Beräknat**	**93 825**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för miljöforskning främst till stöd för arbete med miljökvalitetsmålen, miljöbalken och underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget får även användas till utgifter för statens andel av den forskning som bedrivs samfinansierat med näringslivet vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**93 825**	**93 825**	**93 825**
Förslag/beräknat anslag	**93 825**	**93 825**	**93 825**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 93 825 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Miljöforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 93 825 000 kronor respektive 93 825 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att avtal om fleråriga miljöforskningsprojekt ska kunna tecknas vilket i sin tur är en förutsättning för att medverka i t.ex. EU-gemensamma forskningssatsningar. I syfte att mer effektivt kunna använda anslaget behöver bemyndigandet öka under 2027. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 3.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	89 183	92 362	102 000			
Nya ekonomiska åtaganden	43 578	71 638	98 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-40 399	-62 000	-50 000	-60 000	-50 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	92 362	102 000	150 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**102 000**	**102 000**	**150 000**			

3.23.6 1:6 Kemikalieinspektionen

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	300 725	Anslagssparande	9 999
2026	Anslag	340 325[1]	Utgiftsprognos	341 446
2027	**Förslag**	**345 653**		
2028	Beräknat	347 965[2]		
2029	Beräknat	352 664[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 343 485 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 343 484 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kemikalieinspektionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till verksamheter som främjar en giftfri miljö. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Internationella kemikaliesekretariatet och Karolinska institutet. Anslaget får användas för utgifter för att täcka eventuellt underskott i prövningsverksamheten inom det svenska rapportörsprogrammet (SERP) rörande riskbedömning av befintliga och nya verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Anslaget får användas för utgifter för att betala Livsmedelsverkets och Statens jordbruksverk för nationell prövning av växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**340 325**	**340 325**	**340 325**
Pris- och löneomräkning[2]	5 328	9 837	14 566
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-2 197	-2 227
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**345 653**	**347 965**	**352 664**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 345 653 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kemikalieinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 347 965 000 kronor respektive 352 664 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.21 Avgiftsbelagd verksamhet vid Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav Allmänkemikalier	102 671	8 000	42 000	44 000	-2 000	108 671
Varav Bekämpningsmedel - Växtskyddsmedel	6 807	0	51 000	54 000	-3 000	3 807
Varav Bekämpningsmedel - Biocidprodukter	-	-	26 000	43 300	-	-
Varav Bekämpningsmedel - vissa ansöknings- och dispensavgifter för växtskyddsmedel	-	-	600	4 100	-	-
Varav Dispensavgifter	- 3 675	-550	150	700	- 550	- 4 775
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav SERP	-	-	15 000	18 000	-	-
Varav Varuprover	-	-	100	100	-	-

Anm.: ”-” betyder att verksamheten saknar ekonomiskt mål på full kostnadstäckning och därför redovisas inte resultat.

Kemikalieinspektionens offentligrättsliga verksamhet för allmänkemikalier, växtskyddsmedel och biocidprodukter finansieras genom avgifter som tas ut i enlighet med förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken och förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. Myndigheten tar också ut dispensavgifter. Avgifterna disponeras inte av myndigheten. Den 1 februari 2026 trädde en ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter i kraft. Ändringarna innebär att avgifter för biocidprodukter samt för vissa ansöknings- och dispensavgifter för växtskyddsmedel inte längre har krav på full kostnadstäckning enligt 1 kap. 3 och 4 §§ förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter och avgifterna finns därför inte med under kostnad och resultat i tabellen.

Myndigheten har under en längre period haft problem med ackumulerade under- och överskott i den avgiftsbelagda verksamheten. Avgiftsintäkterna är inte heller periodiserade, vilket innebär att resultatet inte kan förväntas vara i balans för ett enskilt budgetår. Regeringen har ändrat i styrande förordningar som innebär att den avgiftsbelagda verksamheten för både allmänkemikalier och bekämpningsmedel successivt kommer komma i bättre balans. Utgångspunkten har varit att avgifterna bättre ska motsvara full kostnadstäckning där det är rimligt och lämpligt och, att ändra de avgifter där det inte bedöms lämpligt med full kostnadstäckning på grund av konsekvenser för jordbruk och livsmedel.

Kemikalieinspektionen har även viss offentligrättslig verksamhet där myndigheten disponerar medlen. Denna verksamhet rör avgifter för varuprover för tillsyn och viss prövningsverksamhet. Eftersom verksamheten inte har något krav på full kostnadstäckning redovisas inte kostnad och resultat. För att bättre motsvara de kostnader som uppstår för prövning av verksamma ämnen i bekämpningsmedel (SERP) har regeringen anpassat avgifterna under det senaste året.

3.23.7 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	324 701	Anslagssparande	8 924
2026	Anslag	329 431[1]	Utgiftsprognos	320 798
2027	**Förslag**	**342 531**		
2028	Beräknat	336 131		
2029	Beräknat	346 131		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för medlemsavgifter och stöd till internationella organisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**329 431**	**329 431**	**329 431**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	13 100	6 700	16 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**342 531**	**336 131**	**346 131**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget till följd av den föreslagna nya lagen om bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion (prop. 2026/27:7) ökas med 3 000 0000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 3 000 000 kronor 2028 och 3 000 000 kronor 2029. Om riksdagen antar den föreslagna nya lagen kan Sverige tillträda avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (BBNJ) (prop. 2026/27:7). Detta innebär att Sverige som part till avtalet ska betala en medlemsavgift. Ökningen finansieras genom en minskning med 3 000 000 kronor av anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur*.

Anslaget ökas med 10 100 000 kronor för 2027 för att möta höjda avgifter till internationella organisationer. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 3 700 000 kronor respektive 13 700 000 kronor för SMHI:s internationella samarbeten.

Regeringen föreslår att 342 531 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 336 131 000 kronor respektive 346 131 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 120 000 000 kronor 2028–2053.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt inom ramen för internationellt samarbete kring vädersatelliter och väderdata behöver regeringen ett bemyndigande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 120 000 000 kronor 2028–2053.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2053
Ekonomiska åtaganden vid årets början		2 145 312	2 035 000			
Nya ekonomiska åtaganden	257 820	110 478	265 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-158 527	-180 000	-160 000	-160 000	-1 800 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	1 887 492	-62 263				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 145 312	2 035 000	2 120 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 274 000**	**2 300 000**	**2 120 000**			

3.23.8 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

2025	Utfall	40 202	Anslagssparande	59 798
2026	Anslag	100 000[1]	Utgiftsprognos	99 105
2027	**Förslag**	**100 000**		
2028	Beräknat	100 000		
2029	Beräknat	100 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för investeringar för att minska jordbrukets utsläpp av ammoniak och därtill kopplade utsläpp av växthusgaser. Anslaget får användas för

statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters administration för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**100 000**	**100 000**	**100 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**100 000**	**100 000**	**100 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna besluta om statsbidrag till fleråriga projekt i jordbrukssektorn och att kunna ge förhandsbesked om statsbidrag till lantbruksföretag som överväger att investera i kväveutsläppsreducerande åtgärder behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 är oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början		56 224	220 000			
Nya ekonomiska åtaganden	56 224	175 021	88 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-11 245	-88 000	-88 000	-88 000	-44 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	56 224	220 000	220 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**150 000**	**220 000**	**220 000**			

3.23.9 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

2025	Utfall	299 631	Anslagssparande	29 457
2026	Anslag	336 986[1]	Utgiftsprognos	352 814
2027	**Förslag**	**359 155**		
2028	Beräknat	369 468[2]		
2029	Beräknat	375 715[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 366 091 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 366 091 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**336 986**	**336 986**	**336 986**
Pris- och löneomräkning[2]	4 169	7 316	13 137
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	18 000	25 166	25 592
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**359 155**	**369 468**	**375 715**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar SMHI:s beredskaps- och säkerhetsarbete att inte kunna upprätthållas. För att upprätthålla sin funktion som beredskapsmyndighet och att för att stärka myndighetens arbete med skyddet av den oceanografiska verksamheten ökas anslaget med 18 000 000 kronor för 2027. För 2028 och 2029 ökas anslaget med 25 000 000 kronor respektive 25 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 359 155 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 369 468 000 kronor respektive 375 715 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.30 Avgiftsbelagd verksamhet vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav offentlig resurssamverkan			66 000			
varav affärsverksamhet	13 442	558	78 000	84 000	-6 000	8 000
varav uppdragsverksamhet	1 479	-2 979	223 000	223 500	- 500	-2 000

SMHI ska enligt sin instruktion öka samhällsnyttan med sin verksamhet genom att bedriva uppdragsverksamhet gentemot andra myndigheter och genom att bedriva affärsverksamhet. Avgifterna bestäms så att de täcker SMHI:s kostnader för att tillhandahålla varan eller tjänsten och bidrar till SMHI:s kostnader för uppbyggnad, uppdatering och utveckling av system, databaser och information.

SMHI levererar produkter eller tjänster till statliga verksamheter på en icke konkurrensutsatt marknad. En mindre del utgörs av SMHI:s uppdrag som kontrollant av vattendomar där uppdragsgivaren i en vattendom åläggs att anlita SMHI. Övrig verksamhet rör främst miljöfrågor inom luft och vatten där SMHI utför uppdrag för flera olika myndigheter. SMHI levererar också flygvädertjänster till det civila flyget. Tjänsteexporten utgörs bl.a. av projekt som finansieras av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete och intäkter från uppdrag under Copernicus samt inom Destination Earth. Den avgiftsbelagda verksamheten uppvisade för 2025 samlat ett nollresultat.

I den avgiftsbelagda verksamheten ingår också offentlig resurssamverkan mellan SMHI och Havs- och vattenmyndigheten om utsjöexpeditioner med R/V Svea respektive Försvarsmakten om meteorologisk infrastruktur. För den verksamheten får avgifter tas ut upp till full kostnadstäckning.

3.23.10 1:10 Klimatanpassning

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:10 Klimatanpassning

Tusental kronor

2025	Utfall	89 435	Anslagssparande	-18
2026	Anslag	89 500[1]	Utgiftsprognos	88 467
2027	**Förslag**	**89 500**		
2028	Beräknat	89 500		
2029	Beräknat	89 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga och begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar såsom förebyggande och kunskapshöjande insatser, utredningar, samordning och planer. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden samt även användas för de administrativa utgifter som insatserna medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.32 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Klimatanpassning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**89 500**	**89 500**	**89 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**89 500**	**89 500**	**89 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 89 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Klimatanpassning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 89 500 000 kronor respektive 89 500 000 kronor.

3.23.11 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

2025	Utfall	1 303 252	Anslagssparande	23 313
2026	Anslag	1 388 565[1]	Utgiftsprognos	1 376 138
2027	**Förslag**	**1 280 565**		
2028	Beräknat	1 160 565		
2029	Beräknat	843 565		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag, medfinansiering av EU-medel, medlemskap i internationella

organisationer samt för utvärdering av ovan angivna insatser och åtgärder. Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 388 565**	**1 388 565**	**1 388 565**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-108 000	-228 000	-545 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 280 565**	**1 160 565**	**843 565**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 100 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 100 000 000 kronor 2028 och 100 000 000 kronor 2029.

Den tillfälliga satsningen på akvatiskt områdesskydd upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 98 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på akvatisk restaurering upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 73 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på åtgärder för havsmiljö inkl. övergödning upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 37 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 280 565 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 160 565 000 kronor respektive 843 565 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 816 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att avtal om fleråriga åtgärder ska kunna tecknas. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 816 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	551 390	577 721	826 000			
Nya ekonomiska åtaganden	255 000	433 279	248 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-207 461	-185 000	-258 000	-278 000	-290 000	-248 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-21 208					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	577 721	826 000	816 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**770 000**	**826 000**	**816 000**			

3.23.12 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tusental kronor

2025	Utfall	62 259	Anslagssparande	201 191
2026	Anslag	163 450[1]	Utgiftsprognos	359 352
2027	**Förslag**	**163 450**		
2028	Beräknat	163 450		
2029	Beräknat	163 450		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att utveckla och stödja internationellt klimatsamarbete som syftar till att bidra till att öka ambition i genomförandet av Parisavtalet samt att kunna bidra till resultatbaserad klimatfinansiering eller, jämte andra kompletterande åtgärder, kunna bidra till att nå klimatmålen i det klimatpolitiska ramverket. Detta genom att delta i, förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla samarbeten samt bidra till utveckling av metoder för internationella samarbetsformer enligt artikel 6 av Parisavtalet. Anslaget får användas för utgifter för deltagande i ovan nämnda samarbeten. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av EU:s system för handel med utsläppsrätter och utsläppsutrymme inom ramen för ansvarsfördelningsförordningen samt för övervakning av internationell utsläppshandel. Anslaget får användas för finansiering av avgifter för den internationella transaktionsförteckningen (ITL) för registerhållning av transaktioner av s.k. Kyotoenheter samt för klimatkompensering för Regeringskansliets flygresor utanför EU. Utsläppsminskningsenheter som förvärvas för klimatkompensering får annulleras. Anslaget får användas för att förvärva utrymme av utsläpp och upptag av förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Anslaget får användas för utgifter för att delta i, förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla samarbeten i syfte att genomföra sådana förvärv. Anslaget får även användas för administration av förvärven.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**163 450**	**163 450**	**163 450**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**163 450**	**163 450**	**163 450**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 163 450 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 163 450 000 kronor respektive 163 450 000 kronor.

3.23.13 1:13 Internationellt miljöarbete

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

2025	Utfall	47 914	Anslagssparande	4 486
2026	Anslag	57 400[1]	Utgiftsprognos	56 887
2027	**Förslag**	**57 400**		
2028	Beräknat	42 400		
2029	Beräknat	42 400		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får i huvudsak användas för utgifter för samarbete med länder av strategisk betydelse för det globala miljö- och klimatsamarbetet. Anslaget får användas för utgifter för projekt som stöder Arktiska rådets verksamhet och för projekt som stöder verksamhet inom Barents Euro-Arktiska Råd, Nordiska ministerrådet samt inom Östersjöstaternas råd (CBSS). Anslaget får användas för utgifter för tillskott till miljöutvecklingsfonden inom Nordiska Miljöfinansieringsbolaget (NEFCO).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**57 400**	**57 400**	**57 400**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 400**	**42 400**	**42 400**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 400 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 42 400 000 kronor respektive 42 400 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt med länder av strategisk betydelse för det globala miljö- och klimatsamarbetet behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	384	1 049	5 800			
Nya ekonomiska åtaganden	1 049	5 800	5 700			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-384	-1 049	-4 500	-4 000	-2 500	-500
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 049	5 800	7 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**11 400**	**11 400**	**7 000**			

3.23.14 1:14 Skydd av värdefull natur

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

2025	Utfall	1 181 251	Anslagssparande	248
2026	Anslag	1 185 500[1]	Utgiftsprognos	1 174 890
2027	**Förslag**	**775 500**		
2028	Beräknat	775 500		
2029	Beräknat	775 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för skydd och bevarande av värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och friluftsliv. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får användas

– för ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken Naturvårdsverkets ansvarsområde,
– till utgifter för förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden,
– för utgifter i samband med säkerställande av värdefulla naturområden,
– för statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd av värdefulla naturområden.

Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.42 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 185 500**	**1 185 500**	**1 185 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-410 000	-410 000	-410 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**775 500**	**775 500**	**775 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på skydd av värdefull natur upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 500 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagen har godkänt regeringens proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230, bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403). Detta innebär i huvudsak att miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, som bl.a. gäller vid rådighetsinskränkningar på grund av vissa beslut om områdesskydd, även ska gälla vid rådighetsinskränkningar som är en följd av beslut om att helt eller delvis neka dispens från artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser. Anslaget ökas därför med 100 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 100 000 000 kronor 2028 och 100 000 000 kronor 2029.

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 10 000 000 kronor från och med 2028 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* samt anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Regeringen föreslår att 775 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 775 500 000 kronor respektive 775 500 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028–2069.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal som avser skydd av värdefulla naturområden ska kunna tecknas och för att förhandsbesked om statsbidrag till områdesskydd ska kunna ges. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028–2069.

Tabell 3.43 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2069
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 395		35 000			
Nya ekonomiska åtaganden		35 000	10 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 395		-10 000	-20 000	-8 000	-7 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		35 000	35 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**35 000**	**35 000**	**35 000**			

3.23.15 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	354 882	Anslagssparande	6 524
2026	Anslag	373 373[1]	Utgiftsprognos	376 497
2027	**Förslag**	**379 940**		
2028	Beräknat	375 118[2]		
2029	Beräknat	364 870[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 370 488 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 355 131 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Havs- och vattenmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**373 373**	**373 373**	**373 373**
Pris- och löneomräkning[2]	6 567	11 315	16 986
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-9 570	-25 489
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**379 940**	**375 118**	**364 870**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 379 940 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Havs- och vattenmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 375 118 000 kronor respektive 364 870 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.46 Avgiftsbelagd verksamhet vid Havs- och vattenmyndigheten

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Avgift för prövning och tillsyn av verksamheter utanför nationell jurisdiktion	0	0	500	500	0	0

I regeringens proposition Sveriges tillträde till avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (prop. 2026/27:7) föreslås en ny lag som ska tillämpas på verksamheter som bedrivs och åtgärder som vidtas inom Sveriges jurisdiktion eller kontroll i sådana havsområden. Den myndighet som regeringen bestämmer ska få ta ut avgifter för kostnader för prövning och tillsyn över verksamheter och åtgärder enligt den nya lagen. Avgiften ska även få avse nödvändiga översättningar och andra kostnader förenade med samråd enligt lagen. Kostnaderna är svåra att bedöma innan lagen har trätt i kraft.

3.23.16 1:16 Klimatinvesteringar

Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

2025	Utfall	1 608 402	Anslagssparande	2 341 343
2026	Anslag	4 290 000[1]	Utgiftsprognos	3 865 094
2027	**Förslag**	**3 650 000**		
2028	Beräknat	4 000 000		
2029	Beräknat	1 500 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för klimatinvesteringar på lokal och regional nivå samt för stöd till installation av laddinfrastruktur för elfordon. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.48 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 490 000**	**4 490 000**	**4 490 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-840 000	-490 000	-2 990 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 650 000**	**4 000 000**	**1 500 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att en tillfällig satsning med en förstärkning och förlängning av Klimatklivet upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 500 000 000 kronor från och med 2027.

Vidare innebär principerna att den tillfälliga neddragningen av anslaget för att finansiera nationell samordning av utbyggnad av laddinfrastruktur upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor från och med 2027.

Anslaget minskas med 350 000 000 kronor 2027 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:18 *Industriklivet*.

Regeringen föreslår att 3 650 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 000 000 000 kronor respektive 1 500 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 600 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt, vilket är en förutsättning för att kunna använda anslaget på ett effektivt sätt, behöver regeringen ett bemyndigande. På så sätt kan flera stora långsiktiga och effektiva klimatinvesteringar komma till stånd. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 600 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.49 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	6 481 331	4 506 984	7 900 000			
Nya ekonomiska åtaganden	775 584	6 000 000	100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 265 993	-2 606 984	-3 400 000	-2 375 000	-1 400 000	-825 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 483 938					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	4 506 984	7 900 000	4 600 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**6 500 000**	**8 000 000**	**4 600 000**			

3.23.17 1:17 Klimatpremier

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

2025	Utfall	1 203 313	Anslagssparande	1 439 878
2026	Anslag	2 573 000[1]	Utgiftsprognos	2 011 831
2027	**Förslag**	**2 520 000**		
2028	Beräknat	2 043 000		
2029	Beräknat	20 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja marknadsintroduktion av fordon med låga utsläpp av växthusgaser samt utfasning av fordon med höga utsläpp av växthusgaser. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål. Anslaget får även användas för stöd för att stimulera överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart och järnväg samt till att stimulera intermodala transportlösningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.51 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 703 000**	**2 703 000**	**2 703 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-183 000	-660 000	-2 683 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 520 000**	**2 043 000**	**20 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen marknadsintroduktionsstöd till lätta eldrivna lastbilar upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 660 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Vidare innebär principerna att de tidigare beräknade förändringar av anslaget genomförs för att infria redan ingångna avtal. Anslaget ökas med 477 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 2 520 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Klimatpremier* för 2027. För 2028 och 2029 anvisas 2 043 000 000 kronor respektive 20 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Klimatpremier* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 840 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigade behövs för att det ska vara möjligt att besluta om klimatpremier redan innan fordonet har levererats. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Klimatpremier* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 840 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.52 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 844 590	1 985 831	4 200 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 138 500	4 200 000	40 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-361 780	-1 985 831	-2 400 000	-1 800 000	-20 000	-20 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-635 479					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 985 831	4 200 000	1 840 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 660 000**	**4 200 000**	**1 840 000**			

3.23.18 1:18 Industriklivet

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

2025	Utfall	1 799 518	Anslagssparande	1 857 018
2026	Anslag	653 000[1]	Utgiftsprognos	983 179
2027	**Förslag**	**1 003 000**		
2028	Beräknat	653 000		
2029	Beräknat	653 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter kopplade till åtgärder såsom forskning, förstudier och investeringar, som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser, inklusive andra typer av växthusgaser relaterade till dessa. Anslaget får också användas för utgifter kopplade till åtgärder som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser, såsom forskning, utveckling, test, demonstration och investeringar, exklusive driftstöd för bio-CCS. Anslaget får också användas för utgifter kopplade till strategiskt viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen, såsom forskning, förstudier och investeringar. Anslaget får också användas till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplade till stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.54 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**653 000**	**653 000**	**653 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	350 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 003 000**	**653 000**	**653 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 350 000 000 kronor för 2027 eftersom det finns ett behov av att tillföra medel till anslaget för att ha möjlighet att ge ytterligare stöd till åtgärder som påskyndar klimatomställningen.

Regeringen föreslår att 1 003 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Industriklivet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 653 000 000 kronor respektive 653 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:18 *Industriklivet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 850 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

För att det ska vara möjligt att stödja omfattande projekt som löper över flera år behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:18 *Industriklivet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 850 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 3.55 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 901 372	2 963 679	3 850 000			
Nya ekonomiska åtaganden	398 288	1 386 321	500 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-803 478	-500 000	-500 000	-653 000	-653 000	-2 544 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-532 503					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 963 679	3 850 000	3 850 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 850 000**	**3 850 000**	**3 850 000**			

3.23.19 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

2025	Utfall	87 184	Anslagssparande	27 816
2026	Anslag	115 000[1]	Utgiftsprognos	103 069
2027	**Förslag**	**115 000**		
2028	Beräknat	115 000		
2029	Beräknat	115 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anlaget får användas till ras- och skredsäkring längs Göta älv samt till delegationen för Göta älv. Anslaget får användas som statsbidrag inom dessa områden samt även användas för de administrativa uppgifter som insatserna medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.57 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**115 000**	**115 000**	**115 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**115 000**	**115 000**	**115 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 115 000 000 kronor anvisas under anslag 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 115 000 000 kronor respektive 115 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor för 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

För att det ska vara möjligt att stödja projekt som löper över flera år behöver ett bemyndigande knytas till anslaget. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor för 2028–2031.

Tabell 3.58 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	138 979	125 326	117 326			
Nya ekonomiska åtaganden	49 073	60 000	112 674			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-58 435	-68 000	-70 000	-70 000	-70 000	-20 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-4 291					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	125 326	117 326	160 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**165 000**	**160 000**	**160 000**			

3.23.20 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

2025	Utfall	13 994	Anslagssparande	1 006
2026	Anslag	1 384 000[1]	Utgiftsprognos	14 866
2027	**Förslag**	**1 714 000**		
2028	Beräknat	1 714 000		
2029	Beräknat	1 714 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter kopplade till ett driftstöd för avskiljning, infångning och lagring av biogen koldioxid (bio-CCS) i form av omvänd auktionering. Anslaget får även användas för utgifter för administration av stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.60 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 714 000**	**1 714 000**	**1 714 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 714 000**	**1 714 000**	**1 714 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 714 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 714 000 000 kronor respektive 1 714 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 762 000 000 kronor 2028–2046.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet behövs för att kunna ingå fleråriga åtaganden för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS) till och med 2046. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 762 000 000 kronor 2028–2046.

Tabell 3.61 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2046
Ekonomiska åtaganden vid årets början		20 275 000	30 662 000			
Nya ekonomiska åtaganden	20 275 000	10 387 000	100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden				-100 000	-100 000	-30 562 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	20 275 000	30 662 000	30 762 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**36 000 000**	**30 762 000**	**30 762 000**			

3.23.21 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tabell 3.62 Anslagsutveckling 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

2025	Utfall	8 854	Anslagssparande	1 146
2026	Anslag	500 000[1]	Utgiftsprognos	495 525
2027	**Förslag**	**900 000**		
2028	Beräknat	1 400 000		
2029	Beräknat	1 400 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för stöd till åtgärder och investeringar som kan finansieras av EU:s sociala klimatfond. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete med detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.63 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**400 000**	**400 000**	**400 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	500 000	1 000 000	1 000 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**900 000**	**1 400 000**	**1 400 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas för att kunna genomföra den svenska sociala klimatplanen. EU:s förordning om inrättandet av en social klimatfond beslutades 10 maj 2023. Den svenska sociala klimatplanen godkändes av EU-kommissionen den 11 december 2025.

Anslaget ökas därför med 500 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 1 000 000 000 kronor 2028 och 1 000 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 900 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Sociala klimatfonden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 1 400 000 000 kronor och 1 400 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna besluta om elbilspremier som betalas ut under flera år behöver regeringen ett bemyndigande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för sociala klimatfonden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 3.64 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början		1 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 100 000	1 420 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-420 000	-820 000	-820 000	-460 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 100 000	2 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 100 000**	**2 100 000**			

3.23.22 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tabell 3.65 Anslagsutveckling 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	0[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**125 000**	
2028	Beräknat	236 337[2]	
2029	Beräknat	280 105[3]	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 233 836 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 272 791 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Miljöprövningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.66 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	125 000	236 337	280 105
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**125 000**	**236 337**	**280 105**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagen beslutade den 15 juni 2026 om bifall till regeringens förslag om proposition 2025/26:238 gällande Ny myndighet för miljöprövning. Regeringen föreslår att 125 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Miljöprövningsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 236 337 000 kronor respektive 280 105 000 kronor.

3.23.23 Investeringsplan för Naturvårdsverket

Regeringens förslag

Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Naturvårdsverkets investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Naturvårdsverkets investeringsplan för samhällsinvesteringar planeras till 7 138 000 000 kronor för perioden 2027–2029. Investeringarna som avser samhällsändamål avser främst förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden som avses skyddas enligt miljöbalken. Investeringar avser även nyuppförande av naturum och andra byggnader som används bl.a. för informationsändamål samt renovering av befintligt byggnadsbestånd i skyddade områden. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Tabell 3.67 Investeringsplan för Naturvårdsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**1 118**	**1 159**	**768**	**761**	**761**	**2 290**
Skydd av värdefull natur (del av 1:14)	1 107	1 136	736	736	736	2 207
Byggnader, anläggningar m.m. i anslutning till skyddad värdefull natur (del av 1:3 ap.2)	11	23	32	26	25	83
varav investeringar i anläggningstillgångar	*209*	*123*	*82*	*76*	*75*	*233*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*209*	*123*	*82*	*76*	*75*	*233*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**1 118**	**1 159**	**768**	**761**	**761**	**2 290**
Anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur	11	23	32	26	25	83
Anslag 1:14 Skydd av värdefull natur	1 107	1 136	736	736	736	2 207
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**1 221**	**1 643**	**1 727**	**1 560**	**1 561**	**4 848**
Skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	1 221	1 643	1 727	1 560	1 561	4 848
varav investeringar i anläggningstillgångar						
Finansiering vidmakthållande	**1 221**	**1 643**	**1 727**	**1 560**	**1 561**	**4 848**
Anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 221	1 643	1 727	1 560	1 561	4 848
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**2 339**	**2 802**	**2 495**	**2 321**	**2 322**	**7 138**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**209**	**123**	**82**	**76**	**75**	**233**

4 Miljöforskning

4.1 Mål

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Sverige ska vara ett land där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, stärker näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219).

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den samlade forskningspolitiken redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

4.3 Resultatredovisning

I detta avsnitt redovisas den del av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggandes (Formas) verksamhet som bedrivs med medel från utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, samt för verksamheter som genomförs hos stiftelser som fått medel för forskning från det utgiftsområdet genom villkor i myndigheters regleringsbrev. Formas verksamhet redovisas även under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Forskningsverksamheten vid Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) redovisas under aktuella miljökvalitetsmål i avsnitt 3 Miljöpolitik. Forskning som innehåller miljö- och klimatfrågor finansieras även av bl.a. Verket för innovationssystem (Vinnova) (utg.omr. 24), Vetenskapsrådet (utg.omr. 16), Rymdstyrelsen (utg.omr. 16), Statens energimyndighet (utg.omr. 21) och Trafikverket (utg.omr. 22).

4.3.1 Formas finansierade forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Under 2024 betalade Formas ut ca 2 022 miljoner kronor, varav ca 1 266 miljoner kronor från anslag 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (i vilket även samhällsbyggande ingår). Av de utbetalade medlen avsåg ca 1 727 miljoner kronor projekt som beviljats medel genom Formas utlysningar, medan ca 63 miljoner kronor utgjorde bidrag till andra finansiärers utlysningar. För forskare som finansierats av Formas ökade andelen omedelbart öppet tillgängliga artiklar med 4 procent mellan 2022 och 2023, till 88 procent (samma nivå enligt senast tillgängliga data från 2024). Därefter tycks ökningen ha stagnerat. Under 2025 betalades 67 procent av medlen ut till universitet och högskolor, medan 17 procent gick till forskningsinstitut, 7 procent till övriga statliga myndigheter och 3 procent till företag (övriga mottagare stod för 6 procent). Andelen ansökningar som beviljades medel uppgick till 15 procent, vilket är lägre än föregående år (se tabell 4.1). Den lägre beviljandegraden under 2025 förklaras främst av ett betydande ökat antal ansökningar till följd av införandet av den nya stora forskarinitierade utlysningen Utforska, vilket innebar ett större glapp mellan utlysningar än vanligt.

Tabell 4.1 Antal handlagda respektive beviljade ansökningar 2023–2025

Antal

Ansökningar	2023	2024	2025
Antal beviljade ansökningar	419	264	421
Totalt handlagda ansökningar	2 359	1 240	2 796

Könsfördelningen bland huvudsökande i beviljade ansökningar 2025 var jämställd (48 procent kvinnor och 52 procent män). Andelen kvinnor i beredningsgrupperna uppgick till 53 procent. Se tabell 4.2

Tabell 4.2 Utfallet för huvudsökande, mottagna och beviljade ansökningar könsuppdelat, i Formas utlysningar 2023–2025

Procentandel kvinnor/män som huvudsökande

Utfall

Ansökningar	2023	2024	2025
Beviljade ansökningar	42/58	53/47	48/52
Totalt handlagda ansökningar	43/57	50/50	47/53
Beviljade medel	46/54	56/44	46/54

Under 2025 var ca 42 procent av de medel som beviljades fördelade genom öppen utlysning, där de sökande formulerar sina egna frågeställningar utifrån forskningsbehov som de har identifierat inom Formas hela verksamhetsområde. Utöver den öppna utlysningen fördelades medel huvudsakligen till olika tematiska, mer avgränsade utlysningar. De flesta tematiska utlysningarna gjordes som en del av särskilda uppdrag från regeringen (se även avsnitt 4.3.2 Programinsatser).

Formas har under 2025 deltagit i internationella utlysningar där anslagen finansierar svenska forskares arbete i internationella forskningskonsortier. Formas skapar synergier mellan nationell och europeisk forskningsfinansiering bland annat genom att påverka inriktningen på utlysningar och strategiska agendor inom olika europeiska initiativ. Den viktigaste delen är det aktiva arbetet i sju stora europeiska partnerskap. Detta innebär att svenska forskare får tillgång till EU-medel för att driva forskning och innovation av hög kvalitet som kan bidra till att stärka Europas konkurrenskraft. Formas har också bistått regeringen i EU:s ramprogram för forskning, Horisont Europa, samt i den pågående förhandlingen om ett nytt program.

4.3.2 Programinsatser

Formas har i uppdrag att genomföra tioåriga nationella forskningsprogram inom områdena klimat (2025 betalades 232 miljoner kronor ut), hållbart samhällsbyggande (2025 betalades 149 miljoner kronor ut), hav och vatten (2025 betalades 95 miljoner kronor ut) samt livsmedel (se utg.omr. 23). Detta motsvarar 26 procent av beviljade medel under 2025.

Formas ansvarar för och finansierar det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment. Det samlar aktörer från näringsliv, offentlig sektor samt universitet, högskolor och forskningsinstitut. Syftet är att öka kunskapen och förmågan hos samhällsbyggandets aktörer att driva den digitala transformationen. Programmet ställer krav på samverkan och medfinansiering. Myndigheten bidrar också med finansiering till programmen Viable Cities och RE:Source, samt till BioInnovation, InfraSweden 2030, IoT Sverige och Lättvikt. Formas finansierade under 2025 strategiska innovationsområden med 100 miljoner kronor.

Formas är även värdmyndighet för Impact Innovation-programmen Shift Sweden och Water Wise Societies och beviljade 66 miljoner kronor i medel 2025. Programmen är

aktörsdrivna. Shift Swedens omställningsmål är fossilfria och resursmedvetna samhällen, attraktiva och tillgängliga för alla. Water Wise Societies mål är hållbar vattenhantering – för människa, samhälle, näringsliv och miljö.

4.3.3 Analys och kommunikation

Rådet för evidensbaserad miljöanalys inom Formas har i uppgift att besluta om Formas arbete med systematiska kunskapssammanställningar. Dessa kan utgöra ett vetenskapligt stöd i miljö- och klimatarbetet. Rådet har under 2025 fastställt en kunskapssammanställning. Sammanställningen gäller effekter på växthusgasflöden av att fleråriga gräsmarker etableras på organogen jordbruksmark. Slutsatserna har kommunicerats brett genom ett öppet seminarium som arrangerades i samverkan med Kungliga Skogs och Lantbruksakademien, KSLA. Under året har man arbetat med fem sammanställningar som kommit olika långt. Formas har 2025 samlat utlysningar om kommunikation och nyttiggörande i den gemensamma utlysningen Effekt – från forskning till nytta, som till största delen finansieras genom de nationella forskningsprogrammen. Klimatpolitiska rådets verksamhet finansieras från Formas förvaltningsanslag. Rådets verksamhet redovisas under avsnitt 3.6 Begränsad klimatpåverkan.

4.3.4 Stiftelser verksamma inom området

Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (SIVL) får bidrag från Formas forskningsanslag och från anslag 1:5 *Miljöforskning* för basfinansiering och samfinansierad forskning vid Svenska miljöinstitutet AB (IVL). Forskningen samfinansieras t.ex. med aktuell bransch eller med medel från EU. Formas har betalat ut 35 miljoner kronor till SIVL, för basfinansiering och samfinansierad miljöteknisk forskning vid IVL. Statliga bidrag från Formas och Naturvårdsverket har gjort det möjligt för SIVL att under 2025 finansiera 27 forskningsprojekt med samfinansiering från näringslivet, varav 13 startade under året, och att bidra till nationell medfinansiering i 47 EU-projekt, varav 16 startade under året. Samtliga projekt har bedrivits vid IVL.

Stiftelsen Stockholm Environment Institute har för verksamhetsåret 2025 mottagit 34 miljoner kronor från Formas för basfinansiering och samfinansierad forskning. Basfinansieringen från Formas motsvarar ca 10 procent av den totala omsättningen, som enligt prognosen för 2025 uppgår till ca 350 miljoner kronor. Av Formas stöd har 9 miljoner kronor använts till samfinansierad forskning, vilket möjliggjort samverkan inom EU-finansierade forskningsprojekt och andra satsningar med samfinansieringskrav. Den totala projektfinansieringen som möjliggjorts med hjälp av samfinansiering är ca 45 miljoner kronor. LeadIT, ett svenskt initiativ som samlar länder och företag för att påskynda klimatomställningen av tung industri, tilldelades 2 miljoner kronor av dessa medel.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad

Tabell 4.3 Anslagsutveckling 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Tusental kronor

2025	Utfall	136 366	Anslagssparande	1 366
2026	Anslag	139 279[1]	Utgiftsprognos	139 386
2027	**Förslag**	**141 848**		
2028	Beräknat	143 709[2]		
2029	**Beräknat**	**145 770[3]**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 141 847 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 141 849 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggandes (Formas) förvaltningsutgifter inklusive vissa nämnder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**139 279**	**139 279**	**139 279**
Pris- och löneomräkning[2]	2 569	4 430	6 491
Förslag/beräknat anslag	**141 848**	**143 709**	**145 770**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Principerna som tillämpats vid utformandet av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 141 848 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad* för 2027. För 2028 och 2029 anvisas 143 709 000 kronor respektive 145 770 000 kronor.

4.4.2 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning

Tabell 4.5 Anslagsutveckling 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	1 137 145	Anslagssparande	-11 076
2026	Anslag	1 140 408[1]	Utgiftsprognos	1 139 045
2027	**Förslag**	**1 140 408**		
2028	Beräknat	1 140 408		
2029	**Beräknat**	**1 140 408**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande. Anslaget får också användas till projektrelaterade kostnader (utvärderingar, beredningsarbetet, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 140 408**	**1 140 408**	**1 140 408**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 140 408**	**1 140 408**	**1 140 408**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Principerna som tillämpats vid utformandet av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 17 000 000 kronor för 2027 enligt regeringens proposition Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Regeringen föreslår att 1 140 408 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas 1 140 408 000 kronor respektive 1 140 408 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av de forskningsprojekt som Formas finansierar är fleråriga. För att underlätta planeringen och kunna teckna avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att fatta beslut som medför åtaganden för kommande år, särskilt för att kunna samfinansiera med EU-projekt. Bemyndigandet föreslås vara oförändrat i förhållande till föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 4.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 518 165	1 786 291	2 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 060 777	1 166 709	1 050 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-783 345	-843 000	-950 000	-800 000	-750 000	-650 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-9 306	-10 000				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 786 291	2 100 000	2 200 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 200 000**	**2 200 000**	**2 200 000**			

5 Agenda 2030

5.1 Mål

Målet för Sveriges genomförande av Agenda 2030 är att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I regeringens skrivelse till riksdagen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 från 2024 (skr. 2024/25:66) redovisas det nationella genomförandet av Agenda 2030.

5.3 Resultatredovisning

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 godkände riksdagsstyrelsens förslag (framst. 2025/26:RS5) om att anslag för det nationella genomförandet av Agenda 2030 ska innefattas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401) redovisas det riksdagsbundna målet Sveriges genomförande av Agenda 2030 fr.o.m denna proposition inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

I Riksrevisionens granskning av statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22) bedömer Riksrevisionen att regeringen inte har skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030. Med anledning av Riksrevisionens iakttagelse om otydlig ansvarsfördelning för samstämmighetspolitiken har regeringen tydliggjort ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet.

Under 2025 bidrog Sverige och EU till framtagandet av ett nytt globalt ramverk för utvecklingsfinansiering, det så kallade Sevilla-åtagandet. Sverige deltog vid det förberedande mötet 28–29 april 2025 vid FN:s forum för utvecklingsfinansiering (FfD). Den 30 juni–3 juli deltog Sverige på FfD4-konferensen i Sevilla, vid vilken det nya finansieringsramverket för hållbar utveckling antogs. Sveriges prioriteringar i förhandlingarna tog sin utgångspunkt i reformagendan för biståndet och utrikeshandelsstrategin.

Statistiska centralbyrån (SCB) är nationell fokalpunkt för den globala indikatoruppföljningen och deltar i det internationella statistiksamarbetet om Agenda 2030 samt bidrar, tillsammans med andra myndigheter, med statistik till den globala uppföljningen av Agenda 2030.